

nichita stănescu

840

nichita stănescu
starea poeziei

nichita stănescu

Lei 5

editura minerva

«Nichita Stănescu are nestatornicia lui Ariel și facultatea de a nu sta adăpostit sub coroana unui singur arbore. De unde dificultatea de a-l fixa într-o descendență serială sau tipologică. Chiar dacă analiza îi descoperă, prin asocieri, motive de sorginte folclorică, clasică, romantică, simbolistă etc. Modul de a le trata rămâne nichitastănescian. Motivele primind culorile particulare ale unei logici interpretative originale.»

AUREL MARTIN

Ilustrația copertei de *Anton Slavnicu*
Portret de *Radu Boureanu*

nichita stănescu

starea poeziei

PREFAȚĂ DE AUREL MARTIN

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI ● 1975
EDITURA MINERVA ● BUCUREȘTI

Pentru ediția de față,
toate drepturile rezervate
Editurii Minerva

NICHITA STĂNESCU SAU DESPRE STAREA POEZIEI

Nichita Stănescu e, alături de Marin Sorescu, unul dintre cei mai controversați poeți români contemporani. Cu iconodulii și iconoclaștii de rigoare. Cum era Arghezi (și nu numai el!), la un moment dat, între cele două războaie. Întâmpinat cu aplauze la debut (1960), dar mai ales la publicarea *Elegiilor* (1966), a lui *Laus Ptolemaei* (1968) și a *Necuvintelor* (1969), cunoaște aproape simultan și reacția celor ce-i pun sub semnul îndoielii harul, calitatea originală a demersului liric. Reacție venită și din partea unor spirite atașate tradiției, dar și din partea altora care, practic, sprijină aventura modernistă. Cert este, orice s-ar spune, că nu puțini colegi de promoție ori aspiranți (doar) la nemurire se mișcă tacit (faptul e demonstrat) sub influența lui. Unii reluându-i laitmotive, alții modul particular de a-și reprezenta lumea, interesul purtat metaforelor antropomorfe, zoomorfe sau cu sarcini conceptualizante. Împrejurare prin ea însăși elocventă întrucât, dincolo de opiniile contradictorii ale criticii, probează răsunetul pe care îl are tipul de expresie propus și cultivat, ca stare a poeziei, de Nichita Stănescu. Cum elocventă e și poziția autocritică a poetului. Conștient că nu tot ceea ce a încredințat tiparului are „dreptul la timp“, că unele poeme rămân, prin competiție, doar bruioane, variante inconcludente (altfel decât tematic), exerciții, în raport cu versiunea sinteză, definitivă. Cu sentimentul intim al retrospectivei cenzurative. În clipele confruntărilor. Când vîrstele ciștigă decantează textele, fac ordine în sumare și rețin în actualitate ceea ce (iluzoriu măcar) aceasta absoarbe. Nu e de

mirare că în culegerile sale antologice, Nichita Stănescu nu face caz de versurile care l-au lansat pe firmament, că (aidoma altora) le consideră „de tinerețe“, adică simple promisiuni, digitații pe ciapele imprevizibilului. Cum, probabil, își circumscria Eminescu producția anterioară lui *Mortua est* și Arghezi *Agatele negre*. Producție de ucenici. Având sugerată însă, în formulă, varianta unei personale „viziuni a sentimentelor“. Afirmată curînd. La ora cînd obsesia devine lege, tehnica prozodică nu mai are taine, iar eliberarea de sub tutele se impune ca necesitate. Eliberare pe care autorul *Elegiilor* a trăit-o. La modul autorevelației. Descoperindu-și, precum Narcis, imaginea. Ca *sine*. O imagine în care ideea are însă șansa de a nu se dizolva în *schemă* ideală, ci de a sugera complexitatea existențială a ființei umane. Complexitate căreia Nichita Stănescu îi acordă, asumîndu-și riscul, autoritate ontologică și funcție de stimul gnoseologic. Într-un context în care poetul nu e (neapărat) un regizor, ci (mai ales) un actor, pe scena imaginară a opțiunilor, tentativelor și metaforelor simbolice. Actor în stare a gîndi (cînd brechtian, cînd romantic, cînd folcloric, cînd abstract, cînd la temperatură polară, cînd sub regim mediteranean, cînd răpit de nemărginirea spațiilor terestre sau cosmice, cînd de vocea duratei, cînd de cea a timpului concret), regăsindu-se în ipostaza lui Vishnu, a lui Enghidu, a lui Amphion, a lui Toma Alimoș, a Ingerului, a lui Faust, a lui Hamlet, a lui Don Quijote, a lui Oedip, a lui Euclid, a lui Ptolemeu, a lui Carnap și a atîtor altora. Minți și sensibilități reunite sub arcada ideii de condiție umană care se caută și se știe, se vizează și se neagă, se revoltă și se autoinvestighează. Miturile nefiind doar cristalizarea unor viziuni revoluate, ci semnul unor adevăruri cu audiență meta-fizică, prin ea însăși eternă. Pentru că traduc, deopotrivă, întrebări insolubile definitiv, puncte de sprijin pentru noi și noi interogații, amplificate firesc de procesul cunoașterii ca atare.

A unei cunoașteri integrale, la modul superior al acesteia, cînd cuvîntul e încărcat de semnificații oraculare, iar discursul liric configurează universuri afective de o pregnantă varietate expresivă. „Dulcele stil clasic“ poate coexista cu dicteul automat al suprarealiștilor, propoziția fără cusur logic se învecinează cu asociația insolită, într-o perfectă formulă sintactică și morfologică.

Mod sublim de cunoaştere, merit a defini starea însăşi a poeziei, ca mesaj, transmis *urbi et orbi*, ca monolog lucid cu idealul şi cu mărginirile obiective ale orizonturilor. La altitudinea dramatică a eminescianului *Miron şi frumoasa fără corp*. A limitei absolute. Unde fericirea se converteşte în durere, iar Faust descoperă zările inanalizabile ale neputinţei.

Un Miron şi un Faust se vrea şi Nichita Stănescu. Convocînd însă la „cina de taină“ pe toţi cei ce, virtualmente, l-ar putea întruchipa ca ecuaţie tereniană. Buni şi răi. Mai ales buni, fie că aceştia sînt entuziaşti, închipuindu-şi un viitor imediat sau îndepărtat, eliberat de servituţi, fie că sînt încrezători în vocaţia omenirii de a-şi depăşi drama cotidiană, fie că sînt, prin natură, sceptici, fie că pun sub surdină propriile descoperiri, fie că şi le însinuează în spirit deziderativ. „Cină de taină“ la care sînt prezente vocile lui Clio şi a Euterpei, a Melpomeniei şi a lui Erato, a Polymniei şi a Uraniei, a Caliopiei şi a Thaliei, poemul imnic şi cel elegiac, dilema retorică şi verbul agitatoric, dorul de a palpa „esenţa esenţelor“, euforia şi „rîsu-plînsu“, balada şi cîntecul de lume, miturile orientale şi cele româneşti etc., etc. În monologurile paralele. Punctînd, fiecare, o nuanţă sau alta din infinitele ipostaze ale sensibilităţii omeneşti şi ale tentativei, niciodată abandonată, de a înţelege dialectica legilor obiective ale existenţei. De a-şi aproxima adevărurile. De a le reliefa şi comunica. De a le privi în sine sau ca parte dintr-un întreg cosmic, alcătuit dintr-o multitudine de elemente ale căror hieroglife urmează a fi desluşite. Poetul e, aşa stînd lucrurile, un Champollion. Indiferent care ar fi gesticulaţia ori modalitatea demersului. Aidoma lui Platon recurge, într-un veritabil „simpozion“ al opţiunilor (*id est* „banchet“), cu voluptatea specialistului, la degustarea unui ştiut, dar şi a unui nebănuit vin al cunoaşterii. Mărturisind, astfel, impactul cu misterul însuşi, nevoia de a-l lumina din „n“ unghiuri, de a-l spori, în accepţie blagiană, de a-i descifra disponibilităţile. Analogic, „starea poeziei“ e starea virtualităţii, a recursurilor, a posibilităţii, a colocviilor, a confruntărilor, a sincerităţii, climat al transportării în parareal, a crizei şi aspiraţiilor conştiinţei însăşi.

Starea obscură, nu o dată. Dînd senzația eboșei și a experiențului. Transcrise, ambele, ca sugestie verbală a unor situații afective sau intelective indecise, oricît ar fi de obsedante anume metafore-macă și de seducătoare intențiile. Nichita Stănescu face parte însă nu din categoria artizanilor, care reluînd teme și motive eterne le valorifică, prin noi armonii, dimensiunile. El nu e un orfevru, chiar dacă poate proba (și a probat) și aptitudini de bijutier. Originalitatea sa, ca și a lui Ion Gheorghe, constă în tentativa de a contura noi universuri, de a explora terenuri virgine, de a-și pune întrebări, de a modifica radical unghiul de interpretare, prin relevarea unui sistem de relații logice funcționalmente neobișnuit. Sistem care vizează conceptul de esență, dar mai ales de primordial. De „sine“, de „element“, de „început“. Înțelese ca fenomenologii ale spiritului uman. Adevăruri deopotrivă abstracte și concrete, absolute și relative, asimilate sau pe cale de a fi deslușite, intuite sau doar bănuite. Articulate, mereu, sub semnul magic al rostirii lor, prin cuvînt. Printr-una din posibilitățile umane de a le defini și materializa. Semnul fiind semnificant; încărcat în rosturile lui de mesajul răscolitor al dorului nemărginit numit cunoaștere a cauzelor, a tainelor imemoriale, a obîrșiiilor, a permanențelor, a valorilor semantice cuprinse în biografia lineară, sinuoasă sau aberantă a lexicului. A unui lexic devenit „obiect cosmic“.

Contemporan cu omenirea, parcurgînd istoria, absorbînd-o în mutațiile ei, cuvîntul e tezaur, acumulînd în destinul său reprezentări ale timpului însuși, de la cele mai vechi amintiri pînă astăzi. Înțelegîndu-l, ca atare, prin el avem deschise căi ale descinderii spre „alpha“, spre mituri, spre ideea de „punct“, adică de natură atomică, geometric ilustrată, ca univers microcosmic. Reflectînd, infinitezimal, macrocosmul. Un univers care, pus, la rîndu-i, sub lupă, se manifestă ca macrocosm, populat de constelații necunoscute. „Alpha“ și „punctul“ nu mai sînt, așa gîndind, semne definitiv clasate, ca esențe ultime. Atinse, ele propun, în fapt, zări noi fanteziei. „Alpha“ se retrage spre alte zone de început; „punctul“ își desconsfiră acel „dincolo de...“, care întinde, viclean, capcanele sale, niciodată epuizate sau epuizabile, minții umane. Cuvîntul, indiferent de valențele conținute, acoperă, ca

sugestie sonoră, doar suprafețe aparente. Pentru că, între membrele care-l compun există spații nenotionalizate verbal. Spații ale „necuvintelor“. Ale necunoscutului abisal, alcătuit din misterioase straturi ce se cer investigate. Starea poeziei e, așadar, stare de căutare, de integrare, de depășire, de convertire a imposibilului în posibil, de harță cu limitele acceptate prin consens. Stare de continuă criză. Inclusiv a limbajului. Sortit, prin însăși rațiunea lui, să comunice cât mai exact, metaforic sau nu, adevărurile complexe ale unei experiențe de ordin personal. Criză exprimată, în lirica lui Nichita Stănescu, prin relația „cuvînt“ — „necuvînt“, prin frecvența celor două vocabule antonime, prin semnificațiile multiple pe care, și una și alta, le cuprind, prin fenomenul substituției la care ajung finalmente, cînd „cuvîntul“ concretizează „necuvîntul“, iar acesta din urmă îmbogățește, inefabil, caratele celui dintîi, dar mai ales prin eterna contradicție dintre a voi și a putea. Contradicție pe care cele 11 *elegii* și *Necuvintele* o recunosc ca dramă a poetului modern (și nu numai al celui de azi !), orice temă ar aborda el. Imanentă, criza limbajului transcrie gravitatea recursului liric, aflat la instanța rezolvării lui. Mijloacele tradiționale se dovedesc a fi inoperante. Cele propuse a le înlocui nu și-au validat încă eficacitatea. Acestea constînd în eliminarea unor propoziții de legătură, considerate a fi inutile, în abandonarea schemei silogistice, pentru că, la nivelul sensibilității moderne, înzestrate cu un fond apercceptiv decantator, importantă e problema, ca solicitare, în interesul analitic purtat părții, ca imagine a unui întreg arborescent, și asociației insolite, ca mod de a izola detaliul. Procedul se întemeiază pe principiul surprizei în lanț. Deconcertante. Soluția estetică se îndepărtează de canoane și se diversifică în accepția barocă a exploziei definiției ca argument local, ca policromie și ca formă de relief. Soluție care provoacă șocuri. Cititorului nefamiliarizat cu dinamica interioară a poeziei și cu destinul infrastructural al acesteia, cu statutul ei de a renunța la leșturi. Pentru a zbura. Unui astfel de interlocutor nu puține poeme ale lui Nichita Stănescu pot să-i apară ca simptom al abaterii de la conceptul însuși de poezie. Abatere accentuată de fervoarea cu care sînt cultivate ambiguitățile, tipologiile diferențiale vagi („el“, „ea“, „îngerul“ etc.),

metafora de origine livrescă, onomastică, uneori specioasă (prin raportare la fondul aperceptiv al virtualului receptor), alteori atît de comună încît își pierde, prin însăși poziția sa, dimensiunile particulare. Poetul se află însă mereu în situația astronautului, starea poeziei fiind imponderabilitatea, echilibrul miraculos care se realizează la confluența știutului cu neștiutul, a gravitațiilor înseși, localizate în timp și spațiu, cînd newtonian, cînd einsteinian. În universuri imaginare trăite și proiectate simultan ontologic și gnoseologic.

Universuri pe care inteligența artistică a lui Nichita Stănescu și le înfățișează ca adevăruri integrale și esențiale, fascinante prin evidențele și disimulările lor, prin cantitatea de informație ne-cuantificabilă conținută, prin variabilitatea cromatică a peisajului, prin polifoniile clasice sau prin sonorile dodecafonice sugerate, prin caracterul concret sau himeric al reliefurilor. Și, nu în ultimul rînd, prin natura întrebărilor arcuite. Prin calitatea și diversitatea lor. Prin opțiunile la care îndeamnă. Opțiuni prin excelență umaniste. Nu întîmplător, un întreg volum (printre cele mai izbutite) înalță elogii lui Ptolemeu, adică ideii de geocentrism, mai exact celei de antropocentrism. Și tot neîntîmplător, un altul va concentra lauda asupra „unui pămînt numit România“ și asupra istoriei, geografiei și locuitorilor ei Antropocentrism însemnînd, în viziunea poetului, ca la gînditorii antici, nu doar raportarea tuturor lucrurilor la om, ci și invitația de a înțelege macrocosmul prin microcosm, de a observa că omul și Terra sînt „obiecte cosmice“, cuvintele la fel, ca și culorile, sentimentele, frigul, muzica sferelor, tăcerea, senzația de abisal și de altitudinal, de tragic și de absurd, de sublim, de rarefiat sau de aglomerat, de lucid și de afectiv. Intr-un tablou de compoziție care își descoperă, ca la impresionisți, jocuri de lumini și umbre imprevizibile. Tablou, în ultimă instanță, al sufletului omenesc. Înțeles în consecință. Ca veritabilă „icoană pe sticlă“, care, concomitent, îl sacralizează. Desacralizînd conceptele euforice sau resemnative privind existența. Fără a ignora (ba dimpotrivă!) ipoteza contrarie. Icoană între ramele căreia pot figura, sub patronatul pseudonaviilor, și Rafael, și Leonardo, și Michelangelo, și Rembrandt, și Goya, dar și Picasso sau Dali, geometria euclidiană sau neeuclidiană, Platon

și Hegel, într-o libertate spirituală derutantă, niciodată suveran controlată altfel decât umanist. Libertate care, tematic, conferă poeziei lui Nichita Stănescu un registru relativ aparte. Întrucît, oricum am contabiliza (statistic) prioritățile, la „măreția frigului“, disponibilitățile poetului sînt, lucid, universale și consecutiv eterne. Zborul în boreal și parareal țintind, sub aripile și țelurile lui, visul cuprinderii totale, prin autocunoaștere. Prin autorevelație. Vis ramificat la infinit. În nuanțele mendeleviene ale „alcoolorilor“ lui Apollinaire și în circumstanța lui „Il y a“ a acestuia. Descifrînd, în concret, variantele dialectice ale posibilului, lumile puse în lumină prin sinesteziile rimbaldiene sau prin uluitoarea aventură deschisă de „marea trecere“ a neliniștilor și mioriticelor accepții blagiene. Lumi cutreierate de monadele lui Leibnitz și de arhei eminescieni, de valori primordiale și nemuritoare numite : timp, dragoste (în spirit erotic), patrie, cunoaștere, tradiție, logic și absurd, solar și lunar, țărnut și nețărnut, diafan și sensual, serafic și infernal, celest și terifiant, cifrînd barbilian, în ecuație antonpannescă, „rîsu-plînsul“ existențial, „psalmii“ și „horele“ argheziene, retorica bogziană, testamentul văcărescian și interogațiile lui Gr. Alexandrescu, certitudinile lui Bolintineanu și cîntecul bătrînesc etc. Lumi în continuă mișcare și reazăzare galactică, în funcție de condiția existențială a omului, de natura epifenomenelor iscate și de nevoia unui alt echilibru al cunoașterii decât cel statuat prin consens. Echilibru pe care Nichita Stănescu îl înțelege ca realitate a paradoxului. Ca sumă a paradoxurilor. A adevărurilor conflictuale. A nodurilor gordiene. A antinomiilor. A circumstanțelor în care aleatoriul e semn al posibilului și al probabilului, echilibrul e provizoriu, iar instabilitatea nu e expresia anarhiei, ci a impasurilor dilematice, a confruntărilor hotărîtoare, a neliniștilor vitale. Ca la romantici. Ei înșiși trăind și criza limbajului. Și criza orizonturilor poetice. A ancorării sau a ieșirii în sau din abstracțiunile clasicilor. A potențării știutului. Sau a escaladării canoanelor, prin abilitarea rolului gnoseologic al fanteziei. La vremea lor, romanticii erau (*ante litteram*) niște suprarrealiști. Descoperindu-și vocația de *homo viator* într-un continent populat de virtualități, care se cereau reprezentate altminteri decât tradițional, și de taine acope-

rite în voaluri de clarobscur, care se voiau violate prin soluții metaforice neunivoce. Aparținând unei noi retorici, mai suple, mai penetrante, mai adecvate spiritului actualității. A unei actualități prin definiție revoluționare. Propunând, adică, sub toate implicațiile, descătușarea de sub vechile formule. Descătușare presupunând efortul nu atât de a nega tipurile tradiționale de investigație lirică și subiectele clasicizate, cât de a le asocia într-o nouă și temerară aventură. Prin care abaterea de la regulă coincide cu incidența unor geografii interioare inedite. Și a unei metodologii desconspirative coincidente. Tematic, universurile poeziei lui Nichita Stănescu nu transferă în neant laitmoivele care guvernau inspirația predecesorilor. Cum modalitățile nu anulează neapărat tehnicile instrumentate anterior, de la antici până la avangardiștii veacului nostru. Aidoma romanticilor abhoră dogma. Nu pune sub interdicție problematica, dar o scoate de sub fatalitatea aterosclerozei și, aidoma lui Victor Hugo, prețuitor al odelor și al baladelor, are curajul să pună cuvintelor bonetă roșie, conferindu-le funcții expresive novatoare. De la insurecția romantică, istoria poeziei e întoarcere spre obsesii esențiale, tatonare a unor țărături himerice, sublimare a unor recursuri repetate, înfringeri și depășiri ale limitelor, nostalgie a unui paradis dantesc, conștiință a consecințelor mușcării din mărul cunoașterii binelui și răului. A legilor care guvernează, prezumtiv, macrocosmul și, metonimic, microcosmul, colectivitatea și individul. Termenii cenzurându-se reciproc. Într-un extraordinar cadril al măștilor, sugerînd multitudinea și mobilitatea universurilor și a formelor. Universuri simultane sau succesive, centripete sau centrifuge, translucide sau opace, uneori delirante ca în viziunea lui Lautréamont, alteori întuite în melodii simboliste, uneori țipate din străfunduri ca la expresioniști, alteori dizolvate futurist în propoziții paratactice menite a relata reportericește evenimente marcînd traiectorii ale alienării și ale replicii la înstrăinare. Interferente prin cromatica lor, și mai ales, prin platforma idealurilor umaniste pe care se întemeiază. Universuri cărora Nichita Stănescu, deosebit de atent la sugestia livrescă, inclusiv la cea mitologică, le configurează, în sinteză, o hartă. Și retrospectivă și prospectivă. Reținînd, prin urmare, dimensiuni cu specific de

durată ; asimilînd, ca atare, interpretări definitive ; adjudecînd zările cucerite de precursori ; tinzînd să le desînfîreze pe cele noi. Poetul considerîndu-se a fi şi zburător interplanetar, şi scafandru, şi speolog, şi gînditor, şi astronom, şi astrolog, şi zeu, şi pămîntean. Stăpîn pe nişte lumi, dar nestăpîn pe propria-i lume. El care îşi doreşte, ca „hotar“, nehotarul, la scara lui plus şi minus infinit. A absolutului. În varianta bidimensională a acestuia : timp şi spaţiu. Dar, antropocentric, şi în aceea a trăirii subiective, a impactului cu văzutele şi nevăzutele, cu tărîmul asimilat ca geologie multiformă şi cu cel distilat ca ipoteză. Hotarul devine astfel o noţiune convenţională, fără sprijin strict real. Pentru că, oricît l-ar invoca, poetul are harul de a-l neutraliza. „Universurile“ lirice lui Nichita Stănescu se topesc practic într-un „Univers“, al lui, în veşnică devenire, egal însă sieşi.

Unui „sine“ căruia examenul critic îi desluşeşte caracterul integrator şi, mai ales, de la expresie la expresie, disponibilităţile. Facultatea de a se căuta ca structură şi de a se descoperi ca plurivalenţă. Univers avîndu-l ca personaj pe poet. Un poet în stare a monologa pe orice temă şi a schimba mereu tonalităţile. Demonstrîndu-ne că nu e nici monotematic, nici monocromatic, nici monocord. Că posedă aptitudinea de a gîndi şi a se autogîndi în corelaţie cu un număr nelimitat de stimuli. De unde (ca la Arghezi) calitatea fiecărei plachete de a fi „altceva“ decît precedentă, şi ca problematică, şi ca tip de demers expresiv. Fiecare stînd sub constelaţia altor obsesii. De ordin existenţial şi, cu deosebire, cognitiv. E dincolo de orice îndoială că Nichita Stănescu nu e, ca Blaga, un liric talonat de un creator de sistem filosofic. Meditaţia lui iese din perimetrul unei ordini interioare menite a-şi reprezenta categorial legile obiective ale lumii. Aidoma lui Arghezi, filosofează. Prin replică sau adeziune. Dislocînd, succesiv, centre de interes emoţional şi intelectual. Comentînd „cuvinte“, speculînd nuanţe semantice, îşi îngăduie să aibă perspective asupra unor concepte vehiculate mereu. Perspective caligrafiate sub acolada ideii de „viziune“. De confruntare personală cu sensurile ascunse ale adevărurilor cotidiene. Confruntare intuitiv percutantă. Ca ipostază şi ipoteză. Dar şi de reprezentare estetică „figurativă“ sau „nonfigurativă“, subordonată tentativei

de a reifica sau de a abstractiza, de a închipui forme recognoscibile ori geometrii de tip brâncușian, de a nara întâmplări lirice sau de a colora tablouri în sugestie țuculesciană, de a fraza retoric ori de a rafina metafora-macă, prin desalienarea ei. Sentiment, timp, spațiu, cu nenumăratele lor implicații concrete, devin laitmotive ale unui poet care se simte a fi un *homo cosmicus*. Refăcând zilnic, în solicitările sale, eminesciana dilemă a lui Hyperion, pendulînd între atracția pămîntului și condiția celestă, optînd succesiv pentru una sau alta dintre variante, intrînd în contact cu ambele autorități, traversînd și momentul dăruirii afective și pe cel al revelației imposibilului, și pe cel al plutirii eleate și pe cel al întoarcerii la obîrșie, la *primum movens*, și pe cel al încrederii în partener și pe cel al dubiului, și pe cel al dialogului sentimental și pe cel al judecății la temperatura borealului. Variante trăite, în genere, hipertrofic. Ca subiect-test. Ca experiment. Ca adevăr. Într-o lume în care gama interogațiilor e departe de a fi epuizată, iar tipologia reacțiilor temperamentale departe de a fi clasată definitiv. Ca *homo cosmicus*, poetul are ambiția de a fi un „om total“, în accepție marxistă. Reprezentativ pentru umanitate. Dornic să-i ia acesteia pulsul și să-i intuiască devenirile. Capabil să o vadă ca unitate a contrariilor, eroică în sublimitatea supraviețuirii ei, eliberîndu-se de anacronic, traversînd anotimpuri tragice, biruind intemperiiile, evoluînd mereu nemulțumită, avînd neconținut înscris pe steag, ca simbol al progresului, „roșul vertical“. Culoarea revoluției. A unei revoluții niciodată încheiate. Pentru că, în afara ei, specia, ca identitate, și-ar semna sentința de moarte. Or, specia umană, prin istoria sa, prin virtuțile sale, prin inteligența și țelurile sale, prin instinctul conservării și prin conștiința continuității, de la strămoși la strănepoți, prin deziderativ și prin absorbția, ca veșnice, a idealurilor milenare, prin memorie și vis, înseamnă antimoarte. Viață. Luptă. Încredere. Depășirea orizonturilor comune. Reevaluarea lor. Printr-o curiozitate în care mintea își asociază fantezia. Și, nu în ultimul rînd, prin Poezie. Ca stare permanentă. Ca mod de transgresare a zărilor necunoscute și de interpretare esențializantă a realităților asimilate. De nouă lectură a cărții naturii, înțelegă baudelairean ca veritabilă „pădure de simboluri“ cu

valori conexe, elocvente prin tainele ascunse. Nu numai de sufletul uman. Ci de tot ce alcătuiește micro sau macrocosmul. În afara lor, ideea de viață, de eternitate, de spațialitate, de dialectică, de relații complexe ce se invită a fi defrișate, de progres al firii însăși, rămâne inconcludentă. O pădure de simboluri e universul liricii lui Nichita Stănescu. Vizual, olfactiv, gustativ, auditiv, tactil. Mineral, vegetal, animal. Concretizant sau abstractizant. Căi și numerele algebrice, piatra și oul, litera și cuvântul, frigul și febra, divulgându-și mesajul prin gestul de Amphion al poetului. Gest de arhitect și de constructor. Care își reconstituie lumea ca expresie a nemuririi. Citind în piatră permanența. Sinteza geologică a timpului. În ou mirajul perfecțiunii. Principiul creației. Al antimorții. În cai și în păsări nevoia umană de a evada din contingent. În literă și cifră vocația de a sublima și sistematiza realul. În frig, atracția lucidului etc. Simboluri care, oricât de particulare ar fi, se reunesc spre a sugera diversitatea de esențe a unui întreg unitar prin sine, și universal prin structură și prezență. Diversitate căreia, la cota trăirilor, îi corespunde un registru tonal nu mai puțin variat, prin omenescul lui. Poetul urcând și coborând de la text la text, în funcție de tema monologului liric, treptele participării, ca adeziune sau nonadeziune. E când melancolic, când eroic; când diafan, când teluric; când grav, când umoristic; când direct, când insinuant; când retor, când limbut; când brutal, când rafinat; când limpede, când ambiguu; când sigur, când tatonant; când imnic, când elegiac; când entuziast, când reținut; când serios, când nonșalant; când îngăduitor, când intolerant; când hiperlucid, când hipersentimental; când decis, când indecis; când zburător, când înotător; când meditativ, când exploziv; când... Definiția lui e versatilitatea. În sensul și al aparentei nestatornicii, dar mai ales în acela care întrupează harul de a fi mereu, previzibil, altul, ca adevăr al propriei condiții. De a fi Proteu.

Nichita Stănescu face parte din generația lui Nicolae Labiș. Alături de Cezar Baltag, Ion Gheorghe, Gh. Tomozei și alții. Generație a marilor ambiții și interogații, a „primelor iubiri“ și a „luptei cu inerția“, a descătușărilor tematice, a cultului pentru etic, a interesului purtat ontologiei și gnoseologiei, folclorului și

istoriei, memoriei afective și ideii de puritate, a nevoii de viziune personală, de esențializare, de lirism, de înmulțire a numărului de simboluri referențiale și de sincronizare a soluțiilor poetice cu modalități omologate sau experimentate în alte literaturi moderne. E generația care se simte contemporană cu Eminescu și cu Baudelaire, cu Blaga și cu Valéry, cu Pillat și cu Rilke, cu Barbu și cu Sandburg, cu *Miorița* și cu epopeea lui Ghilgames, cu toate acele voci ale umanității ale căror mesaj și tip de expresie își demonstrează perenitatea. La momentul oportun, critica a semnalat continuitățile, înrudirile temperamentale, reminiscentele, divinitățile tutelare, familiile spirituale. Cum a semnalat și timbrul relativ distinct al celor ce alcătuiesc promoția lui Nicolae Labiș. Inclusiv al celor ce debutează și sub influența acestuia. Ana Blandiana, printre alții. Dintre toți, Nichita Stănescu nu poate fi reclamat de la un anume zeu. Religia lui e politeistă. Templul său e Olimpul. Un Olimp populat capricios de figuri ale mitologiei greco-romane, orientale sau naționale, de valori ale științelor pozitive sau ale gândirii filosofice, de forme și formule artistice supuse „peanului“, poemului didactic, instantaneului, propoziției epigramatice, metaforei insolite, imaginii arborescentă. Templu al desfășurărilor cu substrat epic, al enclavelor autoscopice, al versului nud, cu audiență directă, al verbului cu inflexiuni esoterice, al cîntecului orfic, al exclamației în spirit valéryan etc., al seducției concretului și al ispitei de a contempla incontestabilul, înlesnind plutirea în zonele rarefiate ale abstractului, audierea „muzicii sferelor“ și a legilor ascunse ale Cosmosului, percepția fantomatică a autorului *Elegiilor duineze* și delimitarea de el, foiletarea lui Hegel și preluarea cîtorva concepte cu ecou existențialist, întoarcerea la hieroglifile lui Dimitrie Cantemir, la testamentul lui Ienăchiță Văcărescu, la antitezele lui Heliade, la sinteza eminesciană și la alerta bacoviană etc., etc. Versatil, Nichita Stănescu trăiește voluptatea contactului cu varietatea. Aidoma copilului. Jucîndu-se. Generos, grav, responsabil, inocent, închipuîndu-se cînd în quadriga romană, cînd în vecinătatea lui Ptolemeu, cînd ca Toma Alimoș, cînd în Carpați, cînd pe meleagurile lui Enghidu, cînd prinț indian, cînd la puterea Aleph, cînd în încreștarea de la Mărășești, cînd în cea teribilă cu Limita.

Limită (relativă sau absolută) numită Cunoaștere, Cuvînt, Necuvînt, Punct, Alpha. Entuziast sau sceptic, melancolic sau surîzător, eroic sau grotesc, poartă măștile lui *homo ludens*. Ale unuia care posedă, însă, conștiința tragicului existențial. Cutare coleg de promoție, fără a fi neapărat epigon, e blagian, cutare e barbian, cutare e pillatian, cutare descinde din suprarealiști, cutare se reîntoarce neîncetat la mituri ca la apele magice ale vieții înseși ș.a.m.d. Nichita Stănescu are nestatornicia lui Ariel și facultatea de a nu sta adăpostit sub coroana unui singur arbore. De unde dificultatea de a-l fixa într-o descendență serială sau tipologică. Chiar dacă analiza îi descoperă, prin asocieri, motive de sorginte folclorică, clasică, romantică, simbolistă etc. Modul de a le trata rămîne nichitastănescian. Motivele primind culorile particulare ale unei logici interpretative originale.

Eminescu, Arghezi, Blaga, Barbu au fost fascinați de esențe, de ceea ce exprimă sau ascunde fenomenalul, au pătruns dincolo de știut, escaladînd porțile neștiutului, sporind „corola de minuni a lumii”. Fiecare cu mijloacele lui. Descoperind însă, cu toții, că tainele, cedînd, nu se lasă învinse. Că întrebărilor inițiale li se adaugă altele nu mai puțin greu soluționabile. Că omul, în procesul devenirii sale, simte, clipă de clipă, drama condiției sale sufletești. Faptul că taina, străpunsă, nu-și divulgă, totuși, nucleul ultim. Fapt obsesiv în lirica lui Nichita Stănescu. Cele 11 *elegii*, *Necuvintele*, *Măreția frigului* concretizîndu-l ca atare. În spiritul tentativelor repetate ale înaintașilor. Poetul izbindu-se, în asalturile sale, de noi și noi obstacole. Avînd însă vocația de a pătrunde impenetrabilul, de a cîntări imponderabilul, de a cuceri, pas cu pas, teritoriul inefabilului, de a-și închipui realități, indefinibile altfel decît prin conștiința lui „altceva”. De unde frecvența, în vocabularul său, a cuvintelor construite cu ajutorul prefixului „ne”. Acesta valorificînd simultan o negație și o afirmație. Negația accepțiilor familiare; afirmarea unor adevăruri încă nenumite. Întreaga sa lirică pendulează, de altfel, între polii contrariilor. Între da și nu, fierbinte și rece, altitudinal și abisal, lumină și întuneric, afectiv și lucid, grandoare și prăbușire, rațional și instinctual, iluzie și real, istorie și imanență, hieratic și teluric, apolinic și dionisiac, angelic și demonic, stare de veghe și stare

de vis. Antitezele circumstanțiind nu neapărat zone extreme, ireconciliabile, ci variante existențiale, impure, îngăduind, fiecare, o cale de apropiere a absolutului. Apropiere nu arareori dramatică prin neliniștile pe care le întreține și prin întrebările nutrite de universul dezvăluit, de reliefurile, culorile și orizonturile lui.

N-am enunțat, fără îndoială, decât câteva aspecte ale poeziei lui Nichita Stănescu. Privită din alte unghiuri, analizată sub multiple laturi, ea relevă numeroase situații morfologice nu mai puțin caracteristice. Diverșii comentatori le-au menționat. Izolînd din harta lirică dimensiunea socotită a fi reprezentativă. Cititorul ne-profesionist izolează, și el, ceea ce i se pare specific. Fiecare avînd certitudinea că nu greșește. Rezultatul practic e, recurgînd la adițiune, o imagine de ansamblu, concludentă prin varietatea arătărilor sale. Dar și prin unitatea ei stilistică. Evidente, ambele, nu doar la nivelul împlinirilor artistice. Ci, fapt remarcabil, chiar prin neîmpliniri. Pentru că expresia nu-și trădează niciodată autorul. Trădează cel mult graba acestuia, supralicitarea calităților valorice ale reprezentării metaforice, tocirea simțului autocritic. Poetul compunînd variații pe aceeași temă, face eroarea de a le publica; lăsîndu-se furat o clipă de un gînd, nu are răbdarea eminesciană de a-l relua în laborator spre a-l substanțializa; încîntat de frumusețea sonoră a unui cuvînt, i se pare că acesta și-a destăinuit singur încărcătura emoțională, îl repetă în scară, fără a-i accentua reverberativ înțelesurile. Neîmpliniri ușor de observat și în anume versuri încredințate revistelor sau trecute inexigent în sumarul plachetelor aflate, prin inedit, în premieră. Versuri purtînd amprenta ocazionalului ori a exercițiului. Nu e, desigur, unicul scriitor postbelic care lasă criticii și posterității sarcina de a discerne axiologic, de a ierarhiza, de a alege poemul elocvent prin natura discursului și originalitatea mesajului. Mihai Beniuc se numără printre ei. Fără a se desmînji însă pe sine de la *Cîntece de pierzanie* pînă astăzi. Cum nu se desminte, ca viziune și ca soluție expresivă, nici Nichita Stănescu, rob sieși, în toate volumele sale. Teoretic, și unul și altul se pot revendica de la principiul spontaneității și de la cel al sincerității nedisimulate, absolute. Spontaneitatea și sinceritatea fiind considerate drept condiții prealabile, intrinseci ale actului poetic.

Numai că ele nu justifică suficient convertirea în mărturisire publică a stării lirice, ca stare intimă, ca experiență fulguranță, adesea accidentală sau, și mai rău, ca reluare sisifică a unui demers inadecvat temperamental sau ilustrat exemplar prin piese-unicat, referențiale. Paul Valéry vorbea, în *Palme*, despre „răbdare“, despre adevărul că „fiecare atom de tăcere“ rodește în „fericita surpriză“ ; Boileau (și nu numai el) îi sfătuia pe scriitori să-și retușeze versul pînă la distilarea supremă a acestuia ; Ion Pillat, pornind de la credința că Poezia e o „experiență vitală“, „*ein Erlebnis*“, o vedea și ca „experiență logică“, insistînd asupra fazei obligatorii de „ajustare verbală“, de cizelare conștientă, în vederea limpezirii mesajului. Lui Nichita Stănescu nu i se pot reproșa nici execuția tehnică, nici sinceritatea inspirației. Poetul fiind suveran pe mijloacele sale și pe registrul afectiv și ideatic preferențial. Ceea ce i se poate imputa, de la text la text, e o oarecare superficialitate, tendința de a-și deveni sieși epigon, prin autopastișă, absența, nu o dată, a autocontrolului, comoditatea, prejudecata că orice așterne pe hîrtie ar prezenta interes și că orice metaforă ar fi de la sine revelantă. Dar și soarele are pete...

Păcate, totuși, veniale. Sesizabile prin raportare la ceea ce consensul recunoaște a fi împlinirea artistică. Sinteza individuală. Noutatea reală a viziunii. Originalitatea problematicii. Însemnele inconfundabile ale universului imaginar. Tensiunea trăirii. Ineditul perspectivei. Natura, fără pereche, a discursului poetic. Pe scurt, autenticitatea stării lirice. Ca stare existențială definitorie. Transcrisă în ceea ce ne place să numim capodopere. Privită astfel, statura lui Nichita Stănescu, în peisajul diferențiat al literaturii noastre actuale, e impunătoare. Îndrăznesc să afirm că ea e impunătoare și în peisajul valorilor europene și intercontinentale. Ca expresie a geniului național. Într-un moment în care literatura de pretutindeni traversează un timp al căutărilor și al înnoirilor. Ca tematică și ca formule. În acord cu sensibilitatea omului modern, cu frământările, neliniștile, aspirațiile, confruntările acestuia. Scriitorul vorbind *coram populo*, pe cele mai diverse subiecte, recurgînd la cele mai variate soluții expresive, conferind mereu alte și alte rațiuni imediate intervenției sale. E, în poezie, un

moment al angajării, al personalizării, al opțiunilor, al dispariției „școlilor“, al coexistenței celor mai felurite moduri de comunicare lirică. Moment al alegoriilor, al metaforizărilor, al denudării imaginii, al noționalizărilor, al acusticii lexicale, al obscurizărilor, al violării sintaxei, al obliterărilor și al deschiderilor universale, al evadării din concret și al obsesiei acestuia, al panoramei și al coborîrii pe verticala esențelor, al sinesteziilor și al desfacerii limbajului de ispitele figurativului, al încifrărilor și al explicitărilor, al beției de cuvinte și al economiilor parcimonioase, al gesturilor tradiționaliste și al replicilor contestatate, al nostalgiilor romantice, al exploziei suprarealiste și al nevoii de echilibru și armonii clasice, al acostării în transcendent și al reificării, al obsesiei începuturilor și al devinărilor oraculare, al euforiei și al blazării, al politicului și al apoliticului, al comunicabilității și al incomunicabilității, al ideii de pur și de impur, de certitudine și de incertitudine, al dezbaterilor etice și sociale, al explorării straturilor subconștientului și inconștientului, al perspectivei grave și a celei umoristice, al sentimentalismului și al detașărilor, al ironiei și al autoironiei, al meditației filosofice și al contemplației aeriene etc., etc., etc.

Semnificativă, în acest spectacol de proporții planetare al gândirii și al expresiei lirice, e unicatul vocii românești. Ca punct de vedere. Ca experiență umană. Ca sunet caracteristic. Prin multitudinea stimulilor referențiali. Prin unitatea viziunii generale. Prin identitatea țelurilor finale. Prin setea de adevăr, de progres, de echitate, prin cultul libertății și al trecutului eroic, prin mesajul deopotrivă patriotic și internaționalist, prin afirmarea destinului ascendent al națiunii noastre socialiste. Viziune reliefînd un ethos al efortului colectiv de înțelegere a legilor firii și de cucerire a treptelor desalienării. De împlinire a personalității, ca vis al unei vocații subiective, dar și ca *zoon politikon*, ca exponent al idealurilor Cetății. Poetul român e, prin condiția sa spirituală, prin sarcina asumată, o voce în agora. Desfășurînd la tribuna umanității pledoaria sa. Adică a națiunii. Voce al cărei timbru distinct e perceput în conștiința lumii. Și prin Nichita Stănescu. Tradus în limbi de circulație mondială, comentat elogios pentru noutatea tematică și stilistică, pentru natura tentativei

sale, pentru adîncimea observației și pentru actualitatea tulburătoare a modului de a problematiza existențialul și de a tatonă fețele ascunse ale realității. Voce românească, receptată în consecință pe atlasul liric, alături de alți ambasadori ai specificului nostru național. Cunoscuți sub numele de Al. Philippide, Zaharia Stancu, Mihai Beniuc, Virgil Teodorescu, Eugen Jebeleanu, Maria Banuș, Ștefan Aug. Doinaș, Ion Brad, Leonid Dimov, Vasile Nicolescu, Cezar Baltag, Ana Blandiana, Ion Gheorghe, Marin Sorescu și alții, intrați în circuitul valorilor referențiale în cutare sau cutare colț al mapamondului. Fiecare reprezentînd o nuanță cromatică a ambitusului acestei voci, a chipului ei particular de a-și orchestra atitudinea, de a propune cititorului un unghi sau altul de interpretare a dialecticii vieții înseși. A adevărurilor fundamentale. Majore.

Un posibil unghi, cu totul relativ, propune și eseul de față. Autorul fiind convins că n-a consemnat nici pe departe, altfel decît enunțiativ (și nici măcar), datele universului nichitastănescian. Mult mai bogat decît întrevădem personal. Mult mai complex decît s-ar înfățișa el la o simplă survolare. Același și mereu insolit. Încît a detașa, ca definitorie, o latură, înseamnă a neglija altele, nu mai puțin elocvente. Starea poeziei invită, prin statutul ei, la dialog. Criticul tinde să-l înlesnească, oferind o cale. Prin care emisiunea să fie cît mai epurată de „paraziți“, iar statura reală a poetului comentat cît mai identică sieși. Ambiție nobilă, dar niciodată atinsă. Pentru elementarul motiv că Nichita Stănescu rămîne Nichita Stănescu. Un Nichita Stănescu situat în misterul „necuvintelor“.

AUREL MARTIN

NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ

Nichita Stănescu s-a născut în 1933 la Ploiești, unde face clasele primare și liceul („Sfinții Petru și Pavel” și apoi „I. L. Caragiale”). Absolvă în 1957 Facultatea de filologie a Universității București. Tot în 1957 debutează în *Gazeta literară* și *Tribuna*.

- 1960 *Sensul iubirii*, Colecția „Luceafărul” cu o prefață de Silavian Iosifescu, E.S.P.L.A., București.
- 1964 *O viziune a sentimentelor*, Editura pentru literatură, București. (Premiul Uniunii Scriitorilor.)
- 1965 *Dreptul la timp*, Editura Tineretului, București.
- 1966 *11 elegii*, Editura Tineretului, București.
Vasko Popa, *Versuri*, Colecția „Cele mai frumoase poezii”, traducere în românește și prefață de Nichita Stănescu, Editura Tineretului, București.
- 1967 *Alfa*, Colecția „Albatros”, Editura Tineretului, București.
Oul și sfera, Editura pentru literatură, București.
Roșu vertical, Colecția „Columna”, cu o notă de Eugen Simion, Editura Militară, București.

- 1968 *Laus Ptolemaei*, Editura Tineretului, București.
- 1969 *Necuvintele*, Editura Tineretului, București. (Premiul Uniunii Scriitorilor.)
Un pământ numit România, Editura Militară, București.
Cinci degete, Biblioteca Argeș, Pitești.
Jedenast, Elegii, traducere în limba cehă de Eva Strebingerovală și Hirsal, cu o postfață de Eva Strebingerovală, Editura Odeon, Praga.
11 elegien, 11 elegii, ediție bilingvă germană și română, Editura pentru literatură, București.
- 1970 *Poezii*, Colecția „Cele mai frumoase poezii”, Editura Albatros, București.
În dulcele stil clasic, Editura Eminescu, București.
11 elegii, 11 elegies, ediție bilingvă română și engleză, traducere în limba engleză și prefață de Roy MacGregor-Hastie, Editura Eminescu, București.
11 elegii, 11 élégies, ediție bilingvă română și franceză ; versiunea franceză Andrée Fleury ; prefață de Pierre de Boisdeffre, Editura Eminescu, București.
- 1971 *Неречи (Nereci)* (*Necuvintele*) traducere în limba sîrbă de Adam Puslojić, Editura Bagdala, Kruševac.
11 elegies, traducere în limba engleză și notă introductivă de Roy MacGregor-Hastie. (Publicate integral în revista : *Modern Poetry in translation*, nr. 9, Londra.)
Beograd u pet prijatelja, Belgradul în cinci prieteni, ediție bilingvă în limba sîrbă și română, traducere în limba sîrbă de Adam Puslojić, Biblioteca Ugao, Vrașc (Vîrșeț).
- 1972 *Cartea de recitare*, Editura Cartea Românească, București. (Premiul Uniunii Scriitorilor.)
Măreția frigului, Editura Junimea, Iași.

O literă în oglindă, Biblioteca Argeș, Pitești.

Belgradul în cinci prieteni, cu o prefață de Mircea Tomuș, Editura Dacia, Cluj.

Adam Puslojić, *Pasărea dezaripată*, traducere în limba română și prefață de Nichita Stănescu, Editura Minerva, București.

1973 *Clar de inimă*, Editura Junimea, Iași.

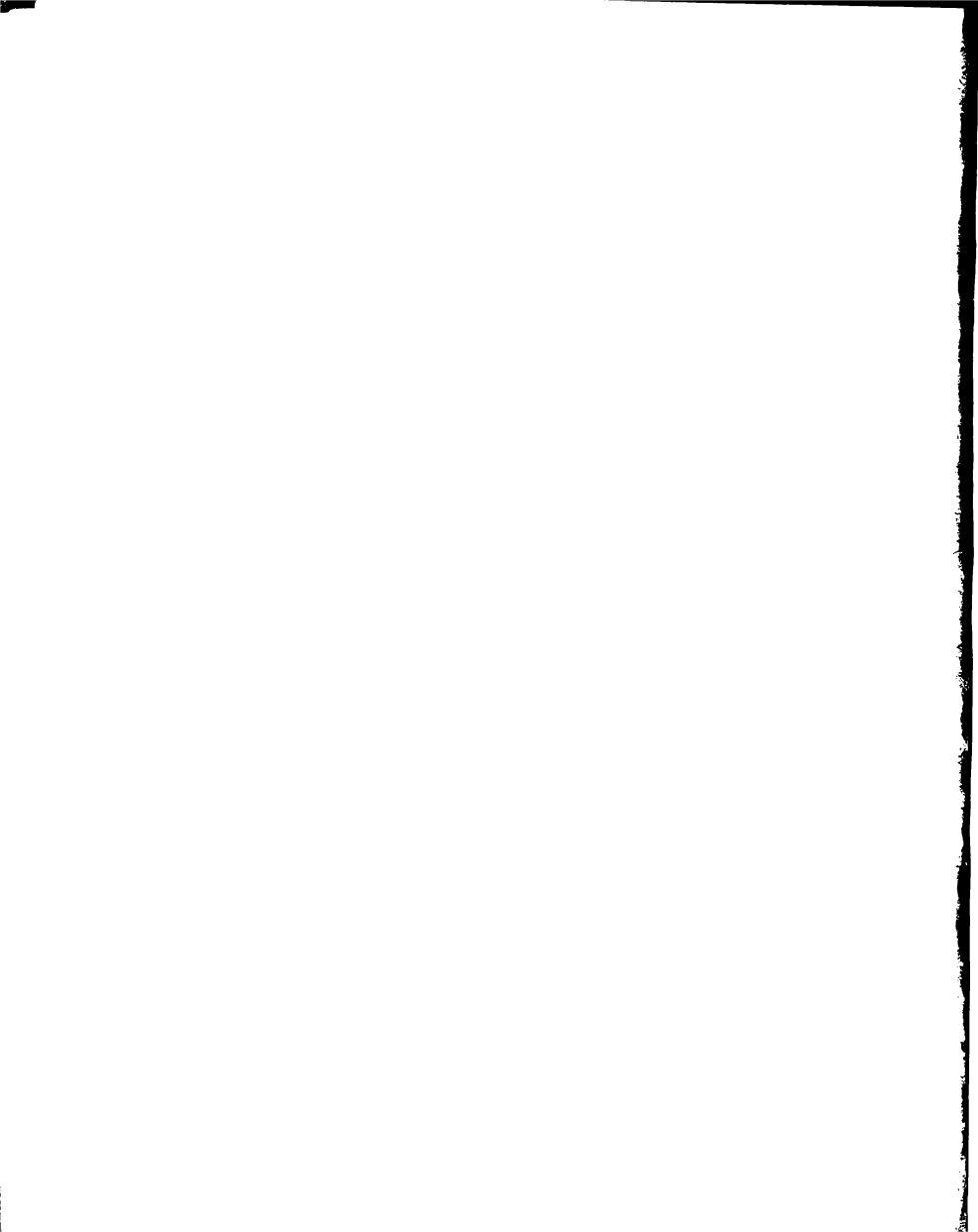
Ion Neculce, *O samă de cuvinte*, așezate în chip de vers de către Nichita Stănescu, Biblioteca Argeș, Pitești.

Strigarea numelui, ediție bilingvă în limba română și sîrbă, traducerea în limba sîrbă de Adam Puslojić, Editura Facla, Timișoara.

1974 *Viziorgona (Orga de apă)*, traducere în limba maghiară de Szilágyi Domokos, Editura Kriterion, București.

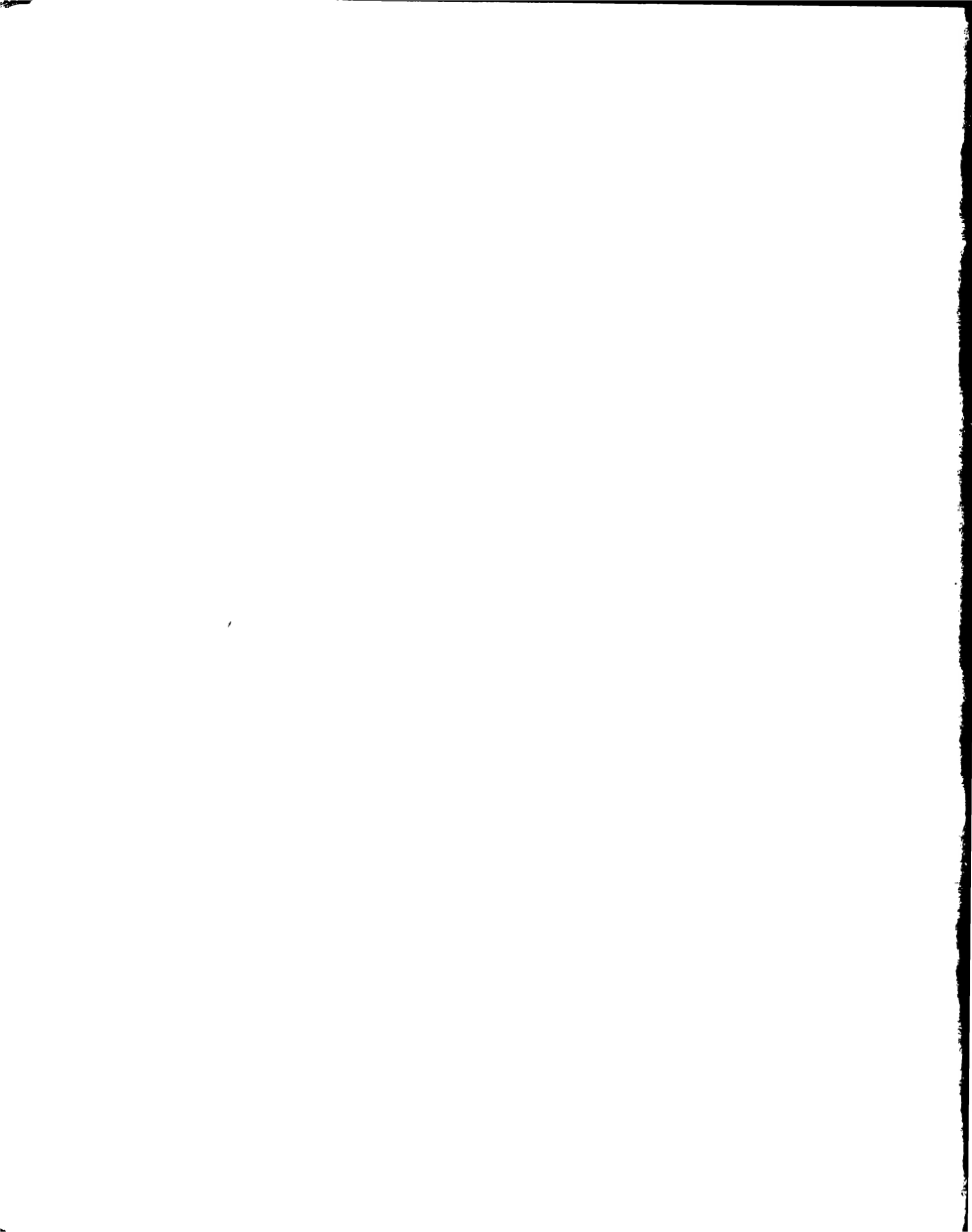
The Still Unborn About the Dead (Cel care nu s-a născut încă despre cel care a murit), selecție și traducere în limba engleză de Peter Jay. International Writing Program „Iowa Translation Series“, University of Iowa, Iowa City (U.S.A.).

The Still Unborn About the Dead, selecție și traducere de Peter Jay, Anvil Press Poetry, London.

SENSUL IUBIRII

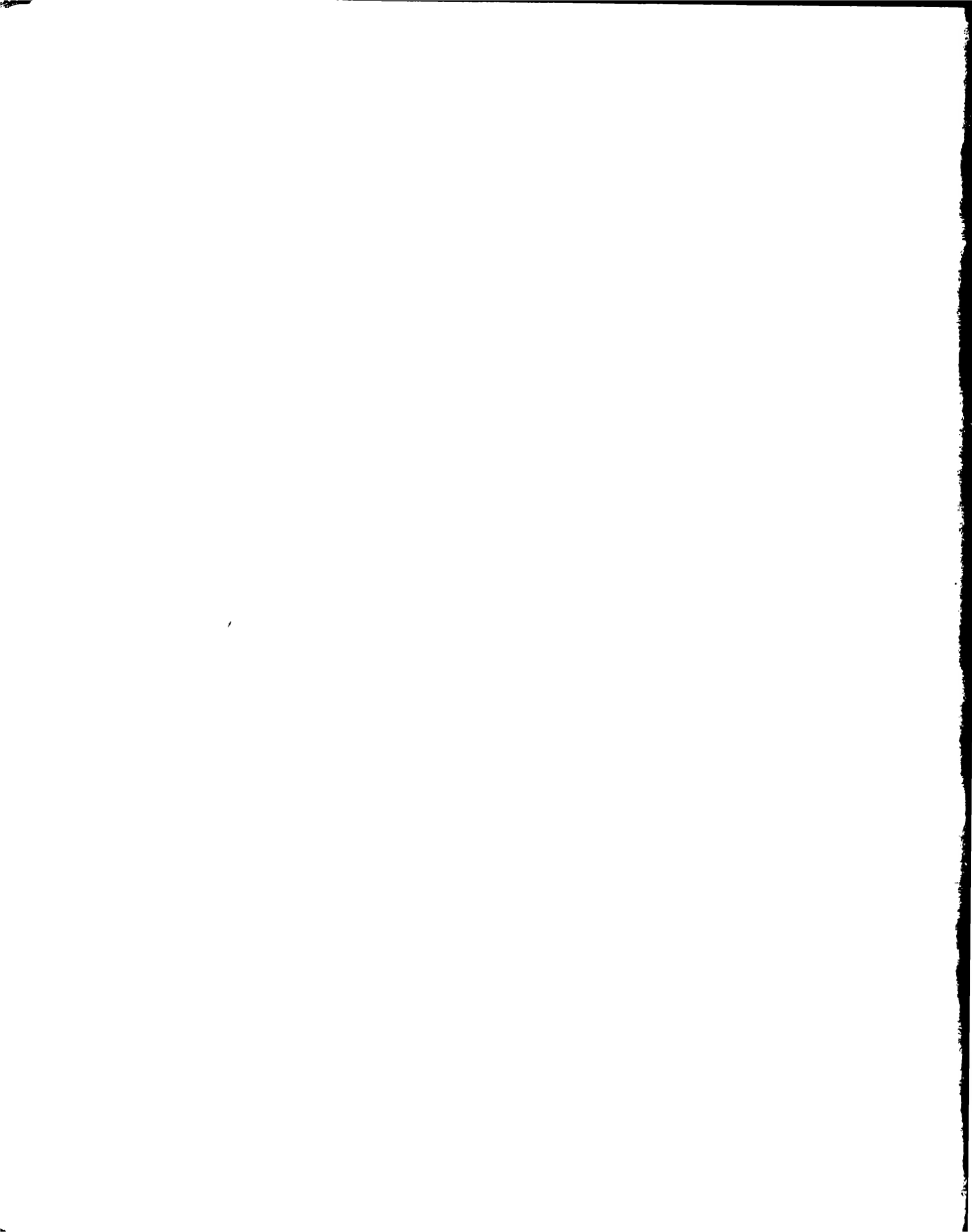
(1960)

CÎMPIE, PRIMĂVARA

În cearcăne verzui te ocolesc departe
vibrațiile ierbii, arcuite tandru,
și le ivești, și le azvîrli în jururi, sparte
cu risul tău de băiețandru.

S-ar fi întins sub tine inelată
bolta de ierbi sunîndu-și glasurile-n prund
dar tu nu știi de ca — și treci întâiași dată
prin stelele ciudate, căscăund.

CÎMPIE, PRIMĂVARA

În cearcăne verzui te ocolesc departe
vibrațiile ierbii, arcuite tandru,
și le ivești, și le azvîrli în jururi, sparte
cu risul tău de băiețandru.

S-ar fi întins sub tine inelată
bolta de ierbi sunîndu-și glasurile-n prund
dar tu nu știi de ca — și treci întâiași dată
prin stelele ciudate, căscăund.

PĂDURE ARSĂ

Cădeau fulgi negri. Şirul de copaci
lucea, cînd îmi mutam pe el privirea.
De-atîta vreme rătăceam tăcut
tîrîndu-mi singur amintirea.

Şi se făcea că stelele scrişnind
îşi îmbucau, înţepenite, dinţii.
Maşină infernală ce bătea
un timp oprit, al conştiinţii.

Apoi, coboară o tăcere groasă
şi fiecare gest pe care-l fac
cozi de cometă-n aer lasă

şi fiecă privire aruncată
o-aud cum sună întîlnind
vreun copac.

Ce căutai, copile,-acolo,
cu mîini prelungi şi umeri ascuţiţi,

pe care-aripile abia de se uscară,
fulgi negri, balansându-se în seară.

Un orizont urlînd şi nevăzut
zvîrlindu-şi limbile şi antracitul,
într-una mă tîra prin şirul mut,
aproape gol alunecîndu-mi trupul.

Ardea oraşu-n depărtări de fum,
ardea sub avioane rugu-i rece.
Noi doi, pădure, ce făcum ?
De ce te-au ars, pădure,-n fald de scrum
şi peste tine luna nu mai trece ?

DIMINEAȚĂ MARINĂ

O dungă roșie-n zări se iscase
și plopîi, trezindu-se brusc, dinadins
cu umbrele lor melodioase
umerii încă dormind, mi i-au atins.

Mă ridicam din somn ca din mare,
scuturîndu-mi şuvițele căzute pe frunte, visele,
sprîncenele cristalizate de sare,
abisele.

Va fi o dimineată neobișnuit de lungă,
urcînd un soare neobișnuit.
Adînc, lumina-n ape o să-mpungă :
din ochii noștri se va-ntoarce înmiit !

Mă ridicam, scuturîndu-mi lin undele.
Apele se retrăgeau tăcute, geloase.
Plopîi mi-atingeau umerii, tîmplele,
cu umbrele lor melodioase.

MARINĂ

Crăpături pe-un câmp de piatră, scări pătate de rugină,
peste care, cu sandaia, Hercule bătu fugind,
prind pe muchea zimțuită fibra groasă de lumină
și-o îndoaie și-i retează vîna-i încă gîlgîind.

Aburul încins preschimbă, cum se urcă din cîmpie,
scarele-ntr-un ochi albastru, peste piatră înclinat,
care suge-n sine cîmpul și îl saltă în tărie,
întinzîndu-l, adunîndu-l ca pe-un cer căzut și plat.

Dar dacă-ți întorci spre stînga chipul scris cu linii frînte,
ai să vezi în depărtare, după orizontul mut,
deslușite dungi și linii care-ncep să se împlînte,
între razele privirii, cu o liniște adîncă
și un susur cunoscut.

Ci ia-ți calul de căpăstru, pune-ți talpa-n scări și du-te :
e o lume-acolo, alta, a copacilor și-a mării.
Păsări albe peste turle trag cu aripa volute.
Se rotește marea-n țărături, pietrele țin gustul sării.

Te primește și pe tine sub arcada-i zveltă, du-te !
E o lume care-n jurul soarelui a pus inele,
flori de platină smălțate, și de aur noi lăute,
și corăbii zburătoare, cu sămînța lumii-n ele.

CÎNTEC DE IARNĂ

Ești atît de frumoasă, iarna !
Cîmpul întins pe spate, lîngă orizont,
și copacii opriți, din fuga crivățului...
Îmi tremură nările
și nici o mireasmă,
și nici o boare,
doar mirosul îndepărtat, de gheață,
al sorilor.
Ce limpezi sînt mîinile tale, iarna !
Și nu trece nimeni
doar sorii albi se rotesc liniștit, idolatru
și gîndul crește-n cercuri
sonorizînd copacii
cîte doi,
cîte patru.

O CĂLĂRIRE ÎN ZORI

lui Eminescu tânăr

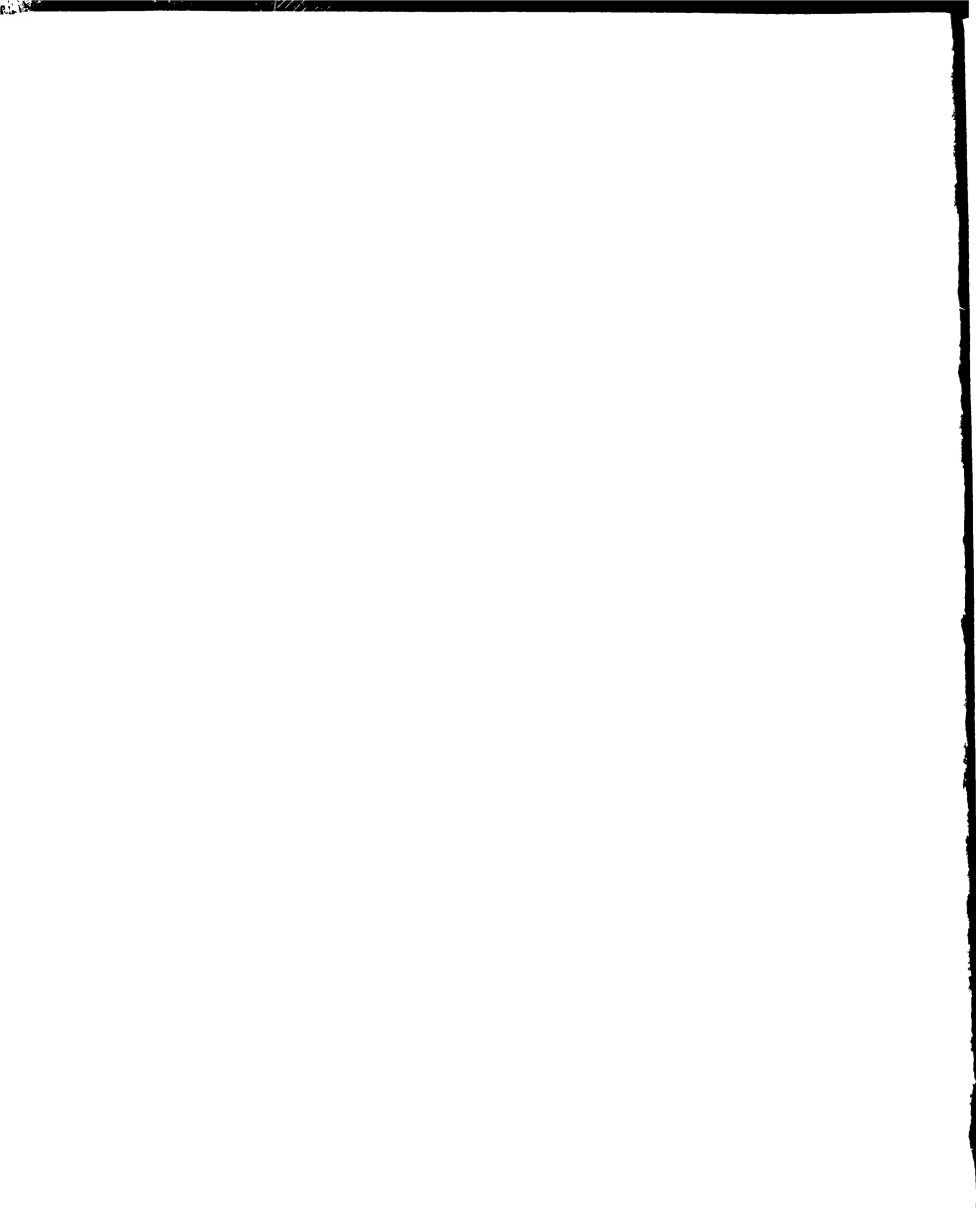
Tăcerea se izbește de trunchiuri, se-ncrucișe,
se face depărtare, se face nisip.
Mi-am întors către soare uncul chip,
umerii mei smulg din goană frunzișe.
Cîmpul tăindu-l, pe două potcoave
calul meu saltă din lut, fumegînd.
Ave, mă-ntorc către tine, eu, Ave !
Soarele a izbucnit peste lume strigînd.

Tobe de piatră bat, soarele crește,
tăria cu acvile din fața lui
se prăbușește în trepte de aer, sticlește.
Tăcerea se face vînt albăstrui,
pintenul umbrei mi-l crește
în coastele cîmpului.

Soarele rupe orizontul în două.
Tăria își năruie sfîrșitele-i carcere.
Sulițe-albastre, fără întoarcere,
privirile mi le-azvîrl, pe-amîndouă,
să-l întîmpine fericite și grave.

Calul meu saltă pe două potcoave.
Ave, marea-a luminilor, ave !

Soarele saltă din lucruri, strigînd
clatină muchiile surde și grave.
Sufletul meu îl întîmpină, ave !
Calul meu saltă pe două potcoave.
Coama mea blondă arde în vînt.

O VIZIUNE A SENTIMENTELOR

(1964)

LAUDA OMULUI

Din punctul de vedere-al copacilor,
soarele-i o dungă de căldură,
oamenii — o emoție copleșitoare...
Ei sînt niște fructe plimbătoare
ale unui pom cu mult mai mare !

Din punctul de vedere-al pietrelor,
soarele-i o piatră căzătoare,
oamenii-s o lină apăsare...
Sînt mișcare-adăugată la mișcare,
și lumina ce-o zărești, din soare !

Din punctul de vedere-al aerului,
soarele-i un aer plin de păsări,
aripă în aripă zbatînd.
Oamenii sînt păsări nemaîntîlnite,
cu aripile crescute înlăuntru,
care bat, plutind, planînd,
într-un aer mai curat — care e gîndul !

CONTINUITATE

Alergînd, alergînd mi se-ntețeau mușchii,
scheletul alb ce-l țin în mine,
ca marmora lui Michelangelo statuile,
a început să se facă mai luminos, mai luminos,
vertebră de vertebră, os de os.

...Pînă cînd, pînă cînd
în tîmple și în frunte mi se-nfugeau sunînd
întîmplări, amintiri, amintiri, întîmplări,
speranțe și vise, venituri și plecări.

Alergînd, alergînd, mai adîncă-i mereu
urma-n pămînt a piciorului meu,
pînă cînd zidul de gheață al morții îmi bate
pieptul, cum bați pe-un lingou
știutul însemn de carate.
Și omoplatul se face
pală subțire de helicopter
ce se-nvîrte, se-nvîrte, se-nvîrte, se-nvîrte
dintr-o boltă în alta,
dintr-un cer în alt cer,
iar gîndul meu scris își înfige-n pămînt
rădăcinile, sondele, ancora,
visurile, dorurile, patimile.

VIRSTA DE AUR A DRAGOSTEI

Miinile mele sînt îndrăgostite,
vai, gura mea iubește,
și iată, m-am trezit
că lucrurile sînt atît de aproape de mine,
încît abia pot merge printre ele
fără să mă rănesc.

E un sentiment dulce acesta,
de trezire, de visare,
și iată-mă, fără să dorm,
aievea văd zeii din fildeș,
fi iau în mînă și
îi înșurubez rîzînd, în lună,
ca pe niște mînere sculptate,
cum trebuie că erau pe vremuri,
împodobite, roțile de cîrmă ale corăbiilor.

Jupiter e galben, și Hera
cea minunată e argintie.
Izbesc cu stînga-n roată și ea se urnește.
E un dans, iubito, al sentimentelor,
zeițe-ale aerului, dintre noi doi.

Și eu, cu pînzele sufletului
umflate de dor,
te caut pretutindeni, și lucrurile vin
tot mai aproape,
și pieptul mi-l strîng și mă dor.

LEOAICĂ TINĂRĂ, IUBIREA

Leoaică tină ră, iubirea
mi-a sărit în față.
Mă pîndise-n încordare
mai demult.
Colții albi mi i-a înfipt în față,
m-a mușcat leoaica, azi, de față.

Și deodată-n jurul meu, natura
se făcu un cerc, de-a-dura,
cînd mai larg, cînd mai aproape,
ca o strîngere de ape.
Și privirea-n sus țîșni,
curcubeu tăiat în două,
și auzul o-ntîlni
tocmai lîngă ciocîrliei.

Mi-am dus mîna la sprînceană,
la tîmplă și la bărbie,
dar mîna nu le mai știe.
Și alunecă-n neștire
pe-un deșert în strălucire,

peste care trece-alene
o leoaică arămie
cu mișcările viclene,
încă-o vreme,
și-ncă-o vreme...

IMBRĂȚIȘAREA

Cînd ne-am zărit, aerul dintre noi
și-a aruncat dintr-o dată
imaginea copacilor, indiferenți și goi,
pe care-o lăsa să-l străbată.

Oh, ne-am zvirlit, strigîndu-ne pe nume,
unul spre celălalt, și-atît de iute,
că timpul se turti-ntre piepturile noastre,
și ora, lovită, se sparse-n minute.

Aș fi vrut să te păstrez în brațe
așa cum țin trupul copilăriei, în trecut,
cu morțile-i nerepetate.
Și să te-mbrățișez cu coastele-aș fi vrut.

VISUL UNEI NOPTI DE IARNĂ

Apărea în stele dințate
chipul tău de atunci, numai contur.
Noptile mele, în noptile mele.
Stam lungit pe zăpadă, privirea
îmi hoinărea printre cetini, în jur,

și nu mi-era frig. Dimpotrivă,
abuream tot ca o piine albă.
Stelele mă priveau curioase.
O, tu, carne a mea, visătoare,
o, voi, fosforescentelor oase !

Tot viitorul călătorea, călătorea,
de sus, de sub norii cei nevăzuți,
pe fulgii cei albi, căci ningeă,
dragostea mea i-apăsa, apăsa,
și ei mi se topeau în răsufulare.

Pîn'la genunchi mi s-ar fi scufundat piciorul,
dacă-aș fi vrut să calc peste gheață,
pînă la cot mi-ar fi intrat mîna

de-aş fi voit să mă sprijin mai bine,
de trunchiul bradului de lângă mine.

Dar eu abuream trîntit în zăpada
ce se topea, mi se topea sub trup.
Apoi se topea pămîntul şi piatra,
şi m-aş fi agăţat de cer,
dar mi-era teamă că-l rup.

Astfel ajungeam în fundul pămîntului
tăind, cu trupul, un con de vulcan.
Stelele, capete fără trupuri,
mă iubeau, lunecînd simultan
pe-o secundă cît ora, pe-o oră de-un an.

E iarnă, şi eu stau întins, pe sub cetini,
şi miezul de lavă îl iau şi îl pun
sub creştet, şi tot nu adorm.
Şi, într-una,
din mine spre tine răsar şi apun.

AMFION, CONSTRUCTORUL

*Amfion cîntînd, zidurile cetății cresc,
cărămizile așternîndu-se singure.*

(Mit elin.)

Aici, pe cîmpul unde-n vechime zeii
n-au trecut decît călări,
unde pietrele-și arată colții albi, și iarba
fuge speriată-n verzuiele zări,
îmi dau întîlnire cu tine, femeie
zveltă și sălbăticită de frumusețe,
înainte de răsăritul soarelui, cînd stelele
rostogolindu-se-nclină cerul într-o parte,
și tu, venind,
de tine
doar un strigăt mă mai desparte.

Cele mai tainice
și mai adevărate cuvinte de dragoste
ți le spun, înainte de-a te zări.

Bat aerul cu toate valurile mării,
șfichiul lor răsucesce copacii,
și sepiile, și rechinii, într-un dans de oglinzi.
Te aștept să-ți desprinzi
trupul din iarbă, femeie.

Din umerii mei și din întreaga mea putere
țîșnesc două pantere, nemaivăzute pantere,
pe ape s-aștern, curcubeie,
și se fac viaducte și poduri, curînd,
peste căi ferate lucind, peste trenuri trecînd.

Din pieptul meu arămiu,
vărgat în părți de vițe mușchiuloase,
aidoma vor țîșni, mai tîrziu,
leii cu coame flocoase, în friguri,
ca niște explozii de aur vor țîșni
și vor bate aerul și se vor prăbuși,
și se vor face temelii
și terasamente și diguri.

Din coastă, zbatîndu-se ca o sabie,
își va arcui în salt trupul lucios
delfinul, din tot cîrdul cel mai frumos,
izbind cu coada aerul lichid.
Și va coborî, încolăcindu-se ca un cercel,
și se va face zid și se va face crenel.

Oh, pe rînd, din genunchi,
condorii vor izbucni în mănunchi,
se vor roti, luînd văzduhu-n tăișe
și se vor așeza și se vor face acoperișe,

și din gleznă, pînă-ai să te-arăți, femeie,
vor pleca și animalele celelante,
lăsîndu-mi sufletul gol pînă la plante...

Poate-am să-ți par subțire ca licărirea,
și-n spatele meu, frenetic crescînd, orașul
îți va fura, în văzduh, privirea.

O, gingașul, zveltul tău pas
legănat peste ierburi, printre colții pietrelor !
A mai rămas un gutui,
și un cais a mai rămas,
smulge-i și du-i în piața circulară ;
a mai rămas un prun,
și-un arțar a mai rămas,
smulge-i și du-i la-ntretăierile de drumuri ;
a mai rămas un platan,
și-un oțetar a mai rămas,
smulge-i și du-i pe cheiul cu poduri !
Mi-a mai rămas și-un ram de tei.
Îl vrei, stăpîna mea, îl vrei,
aici, pe cîmpul unde în vechime zeii
n-au trecut decît călări,
unde pietrele-și arată colții albi, și iarba
fuge speriată-n verzuiele zări ?...

CINTEC

E o întâmplare a ființei mele :
și-atunci, fericirea dinlăuntrul meu
e mai puternică decît mine, decît oasele mele,
pe care mi le scrișnești într-o îmbrățișare
mereu dureroasă, minunată mereu.

Să stăm de vorbă, să vorbim, să spunem cuvinte
lungi, sticloase, ca niște dălți ce despart
fluviul rece în delta fierbinte,
ziua de noapte, bazaltul de bazalt.

Du-mă, fericire, în sus, și izbește-mi
tîmpla de stele, pînă cînd
lumea mea prelungă și în nesfîrșire
se face coloană sau altceva
mult mai înalt, și mult mai curînd.

Ce bine că ești, ce mirare că sînt !
Două cîntece diferite, lovindu-se, amestecîndu-se,
două culori ce nu s-au văzut niciodată,
una foarte de jos, întoarsă spre pămînt,
una foarte de sus, aproape ruptă
în înfrigurata, neasemuita luptă
a minunii că ești, a-ntîmplării că sînt.

POVEȘTE SENTIMENTALĂ

Pe urmă ne vedeam din ce în ce mai des.
Eu stăteam la o margine-a orei,
tu — la cealaltă,
ca două toarte de amforă.
Numai cuvintele zburau între noi,
înainte și înapoi.
Virtedul lor putea fi aproape zărit,
și deodată,
îmi lăsam un genunchi,
iar cotul mi-l înfigeam în pământ,
numai ca să privesc iarba-nclinată
de căderea vreunui cuvânt,
ca pe sub laba unui leu alergînd.
Cuvintele se roteau, se roteau între noi,
înainte și înapoi,
și cu cît te iubeam mai mult, cu atît
repetau, într-un vîrtej aproape văzut,
structura materiei, de la-nceput.

VIATA MEA SE ILUMINEAZĂ

Părul tău e mai decolorat de soare,
regina mea de negru și de sare.

Țărmlul s-a rupt de mare și te-a urmat
ca o umbră, ca un șarpe dezarmat.

Trec fantome-ale verii în declin,
corăbiile sufletului meu marin.

Și viața mea se iluminează,
sub ochiul tău verde la amiază,
cenușiu ca pământul la amurg.
Oho, alerg și salt și curg.

Mai lasă-mă un minut.
Mai lasă-mă o secundă.
Mai lasă-mă o frunză, un fir de nisip.
Mai lasă-mă o briză, o undă.

Mai lasă-mă un anotimp, un an, un timp.

ORĂ FERICITĂ

Bate-n cărămizi lumina
cu ființe dulci în ea.
Se arată-o balerină
și-ncă una se arată...
Oh, e-o lume în lumină
nesperat de-adevărată,
și-i un dans, cînd la amurguri
bate-n cărămizi o rază
cu ființe dulci în ea.

Parcă am căzut din ore,
și-a rămas din mine doar
o mirare visătoare.
Se-nfiripă și mi-apare
că meandrele-s sonore
ale umbrei, pe calcar.

Și deodată, o răcoare
mă-nconjoară, se subție
dinspre lună curgătoare
cum era-n copilărie :
luna are nas și gură
și sprîncene și bărbie.

Voi, schimbări și creșteri zvelte,
sufletul mi-l potriviți
ca pe o statuie, iată,
cînd mai sus, cînd jos, cînd roată,
ridicîndu-l acoladă
peste-orașul suitor.

...Nici n-ar sta ca mai-nainte,
neschimbat, ursuz, de piatră.
Ci mi-l simt cum se-alungește
după-orașul care crește
înfîgîndu-și creasta-n lună,

cînd petrecerea răsună
a ființelor ciudate
din lumina care bate
galeșă, în cărămizi.

DANSUL

Cum pluteam printre coloane,
în vârtejuri diafane,
trupul tău lipit de pieptu-mi
sufletul mi-l străbătuse.

O, te uită,-ntoarce-ți văzul,
ce-mi răni cu geana neagră
tîmpla arsă, mintea dusă
în lagunele sărate.

Parcă într-o zi un soare
ce-l loviseam cu privirea
își turti rotundul aur
și veni atît de aproape,

că-l răcii cu răsuflarea,
cu privirea modelîndu-l
într-o tînră femeie
aromită, visătoare.

O, pe-un pat de nouri negri
stă întinsă o femeie.
Trup de aur, sîni de aur,
stă întinsă o femeie.

Nourii plutesc aproape
și ea doarme împietrită,
și împing pe boltă norul
cu bătaia inimii.

CLAR DE INIMĂ

Orele plutesc pe lângă umărul tău,
sfere-albastre, și-ntre ele e Saturn.
Și cum se duc, se micșorează
mai inserat și mai nocturn.

Nu-mi pare rău, nu-ți pare rău de ele.
Dreaptă cum stai, trecerea lor
copilăroasă-aproape și suavă
lucește-n ochiul tău nemișcător.

Și uit de ele, uiți și tu de ele,
și-n întunericul odăii se aprind,
se sting, se-aprind, se sting
ochii prelungi ai tăi, murind,
reînviind.

POEM

Spune-mi, dacă te-aş prinde-ntr-o zi
şi ți-aş săruta talpa piciorului,
nu-i așa că ai şchiopăta puțin, după aceea,
de teamă să nu-mi striveşti sărutul ?...

SFÎRȘIT DE ANOTIMP

Eram atât de atent,
încît se stingea-n cupole amiaza,
iar sunetele înghețau în jurul meu,
prefăcîndu-se-n stîlpi răsuciți.

Eram atât de atent,
încît plutirea undulată-a mirosurilor
se prăbușea-n întuneric,
și parcă niciodată n-aș fi-ncercat
frigul.

Deodată
m-am trezit atât de departe
și de străin
rătăcind înapoia chipului meu,
ca și cum mi-aș fi-nvelit simțurile
cu relieful fără de noimă al lunii.

Eram atât de atent,
încît
nu te-am recunoscut, și poate

că vii mereu,
în fiecare oră, în fiecă secundă,
și treci prin așteptarea mea de-atunci
ca prin fantoma unui arc de triumf.

EMOȚIE DE TOAMNĂ

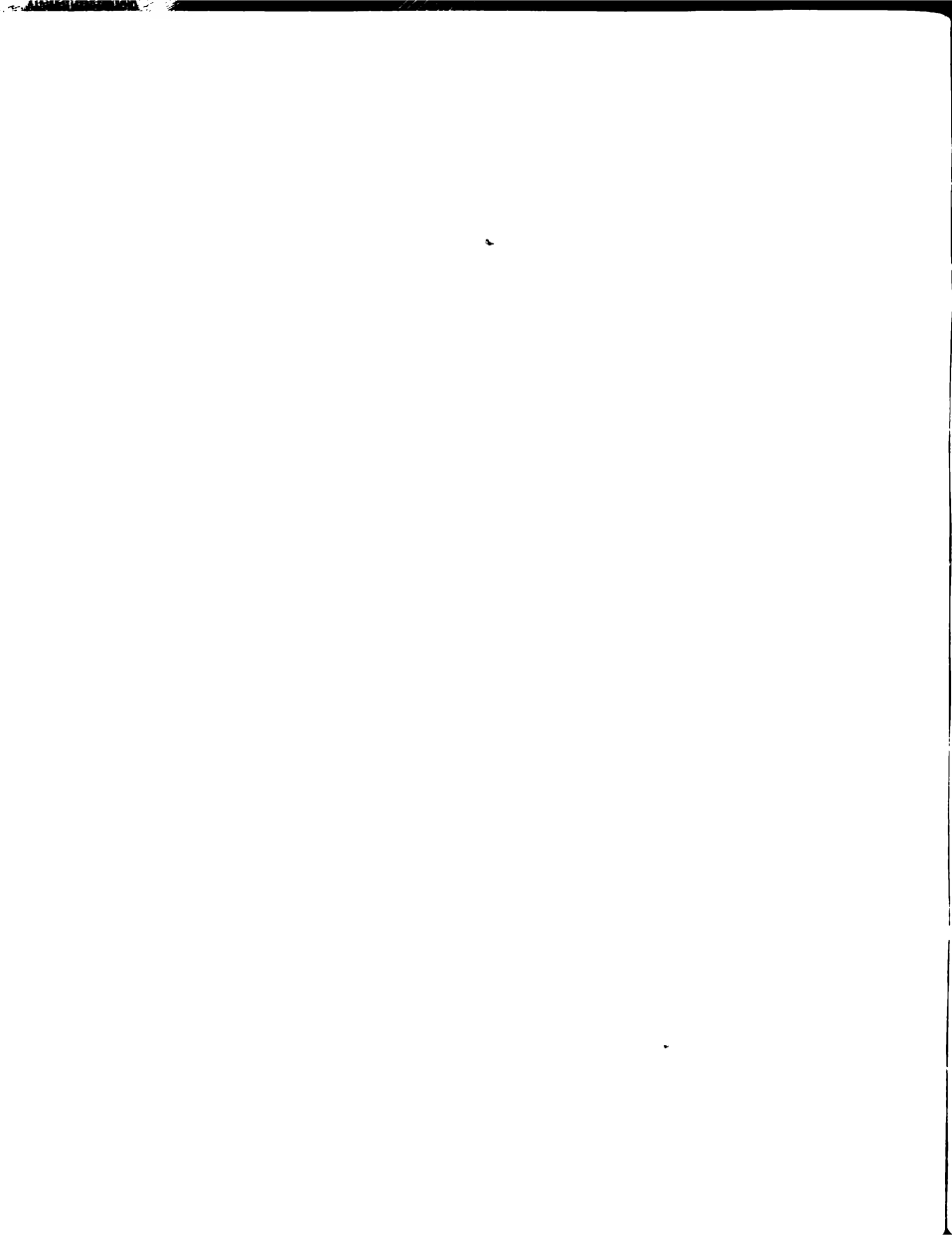
A venit toamna, acoperă-mi inima cu ceva,
cu umbra unui copac sau mai bine cu umbra ta.

Mă tem că n-am să te mai văd, uneori,
că or să-mi crească aripi ascuțite pînă la nori,
că ai să te ascunzi într-un ochi străin,
și el o să se-nchidă cu-o frunză de pelin.

Și-atunci mă apropii de pietre și tac,
iau cuvintele și le-nec în mare.
Șuier luna și o răsar și o prefac
într-o dragoste mare.

DREPTUL LA TIMP

(1965)

BASORELIEF CU EROI

Soldații cei tineri s-au așezat în vitrină,
chiar așa cum au fost găsiți, împușcați în frunte,
ca să fie văzuți s-au așezat în vitrină,
respectîndu-și întocmai mișcarea lor ultimă,
profilul, brațul, genunchiul, mișcarea lor ultimă,
cînd au fost împușcați pe neașteptate în frunte
sau între omoplați cu acea flacără mai subțire
decît un deget de copil care arată luna.

În urma lor a rămas goală baraca,
mirosind a obiele, a țigări strivite, a fereastră închisă.
Valizele de lemn care umplu baraca
mai clănțane încă din fierul mînerelor,
așa cum clănțane luna din fierul mînerelor
acum, cu puțin înainte de-a fi deschisă,
ca să se caute-n ea scrisorile vechi și fotografiile vechi
ale timpului.

Soldații cei tineri stau dați cu ceară
pe fețe și pe mîini, ca să lucească,
dați cu ceară ca să lucească, dați cu ceară,
și așezați întocmai așa cum erau în secunda
cînd viața s-a rupt și moartea a-nghițit secunda.

Stau așa nemișcați, ne-noetînd să lucească,
și noi ne uităm la ei cum am privi luna
răsărind chiar din mîlocul pieții.

Pentru noi, care sîntem acum de-o vîrstă cu ei,
deși ei stau de ani lungi în vitrină,
pentru noi, care i-am ajuns din urmă și trecem de ei,
și inimă bătînd avem, și memorie,
o proaspătă, din cale-afară de proaspătă memorie,
soldații cei tineri s-au așezat în vitrină
și se imită pe ei înșiși într-una,
ca și cum ar fi vii.

ENGHIDU

*A murit Enghidu, prietenul meu,
care ucise cu mine lei.
(din poemul Ghilgameș)*

I

Privește-ți miinile și bucură-te, căci ele sînt absurde.
Și picioarele privește-ți-le, seara, drept cum stai,
atîrnînd spre lună.

Poate că sînt mult prea aproape ca să mă vezi,
dar și aceasta e altceva decît nimic.

Mă voi face depărtare, ca să-ți încap în ochi,
ori cuvînt, cu sunete de mărimea furnicii,
ca să-ți încap în gură.

Pipăie-ți urechea și rîzi și miră-te că poți pipăi.

Pe mine însumi mă dor, în scurta trecere.

Mi-am întins privirea și ea a întîlnit un copac,
și el a fost !

Umerii privește-mi-i, și spune-ți că sînt cei mai
puternici pe care i-ai văzut, după iarbă și bivoli,
căci fără pricină sînt așa.

Cu ei mut depărtarea, ca pe un sac de piele
la moara de vînt.

De-aceea cînd mă ard în străfundul ochilor
niciodată atinsele de mine lumini,
suavă durere albastră-mi întind peste creștet,
să-mi țină loc de cer.

Și dacă mă dor pe mine însumi, cu rîuri,
cu pietre, cu o dungă de mare,
atît cît să-mi fie toate un pat,

totdeauna neîncăpător gîndului meu
în veşnică creştere, o, n-am să ştiu că şi tu
te dori pe tine asemeni, şi nu eu sînt acela
cu care vorbesc !

II

Ca să fie ceva între noi, altcineva — sau eu
însuşi — am botezat ceea ce însuşi eu făcusem,
rănindu-mă,
mereu împuţinîndu-mă, mereu murind,
cu vorbe de buzele mele spuse.

Şi pentru durerea cea mare, albastru i-am zis,
tot fără pricină, ori numai pentru că aşa mi-au
suris buzele.

Te-ntreb, oare tu, dacă asemenea ai spus, surîzînd,
cărei alte dureri i-ai spus astfel ?

Desigur, înălţimea pe care-am azvîrlit-o din ochi,
ca pe o sulită fără întoarcere,

tu altcum ai mîngîiat-o, pentru că miinile tale,
gemene cu ale mele, sînt absurde, şi-ar trebui
să ne bucurăm de aceste cuvinte trecînd
de pe o gură pe alta ca un rîu nevăzut,
căci ele nu există.

O, prietene, cum este albastrul tău ?

III

Joc de treceri, mai iuţi, mai încete,
pentru ochiul meu o dată cu mine creîndu-i pe
arbori, pietrele şi riul,
deasupra mai încetului meu trup
tîrîndu-se de gînd, asemenea caprelor, seara,
de funie.

Timpul, el singur peste tot, eu însuşi,
şi după aceea.

IV

Și cînd toate se șterg, ca într-o scoică mările,
nimic nemaifiind, decît în ochii celor
care nu sînt, trecerea durerii în trecerile
timpului, o, prietene, asemenea fiind altcuiva,
eu nu voi mai fi, căci un lucru asemenea altuia
nu există.

Ceea ce e unic el însuși se doare pe sine,
măsurînd ca la toance, •
în munți, trecerea timpului
știindu-se singur,
schimbînd cu jur împrejurul lui nume de lucruri.

V

Ceea ce nu e fără de margini este,
pretutindenea călătorește, pete mari întîlnind
cărora Timp le spun.

Ceea ce nu e pretutindenea este, picioarele
mi le soarbe pînă la genunchi, colțul inimii
mi-l izbește, pe gură îmi dansează.

Ceea ce nu e fără Timp este, ca amintirea.
E asemenea văzului mîinilor, asemenea
auzului ochilor.

VI

Eu mor cu fiecare lucru pe care îl ating,
stelele rotitoare ale cerului, cu privirea ;
fiecare umbră pe care o arunc peste nisip,
sufletul mai puțin mi-l rămîne, gîndul
mai lung mi-l întinde ; fiecare lucru
îl privesc cum aș privi moartea, rareori

uit aceasta, și-atunci, din nimic fac dansuri
și cîntece, împutîinîndu-mă și smulgîndu-mi
bătaia tîmplelor, ca să fac din ea coroane de mirt.

VII

Ieși din cort, prietene, să stăm față în față,
privindu-ne, să tăcem împreună, mereu întrebîndu-ne
în sine celălalt dacă e,
și cum pe sine însuși se simte.
Joc de-a rostogolul, cu pietrele,
de undeva stîrnite, spre altundeva.

GENEZA POEMULUI

Se zgâlție învelișul, se modifică-ntr-una,
rîde și plînge în același timp,
întipărește cerul și mai jos, copacii,
se lasă privit pînă cînd el însuși
devine privire,
se preface mort numai ca să-și poată da duhul
în liniște, deasupra lui, păsările lovite
și sufletele bătrîne, sortite pieirii.
Se face elice, rotindu-se înnebunitor,
îndepărtînd spre propriile lui margini
tot ce-i mai neînvins în el, mai tare,
mai solemn,
sau, transparent, se lasă străbătut,
adîncit în străfunduri miraculoase,
prin care frumoase cuvinte,
ca niște pești de platină,
dau elegant din coadă.
Oho, dar deodată totul dispare ;
rămîne numai papirusul, hîrtia, piatra,
soldatul execută ordinul sergentului,
rigida mîină ascultă din rigidul suflet.

QUADRIGA

lui Mihai Eminescu

Șuieră o quadrigă pe cîmpia
secundelor mele.
Are patru cai, are doi luptători.
Unul e cu ochii-n frunze, altul
cu ochii în lacrimi.
Unul își ține inima înainte, în cai,
altul și-o tîrăște peste pietre, în urmă.
Unul strînge friiele cu mîna dreaptă,
altul tristețea în brațe.
Unul e neclintit, cu armele,
celălalt cu amintirile.
Șuieră o quadrigă pe cîmpia
secundelor mele.
Are patru cai negri, are doi luptători.
Unul își ține viața în vulturi,
altul își ține viața în roțile rostogolite,
și caii aleargă, pînă cînd sparg cu boturile
secunda,
aleargă-n afară, aleargă-n afară
și nu se mai văd.

SAVONAROLA

Mi se-arată Savonarola care-mi zise :
Să ardem copacii pe rugul vanităților,
să ardem iarba, grîul, porumbul,
ca să fie totul mai simplu !
Să sfărîmăm pietrele, să smulgem
rîurile din albie, ca să fie totul
mai simplu, cu mult mai simplu !
Să renunțăm la picioare,
pentru că mersul e-o vanitate.
Să renunțăm la privire,
pentru că ochiul e-o vanitate.
Să renunțăm la auz pentru că urechea
e-o vanitate.
Să renunțăm la mîini,
ca să fie totul mai simplu, cu mult
mai simplu !
Mi se-arată Savonarola în vis,
ca o rană veche a creierului lumii.
Mi se-arată în vis
și m-am trezit urlînd și strigînd.

CÎNTEC

Totul ar fi trebuit să fie sfere,
dar n-a fost, n-a fost așa.
Totul ar fi trebuit să fie linii,
dar n-a fost, n-a fost așa.
Ar fi trebuit să fii un cerc subțire,
dar n-ai fost, n-ai fost așa.
Ar fi trebuit să fiu un romb subțire,
dar n-am fost, n-am fost așa.

Iarbă, pietre, arbori, păsări
voi sînteți cu totul și cu totul altceva.
Mă privesc, m-aud, m-adulmec
și îmi pare că visez.

Totul ar fi trebuit să fie sfere,
dar n-a fost, n-a fost așa.
Totul ar fi trebuit să fie linii,
dar n-a fost, n-a fost așa.

CINTEC

O, voi ficțiuni,
dulce lemn de tei.
.. Deseori răsfoiam cartea neliniștit
să văd dacă se termină bine.
Teiul m-a iubit
și pe mine.

Pe vița tîmplei port
umbra frunzei lui.
Treceam așa, vindecînd uscăciuni
cu ierburile cîmpului.

Bucuros de minuni
surîdeam pentru doi, pentru trei,
pentru toți semenii mei.
O, voi ficțiuni,
dulce lemn de tei.

CÎNTEC

Amintiri nu are decît clipa de-acum.
Ce-a fost într-adevăr nu se ştie.
Morţii îşi schimbă tot timpul între ei
numele, numerele, unu, doi, trei...
Există numai ceea ce va fi,
numai întîmplările neîntîmplăte,
atîrnînd de ramura unui copac
nenăscut, stafie pe jumătate...
Există numai trupul meu inlemnit,
ultimul, de bătrîn, de piatră.
Tristeţea mea aude nenăscuţii cîini
pe nenăscuţii oameni cum îi latră.
O, numai ei vor fi într-adevăr !
Noi, locuitorii acestei secunde
suntem un vis de noapte, zvelt,
cu-o mie de picioare alergînd oriunde.

ARTEMIS

Tigrii sint zvelți, fiindcă-i iubește ea
Ea e Artemis ! Ea poate, ea știe.
Palisandrii se-nchină cu umbră grea,
cînd trece și sună sandaua ei vie.
Ea-și ține inima în trupul meu
și coama și-o ține în ramuri.
E arcul ei vertical curcubeu !
De degete-i flutură flamuri.
Ea e Artemis ! Vorbește cînd vrea.
Tace cînd vrea, ca delfinii.
Ea vede zigzaguri numai de stea
și gîndește ca iarba, în linii !
Ea-și ține timpul în reci nisipuri
dintr-o clepsidră de noapte-zi.
Dacă vrea ea, pe chip, șapte chipuri
ca ale mele-i pot străluci !

MARELE OCHI AL IERNII

Ochi mare, nu te vezi decît tu,
noi sîntem imagini rapide
curbîndu-ne, atunci, acu,
și ruptî ca raza în lichide.
Alunecăm pe emisfera ta,
sculpturi în relief, de aer,
și țărmul pleoapei reci și grea
ne-nfige-n furci de gene verzi, cu vaier.
Și ne-ntîmplăm, pierim, ne stingem
pe irisul în contemplare,
dar nu-ți sîntem priviri, ci ningem
în iarna ta, ochi mare, tu, ochi mare.

ADOLESCENȚI PE MARE

Această mare e acoperită de adolescenți
care învață mersul pe valuri, în picioare,
mai rezemîndu-se cu brațul, de curenți,
mai sprijinindu-se de-o rază țeapănă, de soare.
Eu stau pe plaja-ntinsă tăiată-n unghi perfect
și îi contemplan ca la o debarcare.
O flotă infinită de yole. Și aștept
un pas greșit să văd, sau o alunecare
măcar pîn'la genunchi în valul diafan
sunînd sub lenta lor înaintare.
Dar ei sînt zvelți și calmi, și simultan
au și deprins să meargă pe valuri, în picioare.

SPIRALĂ ALBASTRĂ, SFÎȘIETOARE

Spirală albastră, sfîșietoare,
zidind aerul acestei seri
și ce dulce-amară ninsoare
stirnește prezența ta în încăperi.
Sar paturile trăgîndu-și pe ele
un anotimp nocturn, european.
O, violentă mișcare de stele,
pe bolta ce-abia o visam...
De aer ești, de aer sînt.
Unul prin altul ne-ndepărtăm spre poli,
abia ducînd o frunză lipită de vînt,
ca pe brațul unor înotători.

EU TE-AM RUPT PE TINE DIN AER

Eu te-am rupt pe tine din aer,
zeitate melodioasă, subțire,
ca să-mi trec inelul brațului meu
în jurul mijlocului tău nervos, ca un deget.
O, revărsare de mirosuri suave ;
alergare de iepuri ; albire de ziuă ;
lină topire de lumi ale gheții !
Alunecare a pletelor, geamănă
cu singurătatea neagră a pământului..
Nu te voi învăța niciodată
nici un cuvânt din limba după-amiezilor.
Nu-ți voi destăinui niciodată
nici un adevăr al nemișcărilor.
Rămii deci cu mine, rămii,
într-una curgînd peste bolovanii albaștri
ai ochilor,
pe sub sălciile arămite de toamnă
ale coastelor,
și-adormi tu, adormi
sub cortul șuierător al trupului meu,
visînd că ești trează.

VECHI CÎNTEC SOLDĂȚESC

M-apasă luna peste față,
peste piept, peste memorie,
cu greutate de platină, pînă cînd
scap din mînă steagul de glorie.
Pînă cînd îmi îndoi genunchiul,
cu strigăt de ample rupturi,
ca un viaduct ascuțindu-se,
și plouînd cu pietre peste păduri.
Pînă cînd îmi ridic călcîiul
pe care-l apăsam pe ora ta,
pînă cînd se-nnegrește singurătatea
care mă arginta.

TRIST CÎNTEC DE DRAGOSTE

Numai viața mea va muri pentru mine-ntr-adevăr,
cîndva.

Numai iarba știe gustul pămîntului.

Numai singelui meu îi e dor, într-adevăr,
de inima mea, cînd o părăsește.

Aerul e-nalt, tu ești înaltă,
tristețea mea e înaltă.

Vine o vreme cînd mor caii.

Vine o vreme cînd se-nvechesc mașinile.

Vine o vreme cînd plouă rece
și toate femeile poartă capul tău
și rochiile tale.

Vine și o pasăre mare, albă,
care ouă pe cer luna.

DUPĂ-AMIAZA UNUI CÎNTEC

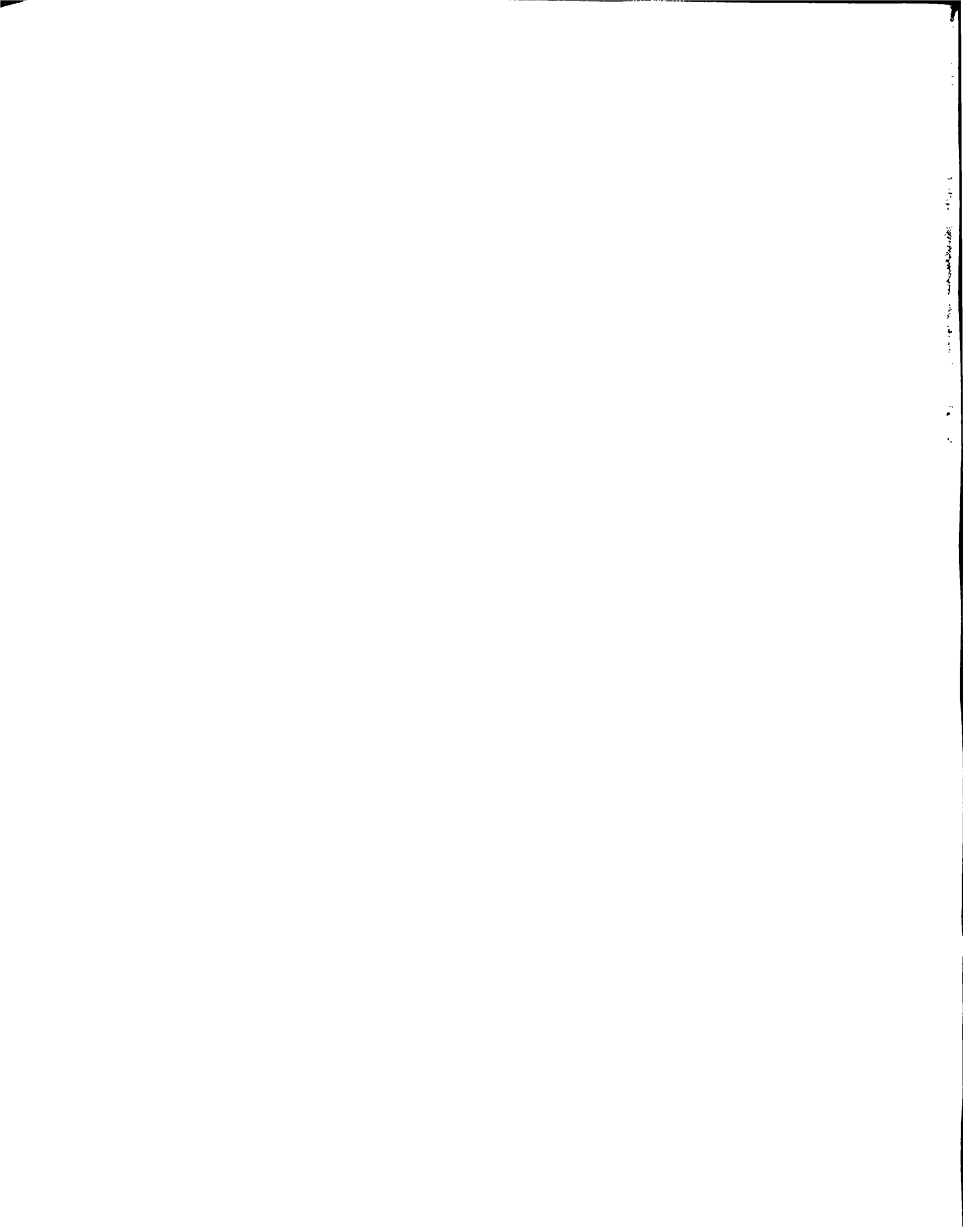
Sprijineam dungatul aer
între ochii tăi și-ai mei,
sprijineam dungatul aer
al acelei după-amiezi
cu frunze galbene-verzi.

Între dulcile timpane,
sprijineam un sunet lung.
Degetele diafane
îl ating și parcă smulg,
din ființa auzită a secunde
de atunci,
trupurile noastre lungi...

Ce frumoase și ce line,
fulgerate-n înălțime,
și cu mantii lungi de nori,
cu stele la subțiori...

„11 ELEGII“

(1966)

ELEGIA ÎNȚIIA

Inchinată lui Dedal, întemeietorul vestitului neam de artiști, al dedalizilor

I

El începe cu sine și sfîrșește
cu sine.
Nu-l vestește nici o aură, nu-l
urmează nici o coadă de cometă.

Din el nu străbate-n afară
nimic ; de aceea nu are chip
și nici formă. Ar semăna întrucîtva
cu sfera,
care are cel mai mult trup
învelit cu cea mai strîmtă piele
cu putință. Dar el nu are nici măcar
atîta piele cît sfera.

El este înlăuntrul — desăvîrșit,
și,
deși fără margini, e profund
limitat.
Dar de văzut nu se vede.

Nu-l urmează istoria
propriilor lui mișcări, așa

cum semnul potcoavei urmează
cu credință
cai...

II

Nu are nici măcar prezent,
deși e greu de închipuit
cum anume nu-l are.

El este înlăuntrul desăvârșit,
interiorul punctului, mai înghesuit
în sine decît însuși punctul.

III

El nu se lovește de nimeni
și de nimic, pentru că
n-are nimic dăruit în afară
prin care s-ar putea lovi.

IV

Aici dorm eu, înconjurat de el.
Totul este inversul totului.
Dar nu i se opune, și
cu atît mai puțin îl neagă :

Spune Nu doar acela
care-l știe pe Da.
Însă el, care știe totul,
la Nu și la Da are foile rupte.

Și nu dorm numai eu aici,
ci și întregul șir de bărbați
al căror nume-l port.

Șirul de bărbați îmi populează
un umăr. Șirul de femei
alt umăr.

Și nici n-au loc. Ei sînt
penele care nu se văd.

Bat din aripi și dorm —
aici,
înlăuntrul desăvîrșit,
care începe cu sine
și se sfîrșește cu sine,
nevestit de nici o aură,
neurmat de nici o coadă
de cometă.

ELEGIA A DOUA, GETICA

lui Vasile Pârvan

În fiecare scorbură era așezat un zeu.

Dacă se crăpa o piatră, repede era adus
și pus acolo un zeu.

Era de ajuns să se rupă un pod,
ca să se așeze în locul gol un zeu,

ori, pe șosele, s-apară în asfalt o groapă
ca să se așeze în ea un zeu.

O, nu te tăia la mână sau la picior,
din greșeală sau dinadins.

De îndată vor pune în rană un zeu,
ca peste tot, ca pretutindeni,
vor așeza acolo un zeu
ca să ne-nchinăm lui, pentru că el
apără tot ceea ce se desparte de sine.

Ai grijă, luptătorule, nu-ți pierde
ochiul,
pentru că vor aduce și-ți vor așeza
în orbită un zeu
și el va sta acolo, împietrit, iar noi
ne vom mișca sufletele slăvindu-l...
Și chiar și tu îți vei urni sufletul
slăvindu-l ca pe străini.

A TREIA ELEGIE

Contemplare, criză de timp și iar contemplare.

I Contemplare

Dacă te trezești,
iată pînă unde se poate ajunge :

Deodată ochiul devine gol pe dinlăuntru
ca un tunel, privirea
se face una cu tine.

Iată pînă unde poate ajunge
privirea, dacă se trezește :

Deodată devine goală, aidoma
unei țevi de plumb prin care
numai albastrul călătorește.

Iată pînă unde poate ajunge
albastrul treaz :

Deodată devine gol pe dinlăuntru
ca o arteră fără sînge
prin care peisajele curgătoare ale somnului
se văd.

II Criză de timp

O, scurtă tristețe, insectă verzuie,
voi, blinde ouă, locuind un miez de meteor
spart ; și de palmile mele acoperite,
ca să renască un cu totul alt decor.

Camera se varsă prin ferestre
și eu nu o mai pot reține în ochii deschiși.
Război de îngeri albaștri, cu lănci curentate,
mi se petrece-n iriși.

Mă amestec cu obiectele pînă la sînge,
ca să le opresc din pornire,
dar ele izbesc pervazurile și curg mai departe
spre o altă orînduire.

O, scurtă tristețe, rămîne
de jur împrejur o sferă de vid !
Stau în centrul ei și unul cîte unul
ochii din frunte, din tîmplă, din degete
mi se deschid.

III Contemplare

Deodată aerul urlă...
Își scutură păsările în spinarea mea
și ele mi se înfing în umeri, în șiră,
ocupă totul și nu mai au unde sta.
În spinarea păsărilor mari
se-nfig celelalte.
Frîghii zbătătoare le tirăsc,
acvatice plante.

Nici nu mai pot sta drept,
ci doborât, peste pietre fluorescente,
mă țin cu brațele de stîlpul unui pod
arcuit peste ape inexistente.
Fluviu de păsări înfipte
cu pliscurile una-ntr-alta se agită,
din spinare mi se revarsă
spre o mare-nghețată neînnegrită.
Fluviu de păsări murind,
pe care vor lansa bărci ascuțite
barbarii, migrînd mereu spre ținuturi
nordice și nelocuite.

IV Criză de timp

Ca și cum s-ar sparge un mormînt
și-ar curge pe fluviu
tot misterul lui...

Dar mai degrabă,
ea, privirea, ne ține
la un capăt al ei fructificați.

Suge din noi cît poate
părînd a ne-arăta
îngerii copacilor și ai
celorlalte privești.

Copacii ne văd pe noi,
iar nu noi pe ei.

Ca și cum s-ar sparge o frunză
și-ar curge din ea
o gîrlă de ochi verzi.

Sîntem fructificați. Atîrnăm
de capătul unei priviri
care ne sugerează.

V Contemplare

Se arăta fulgerător o lume
mai repede chiar decît timpul literei A.
Eu știam atît : că ea există,
deși văzul dinapoia frunzelor nici n-o vedea.

Recădeam în starea de om
atît de iute, că mă loveam
de propriul meu trup, cu durere,
mirîndu-mă foarte că-l am.

Îmi lungeam sufletul într-o parte și-ntr-alta,
ca să-mi umplu țevile brațelor cu el.
La fel și globul de peste umeri
și celelalte-nfățișări la fel.

Astfel mă încordam să-mi aduc aminte
lumea pe care-am înțeles-o fulgerător,
și care m-a pedepsit zvîrlindu-mă-n trupul
acesta, lent vorbitor.

Dar nu-mi puteam aminti nimic.
Doar atît — că am atins
pe Altceva, pe Altcineva, pe Altunde,
care, ştiindu-mă, m-au respins.

Gravitaţie a inimii mele,
toate-nţelesurile rechemîndu-le
mereu înapoi. Chiar şi pe tine,
rob al magneţilor, gîndule.

A PATRA ELEGIE

Lupta dintre visceral și real

I

Învins în afară,
Evul Mediu s-a retras în chiliile
roșii și albe ale singelui meu.
În catedrala cu pereți pulsînd, s-a retras,
zvîrlind și absorbînd credincioșii într-una,
într-un circuit absurd,
printr-o zonă absurdă,
hrănindu-se cu mari bucați de lună,
în dorința lui de-a exista
mușcîndu-le pe furiș, noaptea,
cînd ochii lumii dorm
și
numai dinții celor care vorbesc prin somn
se zăresc în întuneric,
asemenea unei ploi de meteoriți
strălucitori,
urcînd și coborînd ritmic.
Învins în afară,
Evul Mediu s-a retras în mine
și
propriul meu trup nu
mă mai înțelege
și
propriul meu trup mă urăște,

ca să poată exista mai departe
mă urăște.
Astfel,
el se grăbește să se prăbușească
în somn,
seară de seară ;
și iarna
din ce în ce mai puternic se înconjoară
cu straturi de gheață,
cutremurîndu-se și izbindu-mă și
scufundîndu-mă adînc în el însuși,
voind
să mă ucidă ca să poată fi liber
și neucigîndu-mă
ca să poată fi, totuși, trăit de cineva.

II

Dar peste tot în mine sînt ruguri
în așteptare,
și ample, întunecoase procesiuni
cu o aură de durere.

Durere a ruperii-n două a lumii,
ca să-mi pătrundă prin ochii, doi.
Durere a ruperii-n două a sunetelor
lumii,
cu să-mi lovească timpanele, două
durere a ruperii-n două
a mirosurilor lumii,
ca să-mi atingă nările, două.

Și tu, o, tu, refacere-n interior,
tu, potrivire de jumătăți, aidoma
îmbrățișării bărbatului cu femeia sa,
o, tu, și tu, și tu, și tu,
izbire solemnă
a jumătăților rupte,
cu flacăra înceată, atât de înceată,
încît ține aproape o viață
ridicarea ei,
aprinderea rugurilor, așteptata,
prevestita, salvatoarea
aprindere-a rugurilor.

A CINCEA ELEGIE

Tentația realului

N-am fost supărat niciodată pe mere
că sînt mere, pe frunze că sînt frunze,
pe umbră că e umbră, pe păsări că sînt păsări.
Dar merele, frunzele, umbrele, păsările
s-au supărat deodată pe mine.
Iată-mă dus la tribunalul frunzelor,
la tribunalul umbrelor, merelor, păsărilor,
tribunale rotunde, tribunale aeriene,
tribunale subțiri, răcoroase.
Iată-mă condamnat pentru neștiință,
pentru pliotiseală, pentru neliniște,
pentru nemișcare.
Sentințe scrise în limba simburilor.
Acte de acuzare parafate
cu măruntaie de pasăre,
răcoroase penitențe gri, hotărîte mie.
Stau în picioare, cu capul descoperit,
încerc să descifrez ceea ce mi se cuvine
pentru ignoranță...
și nu pot, nu pot să descifrez
nimic,
și-această stare de spirit, ea însăși,
se supără pe mine

și mă condamnă, indescifrabil,
la o perpetuă așteptare,
la o încordare a înțelesurilor în ele însele
până iau forma merelor, frunzelor,
umbrelor,
păsărilor.

A ȘASEA ELEGIE

Afazia

Stau între doi idoli și nu pot s-aleg
pe nici unul, stau
între doi idoli și plouă mărunț,
și nu pot să aleg pe nici unul
și-n așteptare-nlemnesc
idolii-n ploaia mărunță. Eu stau
și nu pot să aleg între două
bucăți de lemn, și plouă mărunț și nu pot
în putreda ploaie s-aleg. Stau,
și lemnele, cele două, și-arată
coastele-albite de ploaia mărunță.
Stau între două schelete de cal
și nu pot să aleg pe nici unul, stau
și plouă mărunț, topind pământul
sub oasele albe, și nu pot să aleg.
Stau între două gropi și plouă mărunț
și apa roade pământul cu dinți
de șobolan înfometat.
Stau cu o lopată în mână, între două gropi,
și nu pot, în ploaia mărunță,
să aleg prima pe care voi astupa-o
cu pământul mușcat de ploaia mărunță.

A ȘAPTEA ELEGIE

Opțiunea la real

Trăiesc în numele frunzelor, am nervuri,
schimb verdele pe galben și
mă las pierit de toamnă.
În numele pietrelor trăiesc și mă las
cubic bătut în drumuri
cutreierate de repezi mașini.
Trăiesc în numele merelor și am
șase sîmburi scuipați printre dinții
tinerei fete dusă cu gîndul tot
după leneșe dansuri de ebonită.
În numele cărămidizilor trăiesc,
cu brățări de mortar înțepenite
la fiecare mină, în timp ce îmbrățișez
un posibil gălbenuș al existențelor.
Niciodată n-am să fiu sacru. Mult,
prea mult am imaginația
celorlalte forme concrete.
Și nici n-am vreme din pricina asta
să mă gîndesc
la propria mea viață.
Iată-mă. Trăiesc în numele cailor.
Nechez. Sar peste copaci retezați.
Trăiesc în numele păsărilor,
dar mai ales în numele zborului,

Cred că am aripi, dar ele
nu se văd. Totul pentru zbor.
Totul,
pentru a rezema ceea ce se află
de ceea ce va fi.

Întind o mână, care-n loc de degete
are cinci mâini,
care-n loc de degete
au cinci mâini, care
în loc de degete
au cinci mâini.

Totul pentru a îmbrățișa,
amănunțit, totul,
pentru a pipăi nenăscutele priveliști
și a le zgîria
pînă la sînge
cu o prezență.

ELEGIA A OPTA, HIPERBOREEANA

I

Ea mi-a spus atunci, văzînd lucrurile fixe
ale alcătuirii mele :
Aş vrea să fugim în Hiperboreea
şi să te nasc viu,
asemenea cerboaicei, pe zăpadă,
în timp ce aleargă şi urlă
cu sunete lungi atîrnate de stelele nopţii.

La frig cu noi şi la gheaţă !
Îmi voi dezbrăca trupul
şi voi plonja în ape, cu sufletul neapărat,
luîndu-şi drept limită
animalele mării.

Oceanul va creşte, desigur, va creşte
pînă cînd fiecare moleculă a lui
cît un ochi de cerb va fi,
sau
cu mult mai mare,
cît un trup de balenă va fi.

Voi plonja într-o astfel de apă mărită,
izbindu-mă de brownienele privești,
într-o mișcare de spor, disperată,
voi face zigzaguri : lovită
de mari, întunecate, reci molecule,
adeptele lui Hercule.

Fără putință de-înc și fără
putință de mers și de zbor —
numai zigzag și zigzag și zigzag,
înrudindu-mă cu feriga
printr-un destin de spor...

Aș vrea să fugim în Hiperboreea
și să te nasc viu,
urlînd, alergînd, zdrobită de zimții
cerului vinețiu,
pe gheața crăpată în iceberguri
risipite sub cer vinețiu.

II

Ea aprinse deodată-o lumină,
de lîngă genunchiul ei, verticală,
sub o pălărie roșie
virginală.

Aruncă lîngă glezna mea o carte
scrisă în cuneiforme.
Îngeri presați ca florile
se scuturau sfărîmați, pe platforme.

Îngeri înnegriți între litere,
între pagina de deasupra și cea de jos,
subțiați, fără apă în ei și răcoare,
cu tăiș fioros...

Ca să mă tai cu ei de privirile
care fără să le-nvoiesc, mi-au crescut —
cînd, togă virilă, tristețea mea aspră
cu o fibulă de gheață mi-o prind.

La Hiperboreea, acolo — ea, mi-a spus,
și luîndu-ne unul pe altul de ceafă
cu brațul drept, cel nezburînd,
ne vom cufunda pe sub gheață în apă.

Hiperboreea, zonă mortală
a maimarilor minții,
loc al nașterilor de copii de piatră,
din care sculptați sînt doar sfinții.

Hiperboreea, alb, negru,
aur-argint,
revelație, nerevelație, tristețe
alergînd și orbecăind.

III

Ea își ridică deodată capul :
deasupra ei aleargă globuri albe
și norii se destrămă în fișii verzui.

Se-arată-o sferă cu întunecimi ca munții,
pe care păsările stînd înfip-te-n ciocuri,
cu pocnet greu de aripi, o rotesc.

Desigur, idealul de zbor s-a-ndeplinit aici.
Putem vedea mari berze-nfip-te-n stînga
mișcîndu-se încet. Putem vedea
vulturi imenși, cu capul îngropat în pietre,
bătînd asurzitor din aripi, și putem vedea
o pasăre mai mare decît toate,
cu ciocul ca o osie albastră,
în jurul căreia se-nvîrte,
cu patru anotimpuri, sfera.

Desigur, idealul de zbor s-a-ndeplinit aici,
și-o aură verzuie prevestește
un mult mai aprig ideal.

ELEGIA OULUI, A NOUA

Intr-un ou negru mă las încălzit
de aşteptarea zborului locuind în mine ;
stă unul lângă altul, nedezipit,
sinele lângă sine.
Sentimentul unei aripi îmi curge-n spinare,
senzaţia de ochi îşi caută o orbită.
O, tu, întuneric mare,
tu, dezgustată naştere încremenită.
S-a aşezat pe mine o idee
şi mă cloceşte maternă.
Acum, tot ceea ce este e
rotundă căldură şi fermă.
Sare din mine un fel de plisc
în toate părţile şi deodată.
Refuză să fie un obelisc
şira intimă, curbată.
Sparg coaja pielii mele, arasă,
lipită de-a dreptul pe suflet,
ca să-mi rămână ne-ntoarsă
întîia încercare de umblet.
Sar cojile negre, oho !
Mai mare mă aflu şi nezburat,
lipit de acel încotro,
cu o boltă de jur împrejur adăugat.

Scot ochi cu priviri nereale
la dreapta, la stînga, în sus și în jos,
născînd șir de regi-animale,
care știu cum se moare frumos.
Întind și o pană de os irizată
atinge negrul concav.
Sar cojile negre deodată
și iată-mă, iarăși, suav,
închis într-un ou mult mai mare,
clocit de-o idee mai mare,
gălbenuș jumătate, pasăre jumătate,
într-un joc cu pași pe furate.
Ou mare ! Silabă răcnită
într-o perpetuă creștere smulsă
fără tavan stalactită
sedusă.

Ouă concentrice, negre, sparte
fiecare pe rînd și în parte.
Pui de pasăre respins de zbor,
străbătînd ou după ou,
din miezul pămîntului pîn' la Alcor,
într-un ritmic, dilatat ecou.
„Sinele“ încearcă din „sine“ să iasă,
ochiul din ochi, și mereu
însuși pe însuși se lasă
ca o neagră ninsoare, de greu.
Dintr-un ou într-unul mai mare
la nesfîrșit te naști, nezburață
aripă. Numai din somn
se poate trezi fiecare, —
din coaja vieții nici unul,
niciodată.

OMUL-FANTĂ

Se închină lui Georg Wilhelm Friedrich Hegel

Omul-fantă are îndepărtate origini.
El vine din afară :
din afara frunzelor,
din afara luminii protectoare
și chiar
din afara lui însuși.

Ia ființă venind.
Astfel, el se umple
cu imaginile diforme
atârând lăptoase de marginile
existenței,
sau, pur și simplu,
el adulmecă existența
și ia naștere lăsându-se
devorat de ea.

Nu se știe cine mănîncă pe cine.
Omul-fantă azvîrle mari piramide
de vid
peste mari deșerturi.

El se apropie, se apropie.
Întâlnește sfera
și are vederea aerului
și a simunurilor.

El mănincă o frunză,
dar o mănincă pe dinlăuntru.
El este în afară pîntec
și înlăuntru gură cu dinți.
Nu se știe cine îl mănincă pe cine.

Omul-fantă face înconjurul lumii
și există numai cît să ia cunoștință
de existență.

Sufletele morților .
sînt atmosfera terestră.
Respirăm sufletele lor ;
sufletele lor își înfig cîte un deget
adînc în respirația noastră.

Omul-fantă moare
ca să ia cunoștință de moarte.
El se lasă respirat
și la rîndul lui
respiră
obiectele însuflețite și neînsuflețite
ca și cum ar fi aer.

Nu se știe cine respiră pe cine.
Istoria coagulează în cuvinte solemne ;

viitorul ni se înfățișează sub forma unei
vorbiri
pronunțate de niște guri
cu mult mai perfecte decât ale noastre.

Pământul lui „a fi”
își trage aerul din pământul
lui „a nu fi”.
Nu se știe cine îl respiră pe cine.

Omul-fantă vine și vede.
Nu se știe dacă între ochiul lui
și ochiul lucrurilor
există vreun spațiu pentru vedere.

Retina omului-fantă e lipită
de retina lucrurilor.
Se văd împreună, deodată,
unul pe celălalt,
unii pe ceilalți,
alții pe ceilalți,
ceilalți pe ceilalți.
Nu se știe cine îl vede pe cine.

Nu e loc pentru semne,
pentru direcții.
Totul e lipit de tot.

Omul-fantă vine din afară,
el vine de dincolo
și încă de mai departe de dincolo.

Odată venit,
nu se mai știe cine-a venit
și cine într-adevăr e de dincolo
și încă de mai departe de dincolo
este.

Totul e lipit de tot ;
pîntecul de pîntec,
respirația de respirație,
retina de retină.

ELEGIA A ZECEA

Sunt

Sînt bolnav. Mă doare o rană
călcătă-n copite de cai fugind.
Invizibilul organ,
cel fără nume fiind,
neauzul, nevăzul,
nemirosul, negustul, nepipăitul
cel dintre ochi și timpan,
cel dintre deget și limbă, —
cu seara mi-a dispărut simultan.
Vine vederea, mai întîi, apoi pauză,
nu există ochi pentru cine vine ;
vine mirosul, apoi liniște,
nu există ochi pentru ce vine ;
apoi gustul, vibrația umedă,
apoi iarăși lipsă,
apoi timpanele pentru leneșele
mișcări de eclipsă ;
apoi pipăitul, mîngîiatul, alunecare
pe o ondulă întinsă,
iarnă-nghețată-a mișcărilor
mereu cu suprafața ninsă.
Dar eu sînt bolnav. Sînt bolnav
de ceva între auz și vedere,
de un fel de ochi, un fel de ureche
neinventată de ere.

Trupul ramură fără frunze,
trupul cerbos
rărindu-se-n spațiul liber
după legile numai de os,
neapărate mi-a lăsat
suave organele sferii
între văz și auz, între gust și miros
întinzînd ziduri ale tăcerii.
Sînt bolnav de zid, de zid dărîmat
de ochi-timpan, de papilă-mirositoare.
M-au călcat aerian
abstractele animale,
fugind speriate de abstracți vinători
speriați de o foame abstractă,
burțile lor țipînd i-au stîrnit
dintr-o foame abstractă.
Și au trecut peste organul ne-nveșmîntat
în carne și nervi, în timpan și retină,
și la voia vidului cosmic lăsat
și la voia divină.
Organ pieziș, organ întins,
organ ascuns în idei, ca razele umile
în sferă, ca osul numit
calcaneu în călcîiul al lui Achile
lovit de-o săgeată mortală ; organ
fluturat în afară
de trupul strict marmorean
și obișnuit doar să moară.
Iată-mă, îmbolnăvit de-o rană
închipuită între Steaua Polară
și steaua Canopus și steaua Arcturus
și Casiopeea din cerul de seară.
Mor de-o rană ce n-a încăput
în trupul meu apt pentru răni
cheltuite-n cuvinte, dînd vamă de raze
la vămi.

Iată-mă, stau întins peste pietre și gem,
organele-s sfărîmate, maestrul,
ah, e nebun căci el suferă
de-ntreg universul.

Mă doare că mărul e măr,
sînt bolnav de simburi și de pietre,
de patru roți, de ploaia mărunță
de meteoriți, de corturi, de pete.

Organul numit iarbă mi-a fost păscut de cai,
organul numit taur mi-a fost înjunghiat
de fulgerul toreador și zигurat
pe care tu arenă-l ai.

Organul Nor mi s-a topit
în ploi torențiale, rezezi,
și de organul Iarnă, întregindu-te,
mereu te lezezi.

Mă doare diavolul și verbul,
mă doare, cuprul, aliorul,
mă doare ciinele, și iepurele, cerbul,
copacul, scîndura, decorul.

Centrul atomului mă doare,
și coasta cea care mă ține
îndepărtat prin limita trupească
de trupurile celelalte, și divine.

Sînt bolnav. Mă doare o rană
pe care mi-o port pe tavă
ca pe sfîrșitul sfîntului Ioan
într-un dans de aprigă slavă.

Nu sufăr ceea ce nu se vede,
ceea ce nu se miroase, ceea ce nu încape
în încreierarea îngustă,
scheletică a insului meu,
pus la vederile lumii cei simple,
nerăbdînd alte morți decît morțile
inventate de ea, să se-ntîmple.

Sînt bolnav nu de cîntece,
ci de ferestre sparte,
de numărul unu sînt bolnav,
că nu se mai poate împarte
la două țîțe, la două sprîncene,
la două urechi, la două călcîie,
la două picioare în alergare
neputînd să rămîie.

Că nu se poate împarte la doi ochi,
la doi rătăcitori, la doi struguri,
la doi lei răgînd, și la doi
martiri odihnîndu-se pe ruguri.

A UNSPREZECEA ELEGIE

Intrare-n muncile de primăvară

I

Inimă mai mare decît trupul,
sărind din toate părțile deodată
și prăbușindu-se din toate părțile-napoi,
asupra lui,
ca o distrugătoare ploaie de lavă,

tu, conținut mai mare decît forma, iată
cunoașterea de sine, iată
de ce materia-n dureri ia naștere din ea însăși
ca să poată muri.
Moare numai cel care se știe pe sine,
se naște numai cel care își este
sieși martor.

Ar trebui să alerg, mi-am spus,
dar pentru asta va trebui mai întîi
să-mi întorc sufletul
spre nemișcătorii mei strămoși,
retrași în turnurile propriilor oase,
asemenea măduvei,
nemișcați
aidoma lucrurilor duse pînă la capăt.

Pot să alerg, pentru că ei sînt în mine.
Voi alerga, pentru că numai ceea ce este
nemișcat în el însuși
se poate mișca,
numai cel care e singur în sine
e însoțit ; și știe că, nearătată, inima
se va prăbuși mai puternic spre propriul ei
centru
sau,
spartă-n planete, se va lăsa cotropită
de vietăți și de plante,

sau,
întinsă va sta pe sub piramide,
ca înapoia unui piept străin.

II

Totul e simplu, atît de simplu, încît
devine de neînțeles.

Totul e atît de aproape, atît
de aproape, încît
se trage-napoia ochilor
și nu se mai vede.

Totul este atît de perfect
în primăvară,
încît numai înconjurîndu-l cu mine
iau cunoștință de el,
ca despre-o răsărire de iarbă mărturisită
de cuvinte gurii care le rostește,

mărturisită de gură inimii,
de inimă simbului ei,
cel în el însuși nemișcat, aidoma
simbului pământului
care-întinde jur împrejurul lui
o infinitate de brațe ale gravitației,

strângînd la sine totul și deodată
într-o îmbrățișare atît de puternică,
încît îi sare printre brațe mișcarea.

III

Voi alerga, deci, în toate părțile
deodată,
după propria mea inimă voi alerga,
asemeni unui car de luptă
tras din toate părțile simultan
de o herghelie de cai biciuiți.

IV

Voi alerga pînă cînd înaintarea, goana
ea însăși mă va întrece
și se va îndepărta de mine
aidoma cojii fructului de sămînță,
pînă cînd alergarea
chiar în ea însăși va alerga, și va sta.
Iar eu mă voi prăbuși
asupra ei, asemeni bărbatului tînăr
întîmpinîndu-și iubita.

V

Iar după ce voi fi făcut ca alergarea
 să mă-ntreacă,
 după ce
 mișcându-se-n sine va sta
 ca de piatră, sau
 mai degrabă asemeni mercurului
 înapoia geamului
 oglinzii,
 mă voi privi în toate lucrurile,
 voi îmbrățișa cu mine însumi
 toate lucrurile deodată,
 iar ele
 mă vor azvirli înapoi, după ce
 tot ceea ce era în mine lucru
 va fi trecut, de mult, în lucruri.

VI

Iată-mă
 rămânând ceea ce sînt,
 cu steaguri de singurătate, cu scuturi de frig,
 înapoi spre mine însumi alerg,
 smulgîndu-mă de pretutindenii,
 smulgîndu-mă de dinaintea mea,
 dinapoia mea, din dreapta, și
 din stînga mea, de deasupra, și
 de dedesubtul meu, plecînd
 de pretutindenii și dăruind
 pretutindenii semne-ale aducerii-aminte :
 cerului — stele,
 pămîntului — aer,
 umbrelor — ramuri cu frunze pe ele,

VII

...trup ciudat, trup asimetric,
mirat de el însuși
în prezența sferelor,

mirat stînd în fața soarelui,
așteptînd cu răbdare să-i crească luminii
un trup pe măsură.

VIII

A te sprijini de propriul tău pămînt
cînd ești sămînță, cînd iarna
își lichefiază oasele ei albe și lungi
și primăvara se ridică.

A te sprijini de propria ta țară
cînd, omule, ești singur, cînd ești bîntuit
de ne iubire,
sau pur și simplu cînd iarna
se descompune și primăvara
își mișcă spațiul sferic
asemenea inimii
din sine însăși spre margini.

A intra curățit în muncile
de primăvară,
a spune semințelor că sînt semințe,
a spune pămîntului că e pămînt !

Dar mai înainte de toate,
noi sîntem semințele, noi sîntem
cei văzuți din toate părțile deodată,
ca și cum am locui de-a dreptul într-un ochi,
sau un cîmp, pe care-n loc de iarbă
cresc priviri — și noi cu noi înșine
deodată, duri, aproape metalici,
cosim firele, astfel ca ele
să fie aîdoma tuturor lucrurilor
în mijlocul cărora trăim
și pe care
inima noastră le-a născut.

Dar mai înainte de toate,
noi sîntem semințele și ne pregătim
din noi înșine să ne azvîrlim în altceva
cu mult mai înalt, în altceva...
care poartă numele primăverii...
A fi înlăuntrul fenomenelor, mereu
înlăuntrul fenomenelor.

A fi sămînță și a te sprijini
de propriul tău pămînt.

OBIECTE COSMICE

(ciclu inedit în volumul *Alfa*)

(1967)

IDEEA CU GURĂ

O viziune a sărmanului Dionis

Ea se arată ca un înghet
mișcător al durerii.
Un sus spre sus încolăcit,
rupînd în tăcere dantura serii.

De după negru, deschide
absențe absorbitoare
tăiate în cruce, de-o gură
cu fildeși, și vorbitoare.

Se trage din osul de idol cioplit
al respirării, pe cînd adorm
spre alunecarea într-una de cer,
peste sternul enorm.

Lam-lem, lam-lem
al respirării pe cînd adorm.
Lam-lem, lam-lem
al respirării pe cînd adorm.

Ea are gură-n călcîie.
Ea se hrănește mergînd
pe muchia unde materia
se schimbă în gînd.

Ea vine spre mine, lam-lem.
O aud urcînd pe scări,
în sus spre sus, lăsînd în urmă
nimic și nimeni și neîntîmplări.

Mă calcă pe față ;
ne amestecăm limbile într-un sărut
frînt. Eu sînt mîncarea
unei ființe.

Sînt devorat. Ultimele
le aud sfărîmîndu-i-se-n dinți
cuvintele mele,
ca niște oase ale foștilor părinți.

RAID ÎN INTERIORUL PIETRELOR

Raid în interiorul pietrelor,
în structurile fixe.
Mă rog pentru plictiseală, pentru spleen,
pentru mișcarea atît de înceată
încît orașul să aibă-n el solemnitatea de lemn
a unei table de șah,
iar sunetele să fie atît de rotunde, încît
să poată fi culese din aer, cu mîna,
și de săgeata în zbor, păianjenii să-și fluture leneș
plasele lor de o geometrie lipicioasă.
Mă rog pentru plictiseală,
de firul ierbii mă rog,
să nu cumva să-și iasă din sine,
ci să stea lipit de propria lui monotonie,
cum stau secundele de ore și orele de timp.
Mă rog de mere, și în genunchi mă las
în fața umbrei merelor, ca să rămînă
nedespărțită de ele ;
și cu tîmpla însîngerată izbesc în tunetele ploii,
ca să le-ndemn să urmeze
mai îndeaproape nesăbuitele zig-zaguri
ale fulgerelor.

Mă rog de soare să rămână rotund,
mă rog de lună să rămână distantă
și fără de viață,
mă rog de ea să-și păstreze circurile întocmai
și nu cumva să le schimbe-n ventuzele vinete
ale unei meduze, moarte, în spațiu.
Mă rog pentru plictiseală, pentru spleen,
de mine însumi mă rog, pentru plictiseală,
neștiind niciodată cum să-mi înlătur
inima, planeta străină din mine
în jurul căreia mă închid ca un aer pietrificat.
Raid în destinele fixe,
în structurile nemișcătoare :
mă rog pentru plictiseală, pentru spleen...

GRUP DE ÎNOTĂTORI

Ei vin în șir, albi și verzi,
rupți de lucruri, rezemîndu-se doar
în propria lor inimă, și ea — zvîrlindu-se
și prăbușindu-se-n sine, neclar.

Liberi, suspendați, albi și verzi,
vin tulburînd aerul static.
Ochii de noapte, întredeschiși,
îi contemplă apatic.

Să-i lăsăm. Să le dăm voie.
Ei cresc unul din altul, noroși și lenți,
și descresc sub ochii ficși ce-i înconjoară
sferic,
și indiferenți.

SUPRAFAȚĂ

Pentru că merg pe tine,
tu ești acoperit cu urme de picioare,
eu am tălpile tocite.

Numai dacă sar nu ne-atingem,
sau numai dacă tu te surpi.
Unde mă termin eu, începi tu.

Alb sticlos, cu vedenii.
Se arată : o coborîre de îngeri,
o ridicare de cristale de cuarț.

O coborîre de zi și de seară,
un răsărit continuu
de diferite planete.

Nu știu dacă este cald sau dacă este rece.
Nu știu nici măcar dacă sîntem singuri.
Trece ceva, dar nu știu ce anume.

Îmi ridic ochii, deasupra,
identic tu și suspendat mi te arăți.
Îmi întind mâinile și merg pe tine în palmi.

Unde mă sfirșesc eu, te ridici tu,
atîrn de tine ca un fruct prelung.
Dedesubt, foarte jos, aleargă cai biciuiți.

Dacă-mi dau drumul voi cădea într-o șa.
Dar nu îmi dau drumul.

Dacă rămîn mai departe cum sînt,
voi îngheța sau mă voi aprinde.
Dar nu rămîn așa cum sînt.
Închid ochii : se arată numai peisajul interior.
Adică negru, adică vînat.
Îmi închid pleoapele pînă jos la picioare,
ca și cum aș fi un ochi.
Desigur sînt un ochi.
Dar în orbita cui ?

MIZA PE NENĂSCUȚI

Sînt nenăscut. Ceea ce se vede
de jur împrejur nu sînt decît
părinții părinților. Roșu și verde.
Roșu și verde se-aprind faruri
pe cerul urît.

Protoplasme cu măști fluturătoare
se-ntretaie înaintea mea
și-apoi dispar, în vinăta-nserare
noroasă, grea.

Disperate fumuri urcă spre cer.
Eu bat trotuare de amurg.
Idoli la volane galbene apar și pier,
destrămînd fantoma lui Lycurg.

Sînt nenăscut. Ceea ce se vede
de jur împrejur nu sînt decît
strămoșii copacilor ; zeul de iarbă verde
păscut de strămoșul cailor. Atît.

CIUDATA LIPSĂ DE PĂRINȚI

Ciudată lipsă de părinți
cu mult înainte sfârșiți,
cu mult petrecute morți mai dinainte.

Fiii li se nasc singuri.
La o mare distanță de moartea părinților lor.
Iată-i, stau cu gurile lipite de frunze,
ca niște omizi,
apoi vine cuvîntul și copiii devin fluturi.
Ei nu sînt la fel,
niciodată nu sînt la fel.
O aură sau un nimb,
care le-apare deasupra creștetului,
îi vestește că a venit ora mesei.

Se adună toți unu-ntr-altul,
ca să se facă mai cald
însă frigul acesta al absențelor
nu încetează deloc.

Se moare din doi în doi, astfel că
numărătoarea se face pe sărite.

Ei cresc încet, se despart în sexe,
se împreună și mor chiar în aceeași seară.
Locurile rămân pustii și dintr-o dată,
după câțiva ani,
se nasc nenumărați copii
ai căror părinți au murit de mult.
Ei stau cu gurile lipite de frunze ca niște omizi.
Apoi vine cuvîntul și-i desparte,
și devin fluturi.

ANDRU PLINGÎND

Trec prin starea acestui suflet
posibile existențe —
un năvod mortal ce smulge în sus
totul, lăsînd numai absențe.

Las locului această-nfățișare
și o adorm, și o îngheț, și o țin
în pura suspendare
a celor care n-au venit și vin.

Nimic nu rămîne el însuși mai mult
decît o foarte singură dată.
Nu sunt vinovat că trăiesc
într-o lume într-una schimbată.

Numai un gînd dacă-l întorc, de la tine,
nu mai regăsesc apoi, înapoia-mi, nimic.
Depun mărturie-n genunchi despre-aceasta,
cuvinte pentru nici o ureche ridic.

Decade piatra în inima mea,
rămîn în centrul unor margini ce se schimbă.
Desigur, eu sunt un cuvînt
adormit la tine pe limbă.

ELOGIU

Pînă cînd și mirosul nu e altceva decît o lume
locuită de ființe repezi,
pînă cînd și auzul are
locuitorii lui sufocați
unul într-altul !

Pînă cînd și culoarea albastră
are o capitală a ei,
unde mișună ai albastrului
viețuitori, înghesuiți unul într-altul.

N-am unde să mor.
Îmi trag sufletul, pînă cînd
și în suflet există o populație
a amintirilor.

Cosmosul rînjește.
Pînă cînd și în rînjetul lui,
sînt războaie și păci
ale ființelor din rînjet.

Mai repede, mai încet.
În *mai repede* sînt migrații.
În *mai încet* sînt palate.
Aici, una peste alta,
una lîngă alta,
una îndărătul alteia,
sînt ființe gravide de ființe.

N-am unde să mor.
Moartea este populată de ființe.
Peste tot sînt ființe.
Unele se scurg repede,
altele se scurg încet.

Gîndesc un loc pustiu,
dar pustiul
e plin de ființe pustii.
Frunzele sînt pline de ființe înfiorate.
Privirile pline de ființe polare.
Lumina de ființe luminoase.

GLADIATORI PE FRUNZE

Așteptam niște forțe necunoscute,
cu gurile în strigăt le-așteptam.
Frunze înfipite-n undiți, coborîte
spre noi de-a dreptul din Aldebaran.
Deci să mușcăm nervurile dedate,
cu cerul gurii grav rănit
de fierul nemilos al undiței, legate
de lancea înclinatului zenit.
Și smulși să fim în sus, și smulși !
Din apa norilor și-a aerului tare,
să ni se zvîrcolească pe sub stele-n vid,
ca peștii, trupurile-n sufocare.
Și doar scheletul nemîncat și azvîrlit
să risipească-n jururi coaste
iar capetele, duri meteorii,
să dea cu tîmpla-n liniștile vaste.

MARELE CANION

Venea surparea. Ea se deschidea deodată,
cînd era cel mai puțin așteptată,
cînd tocmai te gîndeai la altceva, cînd tocmai se-nsera
și te aflai departe de însăși coasta ta.
Se deschidea deodată, dar nu-n pămînt și nici
mai înaintea pasului, cînd îl ridici.
Ea, oblică,-ntr-o parte, înspre un umăr, brusc
căscată ca o gură de luptător etrusc...
Și nu striga, ci absorbea,
cu sunet invers rămas în loc de dinți,
întregul trup al tău care trăia,
mușcîndu-ți-l și cu o parte din părinți.

DESCĂLECARE

Și plopii se acopereau cu trupuri de copii
ținând de friie trupuri lungi, de cai,
și câte-o pasăre, trecind, le tulbura
plasma verzuie-amestecându-i între ei.
Iar când se-ndepărta țipînd în zbor,
cu penele-ncleiate de un sînge ireal,
făpturile din plopi alunecau
pe jumătățile de cai, rămase.
O, șanțurile pline de un fum verzui
se înecau, și-abia mai distingeam
în fumul răsucit deasupra lor
cîte un friu, alunecînd din câte-o mină.

SOMNUL CU FIERĂSTRAIE-N EL

Somnul cu fierăstraie-n el
taie capetele cailor
și caii aleargă nechezînd cu sînge,
ca niște mese roșii, fugite pe străzi,
de la cina cea de taină.

Și caii aleargă, în aburii roșii
clătinînd umbre. În șăi, fantome.
Frunze se lipesc de gîturile lor
sau se prăbușesc de-a dreptul în ele,
cum se prăbușește umbra copacului în fîntini.

Aduceți găleți, aduceți căni mari de sticlă,
aduceți căni și pahare.
Aduceți căștile vechi rămase din război,
aduceți-i pe toți căroră le lipsește un ochi,
sau în loc de braț au un loc liber,
care poate fi umplut.

Peste tot sînge de cal decapitat
curge în voie,
și eu cel care-am văzut primul
aceasta
vă vestesc că am și băut din el și că e
foarte bun...

CREIERUL SCOTEA DIN EL MÎINI

Creierul scotea din el mîini,
foarte multe mîini, de toate mărimile,
de toate vîrstele.

Astfel, lovea cu pumnul, apuca
o găleată, sau
lipea o palmă albastră de copil pe ziduri
ca să alunge duhurile rele.

Creier cu nenumărate mîini,
mîini diverse, cu mai multe
sau mai puține degete,
după trebuință.
Deget inelar, deget pentru amprentă,
deget-unghie pînă la steaua galbenă Arcturus.

Creierul putea să umble în mîini,
se putea agăța de ramurile
mai groase,
putea azvîrli o piatră, mai multe pietre,
sau foarte multe pietre deodată.

Creierul scotea din el mîini.
Creier de om singur.
Creier de om înstrăinat.

CÎNTEC

După ce-au bătut cu brațul, lumea
aerului, rupt de ploaie,
după ce-au murit și osul
s-a albit treptat, sub ploaie.
După ce-au călătorit alături,
printre rădăcini de iarbă —
și cum se țineau de-un deget
printre rădăcini de iarbă,
a venit la ei o piatră
să-i salute, să-i vestească.
Oh, era o piatră neagră...
și le-a spus : Deci iată-mă,
eu sînt cea care-am căzut
de pe inima și-a ta și-a ta,
eu sînt cea care-am căzut.
Iată-mă, le-a spus, acum
vă întîmpin, vă vestesc
voi sînteți aceia care
de pe mine veți cădea,
liniștiți și singuri, veți cădea.

DUPĂ LUPTA

Îmi lăsam timpla pe-o frunză de nuc,
aproape călătorind cu ea pe curenți,
spre-acea parte melancolică a zilei
cu steaguri înclinate, cu bărci scufundate,
cu lacuri muribunde și reci...

Îmi apăsam gura pe-o scoartă amăruie,
aproape căzînd prin rădăcini, sub pămînt,
ca un înotător cu repezi mișcări
printr-un fluviu de sevă înaintînd,
împotriva unui dușman nevăzut.

Îmi apăsam umărul de umbra jilavă
care-ncerca tot timpul să fugă,
îndrăgostită de laba iepurilor, după iepuri,
departe de mine, într-o cîmpie
plină cu luptători întinși pe spate.

O ARMURĂ

O armură-n care să ne-ascundem,
tu în dreptul unui ochi, eu în dreptul unui ochi,
tu în inima mea, inima mea în fier.
Piciorul tău să curgă peste bolovanul pătrat
al genunchiului meu ;
brațul tău să alerge peste brațul meu,
cum aleargă un ciine de vânătoare
de-a lungul strigătului de luptă
al stăpînului.

O armură singură, mergînd pe țărmul mării
și făcînd un zgomot asurzitor,
ocolită de pescăruși și de sufletele
femeiești, ale înecaților.

O armură cu două rînduri de dinți
cînd rîd în hohote.
Să-mi întind sprinceană cenușie,
deasupra ta, ca o pătură de nori.
Tu să suspini scurt : să adormi fără vise.

O armură singură mergînd pe țărmul mării,
strălucind lustruită de briză,
șuierînd lovită de vînt.

MENHIR

Poate să-mi afle chipul, coasta,
cînd vrea, cine vrea.
Și calul și cîinele și nevasta
îngropați în preajma mea,
și ploaia ce-o duc meteorii
spre cîmpu-nverzit pîn' la os.
sub botul de lup singuratic, al orei
învățînd cum se moare frumos, —
numai să aibă atîta sabie
și-n dinte tremurătură de stea,
și o cu totul altă corabie
dacă vrea, cine vrea...

OUL ȘI SFERĂ
(1967)

PLONJEU

Zvîrlire de obiecte prin aer către Nord,
de brațe inutile, de avioane rupte
în crivățul pe care îl încord
ca pe un arc menit să lupte.
Înspre zăpadă totul ! La gheață și la urși.
Le facem iceberguri, ori fum ieșind din iurte,
torenți în atîrnare și necurși,
sau piramide boante, scurte,
sub care-n loc de Ka Nefer-Nefer
mumificăm un pește flămînzit
lăsat să fie nins, în zodia de fier
în care ne-am văzut și ne-am iubit.
O, totul se azvîrle spre Nord, să facă loc
în jurul nostru, liber, sub sori iconoclaști.
Iar eu voi sta în mijloc, la plete dîndu-mi foc
să fie luminată casa în care ai să naști.

TOAMNĂ

Crezi tu că da ? Din frunze-n jos,
verdele cade și se schimbă.
Pe negîndite am ajuns
să și vorbesc o altă limbă
și pasul din greșeală, stins,
să calce-o coajă de planetă —
desigur alta, ridicînd
o aură de somn, concretă.
Pești mari și Capricornul, steaua
cea galbenă, Canopus, o desfid...
Crezi tu că da ? Mai bine somnul
cu pleoape-l învelesc, de vid,
și-adorm pe-o frunză-n legănare,
zburînd spre polul alb din Nord.
Și mă înalț zvîrlind nervura
verdeții grele peste bord.

DOUĂSPREZECE NOAPTEA, CU DOR

Coridor de aer, timp pierdut.
Frunze zburătoare, țări de toamnă.
Străzile pe care am trecut
în gitlejul amintirii se răstoarnă.
Trec secundele gravide ; nasc urlind
picături de ploaie repetate,
vorbe ce s-au spus, își caută guri
să se lase în pereții lor pictate.
Bate-o oră sus, dar pînă-ajunge
sunetul la creier, se-nșerează.
Dorm pavilioanele urechii, fuge
pe timpane o stafie trează.

A MIROSI O FLOARE

A mirosi o floare este
un fapt de mare rușine...
E ca și cum de propria ta mamă ți-ai apropiat
nările.

O, biete specii,
o, triste înfățișări instabile, vertebre sau nu.
A mirosi o floare e ca și cum
în necunoștință de cauză ai viola
însăși cauza.

E ca și cum
ai urmări un efect al primăverii
nu în iarnă, ci în lună.

Bătrînii, bărbații, adolescenții,
ei, care cred că li se cuvine aceasta,
ei, nepoți ai lui Oedip, murdari
înfăptuitori
ai morții propriei geneze,
ei cred

că a te afunda cu nările-ntr-o floare e o
faptă
atît de demnă pentru trupul lor privat...

A mirosi o floare e o faptă
de incest.
Fiul tatălui,
tatăl a ceea ce este —
ei care cred că moartea însăși
e o-ngăduință-a firii lor brutale.

O, florile,
lapte binemirositor al Maicii Domnului,
și stabilire-a nemișcării-n nemișcat !

Tată și Fiu
se-nmulțesc prin miros,
ei înșiși violează sacra
matrice a mirosurilor...

Noi, pudici și îndepărtați,
și cu mirosurile rupte stînd și drepti
pe scaune de piatră și cu cărți în mîini,
doar cu privirea mirosim — și-atît,
și-ndepărtați
și albi de primăvară, puri
și înțelepți.

MARINĂ

N-a mai rămas nimic. Nu se mai poate recunoaște,
și nici bănuî, și nici presupune.

Înapoia pasului, un cal de vid, mai paște
o iarbă invizibilă și fără nume.

Și-abia se întărește înainte, priveliștea, să țină
privirea atârnată, cu undițe de care-ncetul
cu încetul, vreun pește de lumină

se-agață, și-l măninci și îi azvîrli scheletul :
sau i-l înfigi nainte, în loc de brad, pe-un munte
lăsat pe fundul mării în care te abați
sub apăsarea norului prelung și vînăt
format din trupurile celor înecați.

RITUAL DE IARNĂ

Mereu cîte-o cupolă,
alta mereu.
Ridicînd ca de sfînt o aureolă,
sau numai un curcubeu.
Trupul tău drept. Trupul meu drept
ca la o ceremonie de nuntă.
Un preot de aer înțelept
cu două verighete de aer ne-nfruntă.
Tu ridici mîna stîngă, eu, brațul stîng :
ne surîdem unul altuia ca în oglindă.
Prietenii tăi, prietenele mele, plîng
cu lacrimi silabice, de colindă.
Ne sărutăm. Sintem fotografați chiar atunci.
Fulger. Beznă. Fulger. Beznă.
Mă las pe un genunchi, cad în brînci.
Te sărut melancolic pe gleznă.
Te iau de umăr, mă iei de mijloc,
și solemni intrăm în iarnă.
Prietenii tăi, prietenele mele ne fac loc.
O tonă de zăpadă peste noi se răstoarnă.
Murim înghețați. Din nou numai pletele
în primăvară ne-mpodobesc scheletele.

FERIGI

Pietre sub care curg celule verzi.
Ferigi, o voi ferigi !
Vino și bea-mă cu botul atît de uscat
Încît nu mai poți să mai strigi.

Ferigi, o voi ferigi ! Lapte verde
din care suge gura de iarnă.
Vino și bea-mă cu botu-nghețat
iceberguri sub cer se răstoarnă.

Acum ele sînt lingă steaua
numită Canopus, și lună.
Ferigi, o voi ferigi !
Oase-ale frigului, spumă.

LUPTA CU VULTURUL

Casă locuită, aidoma unui corn de taur
dacă pământul ar avea împluternicirea să fie taur.

Apoi, lăsarea de seară
peste ființele mișcătoare ale cîmpului.

E vorba despre ultima casă.
Aici se sfîrșește ideea de oraș.

După aceea vine cîmpul, vine vulturul.

Eu lui :
Tu cazi de sus,
vrei să-mi treci cu pliscul prin inimă.

El mie :
Cris !

Îl izbesc cu pumnul în piept,

pină cînd pumnul mi se umple
de pene înroșite.

Mă izbește cu pliscul în ochi,
pină cînd ochiul mi se umple de orbite.

Apoi : Veniți voi fluturi
în cornul de umbră al orbitei mele !

Și strigăt : Dați din aripi nemișcătoarelor,
ascuțitelor stele !

CONFUNDARE

Cine ești tu, cel care ești,
și unde ești, cînd nimic nu este ?
Născut dintr-un cuvînt îmi duc înțelesul
într-o pustietate divină.

Întreb dacă sînt, dar strigătul
nu se rupe de mine,
și una cu el rămîn, adăugînd
deșertului singurătate.

Cu harul vreunei silabe
urnesc din înțepenire, într-una,
golurile sferice în alte goluri
aiidoma lor, și fără de margini.

Fixitatea neființelor mereu o clatin
într-un azi etern cu aură de vid —
mă rog să fii, de mine însumi
mă rog să fii. Arată-te.

FRUNZĂ VERDE DE ALBASTRU

Și-am zis verde de albastru,
mă doare un cal măiastru,
și-am zis pară de un măr,
minciună de adevăr,
și-am zis pasăre de pește,
descelețare de ce crește,
și secundă-am zis de oră,
curcubeu de auroră,
am zis os de un schelet,
am zis hoț de om întreg,
și privire-am zis de ochi
și că-i boală ce-i deochi.
Frunză verde de albastru,
mă doare un cal măiastru,
că am zis doar un cuvânt
despre întregul pământ,
și de bine-am zis de morți
și de șase-am zis la sorti,
și am zis unu de doi
și zăpadă de noroi,
și am vrut să fac cu gura
focul ce-l făcea arsura
că n-am fost trezit, că dorm
pe un cal cu șa de domn,

alergînd pe-un cîmp de noapte
de la unu pîn' la şapte —
de la şapte pîn' la zece
mi-a căzut o viaţă rece,
de la frunză pîn' la umbră
mi-a căzut o viaţă dublă
ca pămîntul şi cu lună,
noaptea cînd stau împreună.
Şi-am zis verde de albastru,
mă doare un cal măiastru,
pe care mă ţin călare
cu capul la cingătoare,
cu călcîiul la spinare
şi cu ochiul în potcoave,
şi cu inima-n silabe
de mă duc mări, mă duc
ca toamna frunza de nuc,
ori ca iarna frunza albă
de la floarea de zăpadă...
Frunză verde de albastru,
mă doare un cal măiastru,
potcovit pe lună plină
cu miros de la sulcină,
înhămat pe soare plin
tot cu miros de pelin,
şi ţinut de gît cu mine
tot în dragoste de tine,
că mi-a fost crescut pe umăr
de din doi în doi un număr,
tot din trei în trei o iarbă
şi din patru-n patru-o salbă,
şi din cinci în cinci un pom,
şi din şase-n şase-un om.
Frunză verde de albastru,
mă doare un cal măiastru,
văd în faţă mov şi verde,

culoarea care mă perde,
corcov văd cu veselie,
culoarea ce nu se ştie,
mai aud şi-un sunet sus
care nu au fost adus
în timpan de oameni vii,
în a fi şi a nu fi,
cînd îmi cade umbră lungă
pe sub ochii grei cu pungă.
Şi-am zis aripă cu pene
ca să zbor cu ea prin vreme,
şi-am zis măr ca să zic sîmburi,
şi-am zis pom ca să zic scînduri,
şi-am zis nord ca să zic suduri
şi dulceaţă ca să sudui,
şi-am zis inimă la piatră
şi cîntec la tot ce latră,
şi potcoavă
la octavă,
şi uscată la jilavă,
tot le-am potrivit pe dos
pe un fluieraş de os,
din osul de la picior
care-mi cîntă cu fior,
şi din osul de la mină
fluierînd o săptămînă,
din osul de la arcadă
recea lumii acoladă
peste două oase mari
unde stau ochii polari.
Şi-am cîntat din coasta mea
din vertebra ca o stea,
de-a-ncălecare pe-o şa,
pe o şa de cal măiastru,
foaie verde de albastru.

SOLSTIȚIU DE IARNĂ

Stau pietrele în supărare
așezate cîte două, în genunchii mei,
de cînd mi-au zburat din brațe
ramurile-flăcări, frunzele-scînteii.
Noaptea cea mai lungă vine-n schimb,
cu un ochi de ceață și de lună neagră.
Pe motociclete vine, ca un nimb
de frig, de tăcere, de pelagră.
Aerul îngheață-n drugii sticloși,
cînd îmi trec o mină peste el
ditirambi de iarnă, slabi, osoși,
gura mea răcnește către cer.
Dar e scrișnet aspru ; pietrele
mai se-ndură, nu se-ndură.
Noaptea cea mai lungă mă sărută
cu o piatră neagră peste gură.

TEXT PE O PIATRĂ

Vietate nedăruiță, păstrată în sine,
adunată în jurul centrului ei singuratic
lăsându-se acoperită de ierburi străine
plantate de crivățul atic.

Încerc să pătrund, să m-adaug, să fiu,
eu, rănitul acela întins pe timpanul
secret, arămiu,
unde-și odihnește lunile, anul.

Dar nu izbutesc să m-apropii, nu pot,
sînt prea mult în afară.
...Piatră cu dinți și cu bot
din care alte pietre mușcară.

CHIRON, PĂRINTELE CĒTAURILŌR

Stau deodată, detunați, în sus
ca niște nori de frumoși,
zeii galbeni și cenușii,
cu pumnii pe săbii, umbroși.
Au tronuri pe umerii mei ;
își odihnesc cîte-o mînă-n sprînceana
cea stîngă a mea, și-n cea dreaptă,
pînă nu mai încape vicleana
trecerea-a vremii și-a lumii.
Stau deodată, detunați ca și norii...

Bateți șine de fier, la roata
inimii mele ce nu cunoaște victorii !
Bateți ținte la friiele late,
împletite din vinele mele.
Bateți potcoavă
la călcîiul acesta,
nenorocos,
bateți caiele
adînci, ca niște lănci.
Să fim gata. Să fim pregătiți.
Să ne putem ridica. Să putem merge
din nou scoși la lumină și arămiți.

OROLOGIU CU STATUI

Pietrele deschid un ochi de piatră,
oasele deschid un ochi de os.
Cîte-un bot au oîinii-n loc de ochi, şi latră
din trei boturi, generos.
E un schimb de ochi mereu în aer.
Ochiul de pisică trece-n frunze.
Frunzele foşnesc cu dulce vaier
în orbitele pisicilor lehuze.
Eu rămîn cu pleoapele deschise, aburite.
Ochiul meu sticleşte-n turnul primăriei,
şi, deodată, simt cum prin orbite
cu un prunc în braţe-apar statuile Mariei.

PERETE

Perete curb, plin de cîrlige,
în care atîrnă vulturi ou gîtul moale.
Perete oblic, plin de cîrlige,
înfipite în ochii copiilor morți.
Perete triunghiular, plin de cîrlige,
în care atîrnă săbii cu lamele roșii.
Perete pătrat, plin de cîrlige,
în care atîrnă arcuri ruginite.
Perete spart, plin de cîrlige,
în care-mi atîrnă vinele ca niște sfori.
Perete curb, perete oblic,
triunghiular, pătrat, și plin de cîrlige,
de care-ntotdeauna atîrnă ceva...

PEISAJ FINAL

Noroi care nu murdărește, noroi suav,
noroi lăsat de cuvinte în aer,
noroi îmbrăcînd primul pas deslipit
de pămînt, pe podul de aer.

Noroi pîn'la ferestre, pîn'la broaștele ușilor,
vărsîndu-se-n odaie, în chei subțiri,
chei ce deschid poarta mare a tăcerii,
aflată în fiecare oră de vid.

Noroi al secundelor neimportante,
al tăcerilor dușmănoase ce-nconjoară
morții bătrîni, morții care-au murit fericiți.

Noroi mișcător, de animale suave
înjugate la un plug de os, livid,
arîndu-ne carnea pe dinlăuntru,
și-nsămînțînd-o cu craniile flămînde
ale morților de dinaintea nașterii noastre,
crescînd necontenit.

CÎNTEC

Era o dungă albă pe atunci
răvășită în pieziș
dinspre arbori spre trotuare.
Noi treceam alunecînd
pașii noștri atingînd
clipele rătăcitoare.

O, erai un om frumos,
și subțire, foarte palid !...
Printre ochii tăi curgea
un mănunchi de aripi albe,
parcă cineva pe sus
cu o coasă retezase
din spinarea lui Isus
aripe melodioase...

Tu treceai mînjit pe aripi
și cu pene și cu fulgi.
Unde ești tu cel de-atuncea
unde fugi ?

INGERUL CU O CARTE ÎN MÎINI

Trecea un inger,
pe un scaun negru așezat.
Trecea prin aer, liniștit
și mîndru.

Eu îl priveam de la fereastră, cum
prin ziduri trece ca prin fum.

Primește-mi un cuvînt, strigai,
tu, îngere, împins din rai
de-un vînt stîrnit, de-o apăsare
a vreunui gînd cu mult mai mare.

Dar ingerul tăcea, trecea
pe-un scaun negru stînd, citind
o carte veche, strălucind
în legătura-i de argint, și grea.

Trecu prin blocul nou din piață.
Trecu prin chioșcul alămiu

al stațiunii de benzină,
abstras, divin.

Primește-mi, îngere, strigai,
paharul care-l beau, cu vin.
Piinea primește-mi-o și sarea...
Mi-apasă-n coastă, inserarea.

Dar îngerul tăcea, trecea
prin soba din odaia mea.
Pe un scaun negru sta, citind
o carte grea cu solzi de-argint.

Cînd fu în dreptul meu, strigai —
o, îngere venit din rai,
mă lasă să m-atîrn și eu
de scaunul tău, de brațul tău.

Abia putui de un picior
de scaun, să m-agăț din zbor.

Astfel prin aer și prin ziduri
cu îngerul zburam și eu,
la fel cum flutură în vînt
mătasea unui steag înfrînt !

Și mă răneam de-acoperișe,
de ramurile verzi, piezișe,

și mă izbeam de stîlpii lungi,
de cabluri și de sîrme și de dungi...

Mă desprinsei de sus, căzînd
în piața înserată, liniștită.
O, el se-ndepărta, zburînd,
prin aer și prin ziduri străbătînd
cu cartea-n mîini, citind cu patimă
neconținută.

O, el se-ndepărta și eu
tot mai vroiam să-l văd, prin seară.

...Dar el s-a dus alunecînd,
împins din rai ca de un vînt,
sau, poate, de-apăsarea unui gînd
cu mult mai mare.

TRANSPARENTELE ARIPI

Merg și toate lucrurile dau din aripi ;
aripile de piatră ale pietrelor
bat atît de încet,
încît pot smulge din ele cristalele de cuarț
ca pe niște pene dureroase.

De altfel nu mă interesează decît aripile păsărilor
pentru că bat foarte încet,
pentru că bat în interiorul lor,
care este în același timp interiorul timpului.

Aici sînt odăi, camere, culoare,
săli de tron.
Regele păsărilor nu are aripi.
El nu zboară pentru că prin el
se zboară și se dă din aripi.

Prin arterele regelui păsărilor
migrează cocorii și cîrdurile de rațe sălbatice.

E o migrație de la cot la umăr.

Linia tropicelor
nu este altceva decît sprinceană lui.

Dar la Ecuator, ah, Ecuatorul !

Aici în pietre unde totul este dur,
unde timpul poate fi pipăit,
unde trecutul pare a nu exista,
unde viitorul nu poate fi imaginat,
se află sala tronului.
Aici stă regele păsărilor —
el este orb, este mut.

Este surd, este șchiop,
este nemîncat, este nebăut.
Este nedus, este nenăscut.
Este nebun, este neînțelept,
este nefericit,
este neapărat, este nenăscut.
Este netrebnic, este neghiob,
este nefericit, este nedemn,
este nevăzut, este neauzit,
este negustat, este nepipăit,
este nenăscut.

Este nemaipomenit, este neînchipuit, este nevisat,
este neadormit.
Este necugetat, este nevolnic,
este nenăscut.
Pietrele dau din aripi cel mai încet.
Pietrele țin în ele pe regele păsărilor.
Pietrele zboară stînd pe loc.
Pietrele nu se gîndesc la altceva decît la piramide.

Regele păsărilor e înlăuntru,
înlăuntru regelui păsărilor
sînt păsările,
înlăuntru păsărilor sînt mațele lor și gurile lor,
în gușile păsărilor sînt grăunțele.
Cine vrea să semene grăunțe
mai întîi trebuie să spargă pietre.

Pietrele dau din aripi cel mai încet.
Trebuie înnodate la capete
mai multe vieți
pentru a alcătui o singură privire.

Cu o astfel de privire se poate vedea timpul.
Pietrele dau din aripi cel mai încet —
înlăuntru lor e regele păsărilor —

Regele păsărilor stă pe un tron în formă de ou.
E chiar pămîntul pe care-l locuim.
Regele păsărilor îl clocește.

PREȘEDINTELE BAUDELAIRE

Bolnav m-am dus la președintele Baudelaire,
Saturn îmi trecuse prin zodie
și disperat că absintul e interzis în localuri
și că, în genere, nici nu se mai fabrică

locuiam într-un spațiu de clor
și adeseori, scăpînd frinele existenței,
lăsam să se crape sub osul frunții
frumosul meu creier cercetat de duhuri.

Îți pierzi propria ta obsesie, mi-a spus,
și i-am răspuns că de la o vreme sînt conectat,
și că întretin legături cu uriașii,
un fel de Mercur purtător de vești proaste.

Președintele mi-a surîs lăsîndu-mi, pe un umăr,
scheletic brațul lui, amintindu-mi de faptul
că moartea, ea însăși, e o formă ;
și este la fel de perisabilă ca toate celelalte forme.

El a deplîns alături de mine
situația jalnică a albatroșilor

și răirea în lume a codrilor de simboluri,
degradarea cuvîntului și versul alb.

Președintele era de părere că, pentru cei vii,
experiența tristeții
este nepotrivită, îngrijorîndu-se totodată de faptul
conectării mele prea repezi la Cosmos.

Oricum te sfărîmi, mi-a zis,
caută să îndelungești măcar stafia
vreunei stări de spirit coerente
transcrisă în bunul nostru endecasilab.

Stăteam cu fața vîrită într-o floare violetă
și intrucîtva fanată de sudoarea președintelui
care hotărîse să doarmă o perioadă
cu fruntea pe ea.

Plouă prea des, mi-a spus președintele,
și asta face să sufere piatra
și legiunile monștrilor anexați
care, uneori, ne slujesc silabele poetice.

El a mai precizat că limba poezească
este amenințată de o aparență mult prea curentă,
și a deplîns împreună cu mine
prea marele interes care se acordă
persoanelor fizice ale poeților.

Președintele Baudelaire și-a lăsat scheletul mîinii
pe umărul meu, și s-a interesat

dacă la următoarele alegeri voi mai avea de gând
să-l votez.

I-am spus că „da“, și m-am despărțit
de el, conectat, ca să reintru
în acea atmosferă de clor, obosită,
în care îmi duc existența în ultima vreme.

-

ROŞU VERTICAL

(1967)

CÎNTEC

Roșu, roșu vertical,
cascadă, pantă de deal,
săltînd din oul secundeii
ovalul de ou,
și înfățișat nouă
ca un ecou
pe care sfera-l întinde
Oricînd și oriunde
naștere, zestre
a lui A FI schimbîndu-se în ESTE

UN SOLDAT...

Un soldat ținându-se cu mâinile
de marginea unui nor...
De bocancii lui, cu mâinile încheștate
se ține alt soldat. De bocancii lui
altul, apoi altul, apoi altul și altul,
și-așa pînă-n miezul pămîntului.

Eu mă las s-alunec pe șirul lor
ca pe-o frînghie,
și-alunecînd, cataramele
centurilor lor, îmi zgîrîie fața.

Și-alunecînd, îmi zgîrîie pieptul
și-alunecînd, alunecînd, îmi sfișîie
fișii de carne,
și-alunecînd, alunecînd rămîne din mine
numai scheletul.

Cînd în sfîrșit ajung, mă-ntind cu timpla
pe o piatră.
În timp ce dorm, fișiile smulse
se-ntorc de sus și mă-nvelesc.

M-ajunge din urmă și singele pierdut,
și durerea.

Deschid ochii, mă uit.
Coloana de soldați, nu se mai vede.
Probabil că vîntul a-mpins-o
cu nor cu tot, în altă parte,

MIRAJ DE IARNĂ

Patru sori de abur alb se desfăceau pe cerul nopții,
brațele mi-erău atrase către ei.
Tu stăteai pe-un bulgăr mare de zăpadă verde,
pletele ți-erău atrase către ei.

Cerul era negru, fără aștri, numai sorii
cei de abur alb, se desfăceau
în șuvițe sclipitor de albe, spiralate,
peste negrul nopții, surd, se desfăceau.

Tu stăteai pe-un bulgăr de zăpadă verde,
coama ta se resfira bătînd în sus
și pe cerul negru ca o ceață,
neagră era coama ta în sus.

Eu stăteam cu brațele atrase, ridicate,
ca și cum m-aș atîrna de un stejar tăcut,
cu o ramură plecată, neagră peste mine,
către patru mari vîrtejuri, într-un cer tăcut.

Aer negru și zăpadă verde.
Patru sori de aur, surd se desfăceau pe cer,
ora taciturnă ne ținea-mpietriți alături
și pe jumătate smulși spre cer.

CĂTRE HYPNOS

I

Ei dormeau. Ei se nășteau dormind ;
strigăt prin somn dădeau cuvintele
născîndu-i din ultima silabă.

Creșteau dormind, se îndrăgosteau
dormind și nunta
și-o celebrau în somn.

Întemeiau așezări de cuvinte, în somn.
Femeile lor nășteau în somn
iar ei, cu toții, îmbătrîneau
în somn
și mureau astfel.

Tineri dormind, le luau locul
în vis,
noi și sfișietoare cuvinte adormite
înlocuiau
vechile, profund adormitele
cuvinte.

II

Dar să se trezească,
aceasta,
nu o voia, nici unul.

Ei trăiau în somn pentru că
numai în vis,
trăiau cu tot trupul de-odată.

Păsările lor zburau dormind,
peștii lor înotau dormind.
Caii lor galopau în somn
și toamna
în vii, se coceau struguri
de vis.

Nimenea și
nici unul nu voia să se trezească,
pentru că numai astfel
forma lor le aparținea
în întregime și toată
de-odată.

III

Ei îi urau pe cei treji.
Spuneau că cei ce sînt treji
nu trăiesc în ei înșiși.

Spuneau că cei treji
nu sînt altceva decît

privire, atunci cînd privesc,
auz, atunci cînd aud,
durere, atunci cînd se-ndurerează.

Ei îi urau pe cei treji.
Spuneau că cei ce sînt treji
nu sînt în stare să-și locuiască
tot trupul de-odată
ci,
ca și cum ar fi goi
pe dinlăuntru,
ei, cei treji, aleargă tot timpul
în ei înșiși
fiind rînd pe rînd
numai o gleznă
sau
numai o tîmplă
sau
numai un braț, —
restul trupului azvîrlindu-și-l
rînd pe rînd în tenebre.

IV

Ei îi urau pe cei treji
numindu-i
„Cei fără de trup“.

Dar ura lor
din cînd în cînd devenea
colosală
pentru că, spuneau ei,
însăși privirea se poate trezi

și-atunci în ea nu mai trăiesc
toate culorile de-odată,
...însuși auzul se poate trezi
și-atunci în el
nu mai trăiesc
toate sunetele de-odată.

Și însăși culoarea se poate trezi
și-atunci în ea
nu mai trăiesc
toate vibrațiile de-odată

Și însuși sunetul se poate trezi
și-atunci în el
nu mai trăiesc
toate amintirile de-odată...

Și însăși durerea se poate trezi
și-atunci în ea
nu mai trăiesc
toate amintirile de-odată...

V

Ei dormeau. Ei se nășteau dormind
Se înmulțeau dormind.
Mureau dormind.
Dar tot timpul erau identici
cu trupul lor.

Ei trăiau în vis
și chiar și arborii
ca să-i adumbrească trebuiau
mai întâi să adoarmă
putînd numai astfel să-și zvîrle
peste trupurile lor întregi
și umbra rădăcinilor lor.

AL PĂMINTULUI

Stau și ucid în liniște,
ființele rezistente ale melancoliei

Pe lupi mai întâi, apoi duhul
albastru,
pe jderi mai întâi, apoi mistreții
și rișii.

Îi smulg încet
din maxilarul închipuirii.

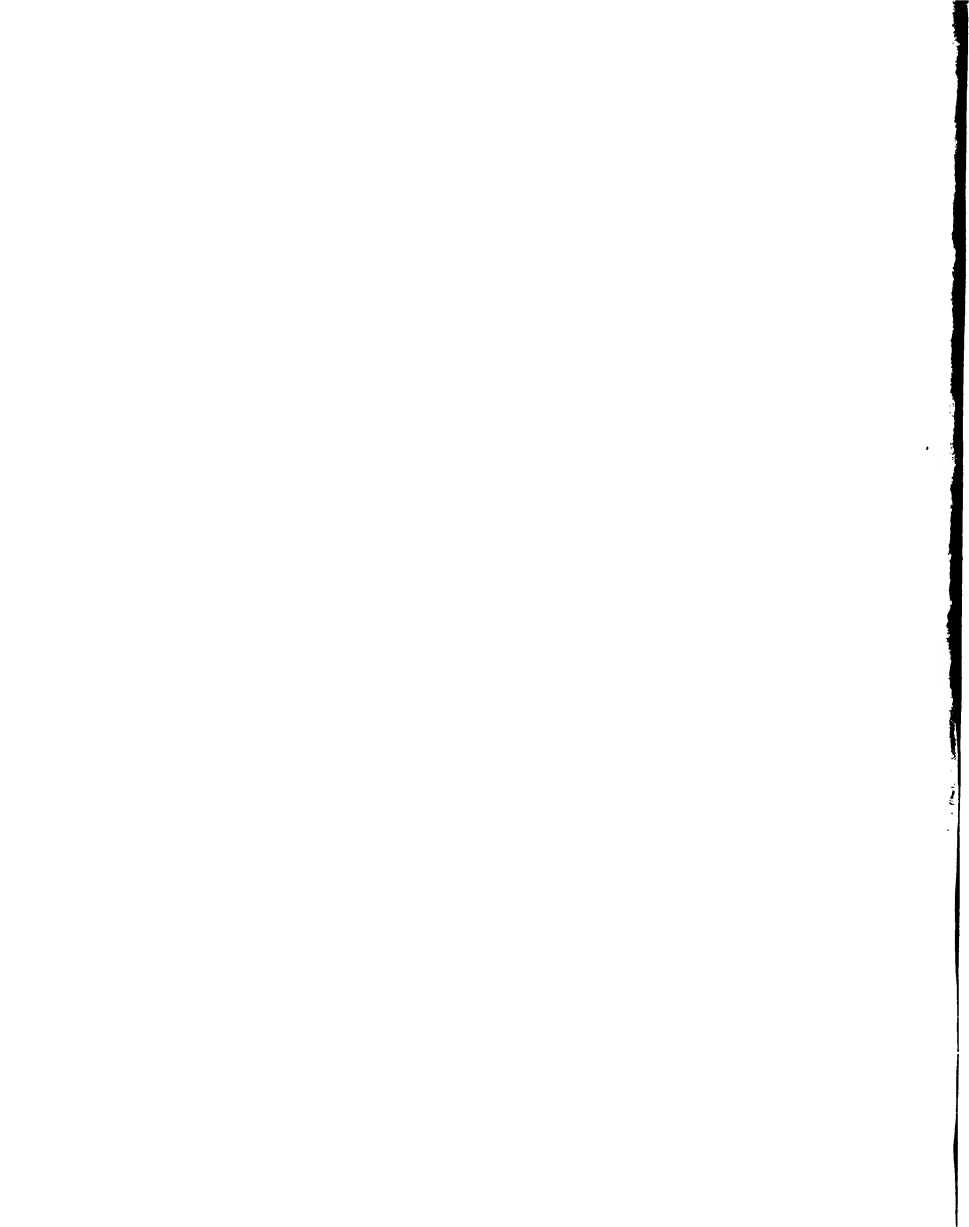
Fără dinți, oasele
par mult mai blinde.

Stau și ucid în liniște
și din ce în ce,
cerul din jurul meu
se iluminează

Iau apoi plugul
și-l înfig adânc în pământ.

Înapoia mea răsare
acoperit de grîu și de porumb
soarele.

Razele lui
sînt de grîu și de porumb...
Le aud revărsîndu-se-napoia mea
pe cîmpia arată.

LAUS PTOLEMAEI
(1968)

LAUS PTOLEMAEI

I Atmosfera

Mă aflu pe o terasă de pierdere
în timpul nopții, sub luna acoperind jumătate
de cer.

Dacă nu s-ar fi văzut oarecari constelații
noaptea, cerul ar fi fost un omoplat
roșu.

Linia mării. Un tun trăgând
împotriva nu știu cărei năvăliri barbare.
Și cartea mea care nu apăruse încă,
și consolarea mea de a fi coautor
al marelui Ptolemeu.

Bucură-te, suflet neliniștit, de vizite,
de pierderea la jocuri de noroc.
Consolează-ți părinții de un fiu
plecat pentru totdeauna dintr-o casă
cu stafii monotone și cu vederi
întoarse perpetuum mobile
către ciolanele încă mai bătrânilor, întinerind
sub cruci de piatră distruse.

Las veniri de nave cerești, de corăbii
strigând la vederea noastră : UK !, UK !,

sau, Vef ! Vef !,
ceea ce n-are nici un înțeles pentru noi
care gîndim cu gînduri
și vorbim cu vorbe.

În săli mari, luminate de răsărirea
totală de lună, hu !,
ce scirbă poate să-mi fie
trăgînd, trăgînd
lozuri după lozuri
la loteria femurelor.

Și tunul se aude singur trăgînd în noapte,
și-mi cade o dulce lumină roșcată pe mîini.
și miinile mi le las să-mi fie mușcate
de înfometății ciini
punîndu-mi fiecare pe deget un inel
de arsură,
smulgîndu-mi de durere un cîntec.

Sunt vapori de aer ce curg în clădiri
prin găurile clanțelor grele.
Linia mării e dreaptă, menhiri
se scufundă în mine, portocale
strivesc sub pași, înaintînd,
împotriva timpului curgînd.

Umed și miros de citrice ;
dacă strig tare, osul inimii dă ecou
Cartea încă nu mi s-a tipărit,
dar consolare
e cellalt autor — Ptolemeu

învăţatul dintre învăţaţi
cel mai mare.

II Prelecţiune

Ptolemeu mi-a zis :

— Două sînt felurile firii de a fi :
starea belşugului de timp la îndemînă,
adică starea contemplării,
şi starea lipsei de timp, adică
starea crizei.

După aceea a tăcut.

Am căutat hirtiile şi am scris :

— Contemplaţia, adică staticul firii,
cel care din plictiseală se schimbă pe sine ;
criza de timp, adică,
starea firii care din oboseală
rămîne-mbrăcată în vechea sa haină,
în scutecul naşterii sale.

III Despre înfăţişarea lui Ptolemeu

El e :

cel mai frumos,
cel mai înalt !

El e :

cel mai iubit,
şi cel mai crezut !

El e :
cel mai blînd
și cel mai aspru !

El e :
cel mai puternic
și cel mai învățat !

El e :
martorul bunului simț
și martorul a tot ceea ce se vede.

El e :
dușmanul rațiunii,
pentru că rațiunea nu se poate vedea
cu ochii.

El spune :
contemplația distruge bunul simț.

El spune :
lipsa de timp păstrează proporțiile
bunului simț.

El spune :
existența noastră este pricina
bunului simț.

El spune :
bunul simț este pricina
rațiunii.

El se obosește să mai adauge că :
rațiunea este intermediară
între bunul simț tânăr
și bunul simț bătrîn.

El recomandă :
a da curs bunului simț
înseamnă a da curs adevărului mare,
iar
a da curs rațiunii
nu este decît o pregătire
pentru bunul simț viitor.

El are :
cea mai înaltă frunte
cele mai frumoase sprîncene
cei mai arzători ochi...

Restul e o pendulă
între „nu știu ce“ și „nu știu ce“.

El s-a născut,
a trăit,
a murit.

Bunul simț ne spune aceasta.
Rațiunea însă neagă aceasta.
Dar rațiunea pregătește
următorul bun simț.

Eu sînt următorul bun simț.

Atît despre Ptolemeu.

Atît despre mine.

**IV Despre firile contemplative,
despre ce spun ele
și despre unele sfaturi
pe care am a le da**

Firile contemplative iubesc rațiunea.

Rațiunea a mutat pămîntul

din mijlocul existenței

și l-a făcut să se rotească

în jurul soarelui.

Rațiunea a demonstrat aceasta, cu cifre,

dar nu și cu înfățișări ale cifrelor.

Dau sfat :

contemplarea și firile pe măsura ei

să-și găsească pricină de a fi

să se amestece, să părăsească staticul.

Dau sfat :

cei care au pus pămîntul

să fie slugă soarelui,

să-i caute justificare.

Altfel e trist pe pămînt.

Firile lipsite de timp

au lăsat pămîntul în mijlocul universului

și asta e bine,
pentru că acesta e adevărul.

Firile în criză de timp
au încercat să măsoare cu bunul-simț
și ceea ce nu se poate vedea.

Dau sfat :
— Către medici, către fiziologiști, către anatomiști :
mai întâi
să se îndoiască de faptul că
inima
e centrul sentimentelor
și creierul
locul gândirii.

Le spun :
în curînd se vor vădi acestea,
se va vădi
că bunul-simț nu a greșit, ci
inima
e centrul sentimentelor
iar creierul
locul gândirii...
Dar altfel de inimă
și un cu totul alt creier.

V Cîteva generalități asupra vitezii

Ne diferim unii de alții prin viteză.
Ne este comună numai singurătatea.

Viteza de existență a unei pietre
e mai lentă decît viteza de existență
a unui cal.

Dar piatra vede soarele și stelele
iar calul vede cîmpul și iarba.

Zic :

Piramidele au însemnat viteza cea mai leneșă,
privirea cea mai lungă.

O mumie de faraon e o bucată de piatră.

Faraonul de carne a văzut Egiptul.

Faraonul de piatră vede cosmosul.

Pentru cei din carne și oase

Zic :

Nu puteți zări decît în jurul vostru.

Ideile sînt un fel de piatră
deci contemplați.

Celor din lemn și din alte materiale durabile
le spun :

Sfărîmați-vă !

Putreziți !

Dacă ați văzut întregul,
umpleți-vă de carne
ca să puteți vedea partea.

Oasele sînt cirji interioare,
ele susțin carnea și nervii
dar sînt mai prietene și mai apropiate pietrei.

Zic :
carne și os,
zic bun-simț și zic criză de timp.

VI Menhir

Neobișnuit cu pomii,
alt cîmp magnetic parcurgînd,
arzînd pe fața mea eonii
ai unui altui gînd.

Trag aerul venirii mele
și soarele, rămas de-atunci,
între cu totul alte stele
pe-orbite, da, mult mai prelungi.

O, tu, ființa mea pătrată,
secundă smulsă virginal,
cortul privirii verzi arată
steag mare peste regnul animal

și iarăși ard un pod cu turle
întins deasupra unei vremi,
și-un Iericon dărîm prin surle
să nu-l mai vezi, să nu-l mai temi.

Timp, timp, sunet din șiră
smulgînd un rece și nocturn
acord urlat de corzi de liră
căzută-n șanțuri jos, din turn.

Și iarăși ard un pod, și încă
un pod și încă unul.
Timp, timp, mandibulă de stincă
cu dinți pe care suie fumul.

VII Repede ochire asupra animalelor

Animalele trăiesc pe cîmpia plată
mîncîndu-se între ele toate deodată,
ba mîncînd și plantele care trăiesc pe cîmpia p_lată
de toate felurile și deodată.

Omul este singur între om
Pomul este singur între pom
Atom nu se aseamănă cu atom
Fi-vom, nu e tot una cu face-vom.

În jurul unui om se-nvîrte soarele
În jurul unui pom se-nvîrt picioarele
pe care le mișcă animalele
în jurul cărora se mișcă mările, marile.

Animal cu animal nu se aseamănă
Frunză cu frunză nu e geamănă
Fiecare iarbă altfel se seamănă
Sînt lîngă tine, dar cheamă-mă.

VIII Despre viața lui Ptolemeu

Ptolemeu a crezut în linia dreaptă.
Ea este.

Numără-i punctele și dacă poți
spune-mi cîte sînt.

Ca să te îndoiești de linia dreaptă
trebuie să știi mai întii din cîte puncte
e făcută.

Mi-e scîrbă de cei care-și fac arc
dintr-o femeie
pe care nu o știu și n-au văzut-o
niciodată.

Cînd s-a născut Ptolemeu
pămîntul nu era în nici un fel,
cînd a murit
pămîntul era drept ca palma.

Cînd s-a născut Ptolemeu
mulți nu se născuseră încă.
După ce a murit
destui de mulți nu se născuseră încă.

**IX Trecerea de la noțiuni
la poezie, împotrivire la
aspectul pietros al
versurilor de pînă acum**

Cade peste mine umbra
mării pururi fără umbră, —
foarte lungă, friguroasă
cînd peste vertebre-mi umblă.

Las un ochi răcit în lună
și o mînă țin afară
din mormîntul de cuvinte
care veșnic mă-mpresoară.

O, am fost un om frumos
și subțire, foarte palid.
Trunchi avui de chiparos
și miros de crin noptatic.

Iată-mă, împing femurul
în tunel de carne seacă
de picior în alergare
precum sabia în teacă.

Și-mi închid sub tîmplă gîndul
și-mi închid în ochi privirea
și în nară tot mirosul
care-adulmecase firea.

Și las ceafa peste pernă
ca peste un ochi de taur
care m-a străpuns cu cornul
pe arena cea de aur.

Și din treaz devin netreaz
și adorm în somn, într-una,
ca fîntîna, sub găleată
sfărîmînd în sine luna.

X Ciudă pentru puținele sentimente exprimate în jurul ideilor

Las, deci, mai asurzit de iarbă
și mai păscut de cai fantastici
decît am fost să fiu vreodată,
silabele cu pași elastici.

Tras la rindea de risul fraged
al unor nevăzuți copii
smulgînd durerea pîn-la răget
a nervilor întinși și vii.

Las, deci, o stare atacată
din toate părțile și-ntr-una,
de zid, de muscă întărcată
de mirosul ce-l are luna.

Și de nerușinarea sfîntă
a pulpei de femeie goală,
de foame, de gunoi, de trîntă
cu unghi, cu dreaptă, cu spirală.

Las totul deci să fie-n sine
ca gălbenușul dintr-un ou
la mijloc stînd și cu asprime,
de tot ce este vechi și nou.

XI Despre moartea lui Ptolemeu

De cîte ori mă gîndesc la faptul că
Ptolemeu a murit
mă cuprinde aceeași desperare

ca și cum ar fi murit
ieri,
azi,
sau chiar acum, în clipa aceasta
sub ochii mei.

Nu pot să cred că a murit ;
mirosul lui de om viu
stăruie în aerul meu.
Gesturile lui îmi flutură încă
aerul
și glasul i-l aud în timpane
ca și cum adevărul ar putea
să aibă trup omenesc ;
și felul lui de-a spune lucrurile
de la obraz
încă mă mai face să roșesc de rușine,
de vina
că am lăsat cu bună știință
minunatul, neverosimilul, nesfârșitul pământ
să devină sferă.

Niciodată n-am să-nvăț că el a murit.

**XII Pomule, copacule ; cîntec, sau altfel spus,
repede ochire asupra plantelor**

Pomule, copacule,
ai inimi cu miile
și umbre, cu sutele —
nu te latră ciinele.

Îți ții inimile-afară.
Îmi țin inima în seară,
trupul meu o înconjoară.

Pomule, copacule,
ai inimi cu miile
și umbre, cu sutele —
nu te latră ciinele.

Numai inima mea — una
într-una mi-o latră luna.

Pomule, copacule,
ai inimi cu miile
și umbre, cu sutele —
nu te latră ciinele.

Dar cînd toamna dă în iarnă,
inimile ți se darmă
de din verde către galben
cum văzui la domnul carpen.

Numai inima mea neagră
necăzută stă și-ntreagă.

XIII Pledoarie

Toți tăceau ostentativ
ca și cum
li s-ar fi convenit să li se vorbească,
iar ei
de multă vreme ar fi avut
dreptul de-a fi obosiți
de cuvinte,
sau, pur și simplu,
să moară.

Dar cînd el le-a vorbit
toți s-au repezit asupra lui.

Toți dădeau în el,
toți se încercau, și se împulzeau
care dintre ei să-l învingă
mai desăvîrșit, mai definitiv,
chiar și plătind, neferindu-se chiar
să fie arși pe ruguri
pentru aceasta.

Sau, pur și simplu,
să moară oricum.

Totuși, toți
deveneau cu atît mai mari
cu cît îl dovedeau mai slab
pe el, pe singurul.
Pe el
mincinosul.
Pe el
singurul care nu avea dreptate
și asta tot timpul.

Dar el,
el e singurul care a spus neadevărul
și e tot timpul
tot timpul lung în care
cei care au spus adevărul
au avut vreme să și moară.

Dar el e tot timpul
pentru că tot timpul
se va găsi cîte cineva

care să rostească un adevăr
învîgîndu-l,
chiar cu prețul de a se lăsa ars
pe rug.

El e necesar tot timpul,
pentru că este cel mai bun învins.

Fără el nu se poate nimic,
căci fără minciună
adevărul nu ar avea nici un rost.

Învins de toată istoria,
învins de oricine,
lipsit de un unic dușman,
prezent
la carul de triumf
al oricui,

la atîtea care de triumf
încît numele lui
a devenit cu mult
mai vestit
decît numele
oricărui învingător de-al lui.

Învins de profesie
și prin mit,
dar dacă
el e, nu îndrăznesc să spun ce,
dar dacă
el e, el e, el e, el e...

XIV Cîmp

Eu cred că pămîntul e plat
· asemeni unei scînduri groase,
· cu rădăcinile arborilor îl străbat
atîrnînd de ele-n gol, cranii și oase,
· că soarele nu răsare mereu în același loc
și nici nu răsare același soare,
· ci tot altul după noroc
mai mic sau mai mare.

Eu cred că atunci cînd sînt nori
nu răsare nimic, și mă tem
· că s-a sfîrșit definitiv cu șirul de sori
lunecînd dinspre iad spre eden.

Atunci trimit păsări dresate
· cu ochiul bun și cercetătoare,
care să-mi spună-ncotro trebuiesc îndreptate
· cîmpiile, să-ntîlnească alt soare.

COSMOGONIA, SAU CÎNTEC DE LEAGĂN

Să nu adormi. Spiritele stărilor de suflet
se dau în leagăn. Hei-ho —
pentru ninsoare, pentru gheață, pentru frig.

Să nu adormi. Lasă cerul deschis
pînă cînd vom desluși desimea
stelelor unele-n altele,
fără nici o ușă, fără nici o fereastră.

Nu, să nu adormi,
nu, să nu adormi, cine știe
dacă ne vom mai trezi
și unde
și cînd ne vom trezi
și-n care trup...

Mi-a spus : Uite,
am să mor și am să mă trezesc
într-o vedere,
aici și pretutindeni.

Și eu, și eu am să mor
și-am să mă trezesc într-o vedere,
aici și pretutindeni.

Uite, în mine s-au trezit
toți morții mei
și toți morții morților mei,
prietenii și rude
ai morților morților mei.

S-au trezit în mine, uite-mă,
s-au trezit și fiecare, firesc,
crede că este el,
că eu sînt continuarea lui
că eu sînt el de după moarte.

El crede că sînt eu,
ei cred fiecare-n parte că sînt eu.
Toți morții mei cred că sînt eu
Și eu cred că sînt eu
Oh, fereastră prin care
fața mea cu o mie de ochi pe ea,
privește...

Nu-mi aduc aminte de ei, nu-i știu,
toți unul într-altul sîntem acum,
și numai eu sînt eu.

Să nu adorm. Să nu adormi...
Cine știe în ce putem să ne trezim,
cine știe în cine...

Să nu adormi. Rămîi cu mine. Nu adormi,
pînă cînd veghea va minca din noi înfometată
și însumi de însumi se va răi,
deodată.

Nu adormi. Rămii cu mine. Să nu adormi,
pînă cînd oboseala va înfige în tine dinți
jertfindu-te unor idoli enormi
și verzui și sfinți.

Să nu adormim, să veghem, să nu adormim
pînă cînd oboseala și veghea ne va fi piatră
prăbușindu-se verzui din senin,
idolatră.

Pînă cînd veghea, pînă cînd oboseala
se vor face iarbă, și trunchi de pomi.
Hei-ho, pînă cînd susurînd, Kalevala
se va sparge-n eoni.

Pînă cînd se va naște un plai,
o gură de rai înghețată,
draga mea Loreley,
oaie neagră și descîntată.

O, veghe gravidă de lucrurile lumii,
să nu te întuneci, să nu te stingi, nu te stinge
acoperă-ți cu os, cu mușchi, cu piele
a ta meninge.

Să nu te stingi, să nu lași alt eres
să-ți dea o altă formă frunții,
să-ți ningă înțeleșuri fără de-nțeleș
ierburile, iederile, munții...

AXIOS ! AXIOS !

I Expunere

Deplasare spre roșu, mereu aceeași deplasare
spre roșu
o, linii spectrale ale vieții mele,
îndepărtare secretă și perpetuă
a insului de sine însuși,
pretutindeni și cu atîta pasiune
încît tot ceea ce se vede ar trebui să nu se vadă
din pricina răspîndirii lui pretutindeni,
din pricina felului în care poleiește totul
cu acel „sine“ de carne și sînge,
cu acel „sine“ de carne și de sînge lăsat deodată
liber, față de propria-i inimă,
apt să-nconjoare orice obiect
în speranța desfrînată că
acela i-ar putea fi inimă,
într-o altă ordine, mortală, a firii...

Vai mie, și mai ales — vai,
neîntreruptei deplasări spre roșu
a tot ceea ce făcea ființă
continuîndu-mi creierul obosit.

O, discriminare ! O, risipire !

Sumbră succesiune a întregului
autonomie a unghiilor față de degete.

Și totuși, mi se cuvine dreptul
întiului născut,
dreptul cifrei 1 mi se cuvine.

Cu cât mai risipit, cu-atît
mai indivizibil
însingurat din prietenii de suflet,

urît de umbra copacului,
frumos fără pricină,
nici n-aș putea să mai fiu,
dacă n-aș auzi tot timpul
și dacă n-aș vedea tot timpul înfățișarea
fără de sens a-ndreptătirii mele.

Axios ! Axios !
el e demn, el e demn !
I se cuvine, i se cuvine !
El este ! El este !
El poartă valoarea în sine,
el are sămînță !

El este, el este !
El are mir pe frunte !
Prin el se vede ca printr-un ocean
nenorocirea
pînă cînd se-nroșesc lentilele de sînge...

-
Axios, Axios !...

El are vederi prin somn
El are puterea de-a vedea, el are
slăbiciunea de-a vedea.

El are suflet, e puternic,
el are trup și este slab.
El zice de bine despre pătrat
deci este puternic.
El zice de bine despre pietre
deci este slab.

Dar Axios, Axios !
El este, el e.

II **Pastorala**

Ce bine, ce bine
că nu sînt ca tine
că nu ești ca mine
azi și în vechime.
Tu vii cu ai tăi,
eu plec cu ai mei
tot din trei în trei.
Cînd vii tu — e verde
cînd plec eu, se pierde
umbra printre pietre.

Ce bine, ce bine
că din înălțime
tu îți lași aripa
să-mi clocească clipa
clipa ca un ou
dublă în ecou

și la vale triplă
pînă la aripă
cum se mai întîmplă...

Ce bine, ce bine
ce bine de tine
care nu ești Nimeni,
și nu ești Nimica,
sugîndu-mi doar frica
din osul ce-l am
cînd în mine stam
însuși fiind de față
cu a mea viață.

Ce bine, ce bine
frunză și-un ciorchine,
ciorchine cu boabe
plimbate-n trei roabe
duse la zdrobit
pentru infinit.

Și la stors curat
pentru înnoptat
și la dărîmare
pentru ora mare
ruptă-n clipe line
ce bine, ce bine !

III Expunere

Lăsat pradă, lăsat la buna-vedere,
apt de a fi hrană,
însumi — înfometat ;
cu o mîină de piatră

mi-am împins cuvîntul cu dinți înapoia ochilor,
înapoia frunții,
înapoia cefei,
mai prejos de creștet,
mai presus de omușor,
rupt de foame în diagonală
dovedind astfel că ocup un spațiu.

Ha, mîncam destine
mereu alte destine,
destinul de lobodă,
destinul de taur
destinul de porc.

Dinții mei — prietenii cartofilor
depun mărturie despre gustul lor
și numai spinarea limbii mele —
o, cită vreme ar putea să vorbească, povestind
despre greutatea vinului, despre limpezimea apei,
despre focul alb al laptelui,
suavul dop de guri
de noi-născuți, în fermentație...

Destinului meu îi e foame,
destinul meu se hrănește cu alte destine.
El se hrănește ca să fie hrană la rîndu-i,
ca să fie hrană altui destin
cu mult mai mare.

El paște ca să fie păscut,
bea ca să fie băut,
înfulecă vrînd să fie înfulecat,
înghite ca să fie-înghițit.

O, foame,
tu îmi împodobești totdeauna creștetul
cu o aură de dinți.

Ne hrănim ca să fim hrană,
mîncăm ca să putem fi mîncăți,
dar atunci cînd pupila lucidă, a soarelui,
se întoarce să vadă alte vederi
strig :
Axios, Axios !
Trupul îi e de mîncare,
mirosul de mirosit.

Axios, Axios !
El se ține departe de trupu-i,
mirosul îi e doar înșelăciune,
iar urma lui, în mocirlă,
e numai un fel al noroiului de a fi.

Axios, Axios !
La cina cea de taină,
el nu e de față
fiindcă nu are față.
Pentru că el și-a pus fața
pe toate lucrurile
pe absolut toate lucrurile.
Iar cui îi e foame
de lucruri îi este foame.

IV Pastorală

Frunză neagră de pom ars,
mă gîndesc la Anahars

mă gîndesc la focul veşnic,
care stă în cer ca-n sfeşnic.
Mă gîndesc la tot ce arde
cum e sunetul în coarde
cum e apa între maluri
ridică-tă-n sus, pe valuri,
şi înflăcărată-n spume
care-neacă-atîta lume
în flamba de foc lichid
descrişă de Euclid.

Frunză albă de pom lin
cuget iarăşi la Plotin
şi la adevărul sferic
plămădit din întuneric
în care mai an
fuse un cioban
cu-o turmă de oi
dusă în zăvoi
şi alţi doi ciobani
mult mai ortomani
la apus de soare
ce-au vrut să-l omoare...

V Expunere

Sătul, sătul pînă la gît
sătul, sătul pînă sub bărbie
dar cu gura flămîndă
şi cu limba neuscată
de apa unei vorbiri abia izvorîte.
Spun lucrurilor pe nume,
spun „tu“ copacului,
mă adresez pietrei cu „mă“,
îi spun „bă“ ciinelui.

Și dacă vreunul dintre ei
mă-ntreabă ceva
îi răspund cu „îhî“ sau cu
„î“
fără grijă de vocale
pe care de multă vreme le-am trimis
ostatice
celui mai mare peste vorbire
ca să-l liniștesc
ca să-l asigur
de supunerea mea față de el.

O, mai-marele nu are gură !
Vorbirea lui nu încapă în vorbe.
O, mai-marele n-a avut nicicînd gură.

El a avut în schimb, cu sine, adevărul,
O, mai-marele gustă vorbirea,
are dinți la urechi,
se hrănește cu sunetul cuvintelor.
El are dinți la nări,
se hrănește cu mirosul cuvintelor,
dar nu are gură, nu,
nu are gură, nu are gură,
n-are în locul gurii nimic
n-are în locul gurii nimic
nimic, nimic
cum este nimicul dintre stele
cum este nimicul dintre degete...

Dar el
singurul
știe adevărul
și ar putea să strîngă stelele

cum strîngi degetele în pumn —
el
n-are însă în cine să lovească.

VI **Pastorala**

Și-am zis fluier, și-am zis frunză,
și-am zis femeie lehuză
și-am zis piatră ce-a născut
pietrele de la-nceput.

Și-am zis apă care curge
pînă cînd se face sînge
pînă cînd se face mare
cu bocet în ea de sare.

Cine vrea să se înece
să se-nece într-o lege,
cine vrea să-și deie foc
încă are mult noroc
că pădurea are lemn,
dacă-i face-amnaru' semn..

Numai pentru spînzurați
și la cei crucificați,
și la cei morți prin otravă
ori cu capul fruct pe-o tavă,
le spun poate c-au greșit
frunză verde pom chircit.

Mai bine să mori mîncat
risipit și adîncat

în pîntec de lup flămînd
pe zăpadă alergînd
fluieraş de os
mult cîntă noros.

VII Expunere

Litere, litere, sunete, sunete
locuitori ai cuvîntului
praf de puşcă al glonţului ;
migrează inima mea spre roşu
îndepărtîndu-se de mine.

Abia dacă mai zvîrl după ea
un cuvînt —
frînghie silabică.

Fuge ochiul meu
spre linia spectrală, spre linia roşie,
cu cît sînt mai aproape, fugind
de fuga luminii,
cu atît mă trădează mai tare
în numele a ceva, care nu există,
în cinstea cuiva
care nu s-a născut.

O, voi sumbre păcate faţă de propriul trup,
genunchi trădător, şi umăr laş
pîntec insolent, coastă
prea fragilă ca să slujeşti unei corăbii,
stern emoţionat pentru nimic, arcadă
încoronînd un ochi miop, bărbie
călcii al lui Achile, în plină faţă

învinețit de greutatea unei săbii
și voi, vertebre, cranii ratate,
parcurse de singurătatea măduvii.
Tu, beregată, tu, draga mea,
tu, sclava mea iubită,
tu, rădăcină a copacului numit
„Axios !“
Numai tu mă iubești
numai din tine se naște
„Axios !“ cuvîntul din flori.
„Axios ! Axios !“
El nu a greșit — și dacă
nu ar fi avut trup, ar fi avut silabe.
Ah, dacă ar fi avut numai silabe...
Axios ! Axios !

VIII Pastorală

Scumpule și dragule,
mînca-ți-aș picioarele
osul umărului alb
mirosul de ceafă, dalb,
ochiul cel închis dormind
călcîiul în zbor fugind.

Scumpule și dragule,
mînca-ți-aș picioarele
toate subțioarele
chiar și arătările
și înfățișările...

Dar rămîn tot nesătul,
trupul tău nu mi-e destul

umbra ta nu mi-e prea lungă
nici mirosul tău din luncă.

Scumpule, străinule,
ți-aș mânca și vinele
dar nu-mi place singele.
Sîngele ca sîngele,
mai ales cuvintele
ce-ți apără vintrele.

Scumpule și dragule,
mîncă-ți-aș picioarele
Tu mă lași mereu flămînd
de îndepărtatul gînd.
Cerc să mușc de din cuvinte
umbră cad, de pom, cuminte.
Scumpule și dragule,
mîncă-ți-aș picioarele

CERTAREA LUI EUCLID

POSTULAT

*„Nici un lucru nu poate să ocupe același
spațiu în același timp cu un alt lucru
Fals citat din Euclid*

I

Dar sufletul și trupul ?

Adorm și îmi las capul să-mi atârne
în lumea simultană,
eliberînd de greutatea capului meu
această lume
și-ngreunînd cu greutatea
acestuia
lumea simultană.

Cum, nu ? !
Cum nu se poate, cum nu se pot
în același timp, în același loc
două lucruri.

Dar sufletul și trupul ?
Dar helful și helvolul ?

Ah, da, eu locuiesc într-un spațiu
 lipsit de generozitate.
 Locuiesc pe o sferă, pe o sferă, pe o sferă,
 pe o sferă.

Dac-aș fi locuit pe un pătrat, pe un cub,
 ar mai fi fost o oarecare risipă
 dar eu locuiesc pe o sferă, pe o sferă, pe o sferă,
 pe o sferă.

Totul este bazat pe economie.
 Maximum de conținut,
 minimum de formă.

Libertatea este o formă.
 Conținutul este însăși existența noastră.

Totul e bazat pe economie ;
 pământul este o sferă,
 luna este o sferă,
 soarele este o sferă,
 stelele, sublim, sînt sfere.

Locuiesc pe o sferă, pe o sferă.
 Pământul are munți,
 luna circuri
 soarele pete,
 stelele raze
 dar numai pentru lumea aceasta,
 a mea,
 dintr-o iluzie a ei, de libertate.

III

Nu se poate copacul să fie copac.
Ar fi prea liberă vederea vegetalului.

Nu cred că am două miini și două picioare
Ar fi prea liberă vederea trupului.

Totul e bazat pe economie.
În lumea simultană, trupul meu
se compune cu trupul meu
și ramura se compune cu ramura
și trecerea timpului
cu trambulinda timpului.

În lumea suprasimultană
trupul meu și cu trupul meu
se compun cu trupul meu.
Cu toate la un loc, simultan.
Ca dinții care mușcă
fibră numai dintr-o lume
și se compun cu dinții care mușcă
hălci numai dintr-o lume
care se luminează
trambulindă
într-o sferă, într-o sferă, într-o sferă.

IV

Totul e bazat pe economie.
Nu pot să cred că frunza e verde și atît..
În lumea simultană ea este ahov
și-n cealaltă lume simultană este sirip.

și-n cealaltă lume este ep
în cealaltă up
și-n toate celelalte este cum este
ca să se adune, cu toatele la un loc
și să nască o sferă.

V

Trec strada.
În lumea simultană se dărîmă-un zid
În lumea simultană, alta, tocmai se cucerește
turnul de la Malta
și-n cealaltă lume simultană
tocmai explodează o bombă.
Și încă-n lumea cealaltă
a celeilalte,
oceanul
e liniștit și fără vînt,
încît atuncea cînd trec strada
și calc cu talpa mea pe lucruri,
în lumea simultană cealaltă,
ca și Iisus mă plimb pe ape.

VI

Dorm într-un pat dintr-o mansardă,
în lumea simultană patul meu
e jumătate într-un zid
jumătate-ntr-un motor ;
și-n lumea cealaltă, simultană, plouă,
și năpădesc de sub cearceaful meu ciuperci.

În lumea aceasta este pace
în lumea simultană e război

În cealaltă lume simultană este primăvară
și este trimbulind
În cealaltă lume simultană.

VII

A,
E,
sunet pentru gura compusă cu gura mea
urmează.
Și apoi complimentarul lui A
și apoi anti A
ca să facem sfera, sfera, sfera,
sfera.

VIII

Ah, trupule, ah, copacule,
ah, iarbă cu verde, ah, iepure,
compunându-ne, îmbucându-ne
roți dințate, asimetrice,
gindule.
Numai neliniștea îmbucărilor noastre,
maxilarul de sus al zeului de mâine
și maxilarul de jos al zeului de ieri
mîncînd prada de azi...

IX

Euclid, bătrîne și neomenescule,
tu ai crezut într-o lume singură,
cu postulate neomenesti
Ai hrănit omenirea
cu un bun simț al stelelor,
crezîndu-le singure.

Ai nemurit dintele
dar nu și mușcătura.

Cu adevăruri ale clipei
ai vrut să-i spui : oprește-te
cînd nimburi ale lumii simultane
ne înfloreau pe creștete.

Oh, Euclid, nebunule,
prea bunule, străbunule,
nesăbuitule, plecatule
și pentru nimeni arătatule,
doar clănțănirea dintelui pe dinte
și sunetul scăpat în sus,
din sfera-fiu și cea părinte
rămase-afară de nespus.

Rămase-afară liberă
neeconomică,
oribilă.

X

Te cert, Euclid, bătrîne,
așa cum Iov îl certa odinioară pe Dumnezeu
ce-l umpluse de bube ; de boli,
numai dintr-un pariu cu diavolul
cu care se compunea ca să facă o sferă.

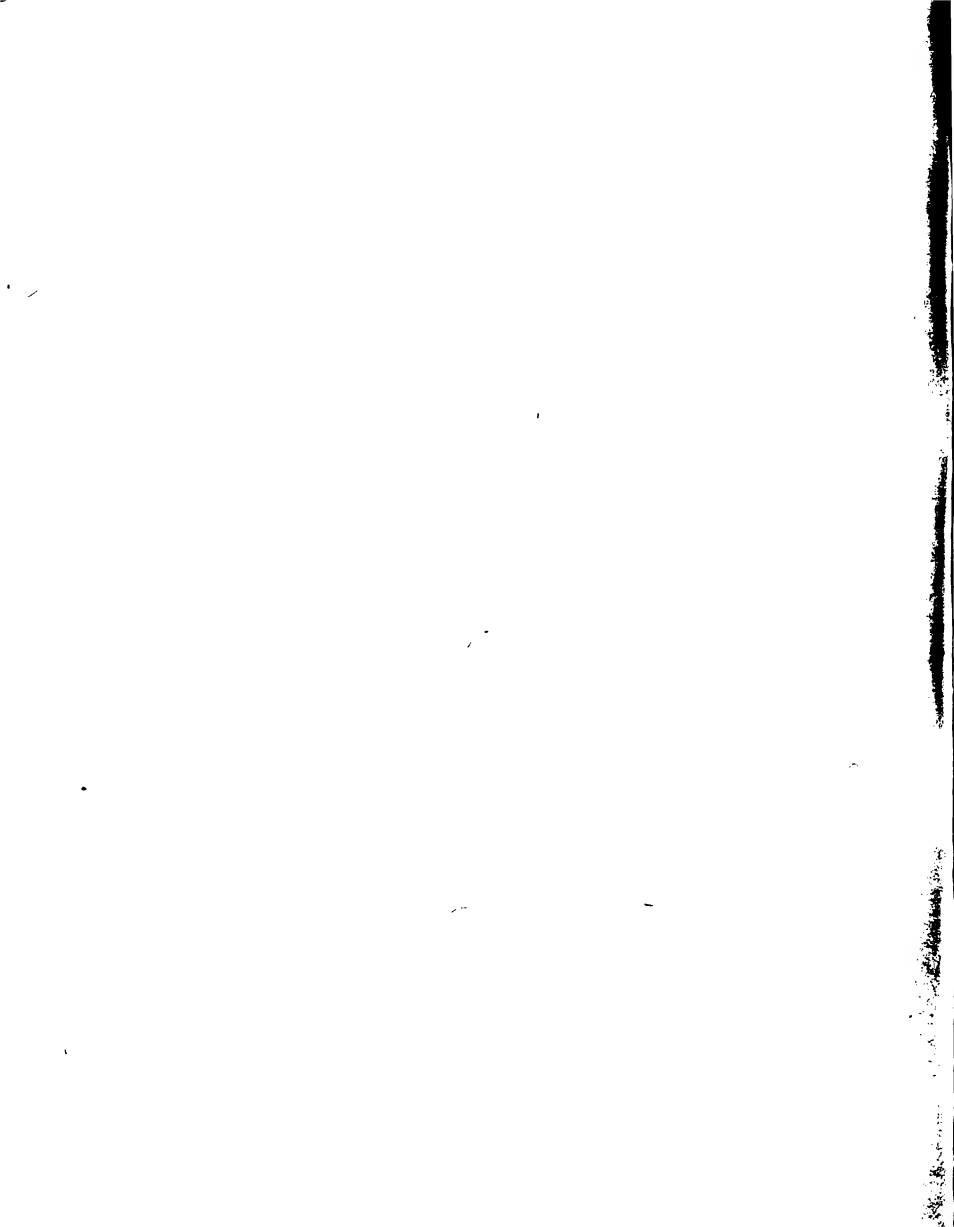
Te cert, bătrîne, nesăbuitule,
lipsitul de vocație ce ești,

libertate și cîmp, eremitule,
cerescule între cerești.

Și plîng pe mina ta muntoasă
cu lacrimi lungi ca niște cîini de vînătoare
spunîndu-ți : sfera nu-i frumoasă !
Dar să existe sfere, oare ?

NECUVINTELE

(1969)

PEAN

Ce ești tu, A ?
tu, cea mai omenească și
cea mai absurdă literă,
o, tu, sunet glorios !

Cu tine mă lupt,
în tine azvîrl ființa mea
ca odinioară Acheii calul troian
în Troia.

Cu tine mă culc,
numai pe tine te vreau,
tîrfă fermecătoare,
disperată zeiță !

Tu îmi dansezi pe gură
cînd mor și sînt aidoma
soldatului ridicat și împins din spate
de creșterea ierbii spre cer ;
și vreau să nu mai exiști
ca să fiu liber de vorbire ;
vagin imaginar, A, literă
borțoasă de toate literele.

Nu să alerg, ci să plutesc,
să trec prin fluvii ca prin raze
fără materie,
ale căror maluri sînt urechi surde.

Muzică tu, cu gheară
care-mi tirăști trupul pe deasupra
cuvintelor
asemenea mielului păscînd iarbă și
smuls de vultur.

A, tu stafie amenințătoare,
cine ești
și ce vrei ?

PIERDEREA OCHIULUI

As ciocăni cu unghia pînă cînd
n-aş mai avea unghie,
şi cu degetul pînă cînd
mi s-ar toci.

Dar a venit la mine
orbul şi mi-a spus :
— „Lasă-ţi, frate, unghia-n pace,
dacă ai cumva un ochi
în vîrful ei,
de ce să-l spargi ?“

Şi totuşi şi totuşi
poarta asta, dintre mine şi tine,
trebuie zguduită de cineva.

*LUPTA LUI IACOB CU ÎNGERUL
SAU DESPRE IDEEA DE „TU“*

I

Ceea ce este mai departe de mine,
fiind mai aproape de mine,
„tu“ se numește.

Iată, m-am trezit zbatîndu-mă.
Se zbătea în mine „tu“
„tu“, pleoapă, te zbăteai,
tu, mină,
tu, piciorule, te zbăteai
și deși stam întins, alergam
de jur împrejurul numelui meu.
Numai numelui meu nu-i spun „tu“ ;
în rest însuși sufletul meu
este „tu“,
tu, suflete.

II

„Ai ris“.
Eu am tăgăduit și am zis :
„N-am ris“. Căci mi-a fost frică.
Dar el a zis : „Ba da, ai ris“.

Într-adevăr, numele,
sprijinindu-se
ca într-un toiag
de trupul meu,
s-a azvirlit împotriva lui,
cel fără nume
cel care este numai trup,
împotriva lui „tu“,
trupul tuturor numelor,
împotriva lui „tu“,
tatăl tuturor numerelor.

Dar el
cînd se revărsau zorii
nu s-a mai gîndit la mine.
M-a uitat.

III

Schimbă-ți numele, mi-a zis
și i-am răspuns : Eu sunt numele meu.

Schimbă-ți numele, mi-a zis
și i-am răspuns :
tu vrei să fiu altul,
tu vrei să nu mai fiu,
tu vrei să mor
și să nu mai fiu.
Cum o să-mi schimb numele ?

IV

El mi-a spus :
Tu te-ai născut pe genunchii mei.
Eu te știu de cînd te-ai născut.

Nu-ți fie frică de moarte,
adu-ți aminte de cum erai
înainte de a te naște.
Așa vei fi și după ce vei muri.
Schimbă-ți numele.

V

„Ai plîns“. Eu am tăgăduit și am zis :
„N-am plîns“. Căci mi-a fost frică.
Dar el a zis : „Ba da, ai plîns“
și nu se mai gîndi la mine.
M-a uitat.

VI

Eu sînt numai numele meu.
Restul e „tu“, i-am zis.

El nu m-a auzit, căci el
se gîndea în altă parte.

De ce o fi spus atunci :
„Te-ai luptat cu însuși cuvîntul
și l-ai învins !“

Să fi fost el însuși cuvîntul ?

Numele să fie însuși cuvîntul ?
...El care este numai „tu“,
tu și tu și tu și tu,
cel care-mi înconjoară numele ?

LUPTA CU CINCI ELEMENTE ANTITERESTRE

I

Generalul a venit la mine și mi-a spus :
„Ești singurul care mai poate face ceva ;
de tine depinde dacă vom mai fi
sau dacă nu vom mai fi astfel“.

...Se puteau vedea soldați
de-a lungul drumurilor. Se putea
vedea o mare zarvă liniștită.

Nici unul nu era în repaus, de voie.
Nici unul nu era încordat și gata
de atac însă.

II

Ce să fac ? Cum să fac ? Când ? Unde ?
El m-a împins încet, de omoplați,
pe teren, în afară,
lângă puiandrul de arțar uscat.

Aici era liniște,
și pe fișia arată proaspăt,

deodată,
la capăt, sub norii întinși
s-a azvîrlit în mine
cu mărul.

III

Am vrut să plonjez și să prind mărul
ca pe o minge.
Ar fi fost o greșeală, —
mi-au spus după aceea, îngerii,
ar fi fost o greșeală, mi-au spus după aceea
prietenii, rudele, corpul militar.

IV

M-am repezit la măr,
i-am dezlipit de pe el inelul
ca de Saturn,
m-am repezit la măr
și-am dezlipit de pe el
banderola roșie ca și-aceea
de pe vechile pachete de țigări de lux.

V

Mărul s-a rupt în două, viermele
mi-a curs printre degete în pământ ;
rămas la capătul fișiei de pământ arate
și cu un arțar uscat la capăt,
rînjeam
ca proaspătul bețiv intrat într-o popicărie.

VI

Generalul m-a dus în mijlocul soldaților
neliniștiți,
pe străzile acelea înguste-n care ei
mergeau nici încordați, dar nici destinși.
M-a dus ca să mă vadă și m-a dus
ca să-i alin,
sub norii ca de ploaie, atîrnînd,
peste orașul cu înguste străzi și cu soldați,
cu acei stranii soldați higienici
mirosind a lavandă,
nici liniștiți și nici
neliniștiți,
cu ochii mari, apoși,
cumpănind în mină arma
pe care împotriva cui, ei nu știau
în ce direcție
își poate întinde — focul.

VII

„Mai am un singur element
și ultimul, ca să-l învingi,
astfel putem scăpa și fi, —
altfel vom fi, — dar altfel...” —
îmi spuse generalul.

VIII

Doi, trei și patru.
Lupta a doua, lupta treia, lupta patra
nu mi le mai pot aminti.
Generalul m-a asigurat că ele
nu țin în nici un fel, de cuvinte,

și deci nici de lucruri
sau de civilizația noastră.
Generalul m-a asigurat
că am învins și în doi,
trei, patru,
lupta doua, lupta treia, lupta patra,
dar ca învingător mi se retrage dreptul
de a mai ști ceva despre victimă
și despre locul luptei,
dinafară sau dinlăuntrul,
de sub nori sau chiar din interiorul nervilor.
Generalul mi-a adus ca dovadă faptul că sunt,
că este
că suntem
că sînt,
că orașul exista încă, așa cum îl știm.

Generalul mi-a spus că noi
nu ne putem lăuda cu victoria
din cea de a doua
din cea de a treia, a patra,
pentru că ea nu ține de domeniul
comunicării
de domeniul înțelesului
NȚELESULUI...
ȚELESULUI...
ELESULUI...
LESULUI...
ESULUI...

IX

Am priceput că lupta
împotriva celui de al cincilea element,

lupta definitivă, se va da
pe o stradă.

Și în acea secundă lupta s-a și dat.

Mutarea zidurilor, am spus.
Mutarea zidurilor, am strigat
și i-am mutat toate zidurile din spate.
(Datorită generalului care mă ținuse
de un umăr
ca să n-am eu însumi zid în spate,
l-am învins).

Generalul m-a izbit cu palma în umărul stâng
și eu nu aveam zid în spate,
în spatele meu era numai generalul.
El, cel din fața mea, el, a rămas
fără zid în spate.
El, cel de al cincilea element antiterestru, —
fiindcă avea ziduri în spate
a rămas fără ziduri în spate.
Datorită generalului și mie,
a rămas fără ziduri în spate.
Toată partea de case a străzii
am mutat-o cu gestul brusc
și el
cel de al cincilea element antiterestru
care ar fi vrut să mute cealaltă parte
de ziduri
a străzii,
și el, cel de al cincilea
care ar fi vrut să mute cealaltă parte
a străzii...

dar generalul m-a izbit cu palma
în umărul stîng
astfel eu nu mai aveam ziduri în spate ;
el, cel de-al cincilea
nu bănuia că nu-i stau în faţă
ci pur şi simplu merg pe stradă
cu generalul în spate.
Astfel i-am mutat zidurile din spate,
mutarea Zidului se numeşte
moartea celui de al cincilea element.

El a căzut supt,
fără nimica în spate,
fără zgomot
şi portocaliu.

A căzut ca şi cum n-ar fi fost.
Eu i-am mutat zidurile.
Eu i-am mutat Zidul.

X

Năduşiţi, asudaţi, vlăguiţi,
am mers cu generalul
în mijlocul soldaţilor.
Ei se uitau la noi
şi nu le venea să creadă că am învins.
Ei se uitau la noi, la general
şi la mine,
gata de luptă.
Ei nu puteau să bănuiască victoria noastră.
Ei nu puteau să creadă
că nu mai aveau de ce să lupte.

Neîncrederea lor îl obosea pe general.
Dar generalul de multă vreme
îmi atârna ca o aripă cenușie
și moale,
de șira spinării.

XI

Deasupra mea se auzi o voce :
— Copil iubit,
tu ai miini patrate,
nemurdărite de sînge !

LUPTA OCHIULUI CU PRIVIREA

Mi-aduc aminte :
pe iederă murea ultimul rest de ploaie.
Pe cer, deodată, norii albi
mi-au arătat cu luna-n mijloc
chip de bărbat, curgînd apoi
în tragic chipul de femeie.

Dar eu, pe străzi, și mai puțin crezînd
ca altădată în mișcările de nori,
ci mai degrabă strîns în frig, mușcam
tulpinele de trandafiri tîrzii
cercînd să nu-mi rănească cerul gurii
trufașii spini și limba mea cea mută.

„O, el, el n-are gură,
el are-un ochi în loc de gură,
și se hrănește cu priviri...”

Așa-mi sunase înlăuntru versul
care să-nduplece pe Zeu tindea...
dar stam în frig ca-ntr-un cilindru
și n-am mai vrut, în șir, cuvinte
cu gîndul să gîndesc.

Norii s-au dus, și-ncet și luna
și iedera a-ncetat să bată
pe ziduri timpul lung, cînd iată

văzui că totul e de dinafară înlăuntru
și, ochiul e cel mai adînc, din trupul meu
Din ea, vederea curge-n mine,
cel mai îndepărtat, cel mai departe.

Nările tot un ochi îmi sînt, un ochi
pentru o lume mai apropiată
ca și timpanul, ochiul orbului, ca și
tăcută limba — ochi gustînd
ceea ce ochii mîinii văd numai îmbrățișînd.

Ochi în descreștere, privind
de dinafară înlăuntru,
iar dinlăuntru în afară
numai cuvinte
oarbe,
lent șlefuite de mișcarea mării

Orbul de mine, marea o presimte
orbul de mine
se apropie de mare
Talazul ! Talazul ! Thalasu ! Thalassa !

LUPTA INIMII CU SÎNGELE

I

N-am cer. Ce e mai departe de mine
sunt eu, negrul și înlăuntrul.
Cerul meu este de carne neagră.
Cer îngropat.

N-am cîmpie. Marginile ei sînt arse.
Se ridică în sus ca o palmă
care-și strînge degetele cu gheare, în pumn.
Am loc numai atît cît să-mi amortească locul
stînd.

Mă umflu și mă dezumflu.
Mă umflu de străinătate
și mă dezumflu de singurătate.

Nu pot să-naintez niciunde.
De la eu la eu distanța
e acoperită de moarte.

Cade înapoi simțămîntul
plecării de sine însuși.

Eu sunt cel care păzește poarta
ca nu cumva eu însumi să fug.

II

Vine-n întuneric singele
purtător de știri smintite, —
ochi întors pe dos, ah, plînge-le,
gheața, țepănul de stalagmite.

Deci eu însumi mă sufoc, nuanțe —
înger, curg pe ape deșirați.
Rupt e lemnul tău, Bizanțe,
de străini din tată, dar din mamă frați.

Cînd ajunge lemnul la putere,
mai întii își taie rădăcina,
mai apoi a frunzelor muiere
și dantură
sfîrtecînd lumina.

Ah, deci singur ah, deci înlăuntru
înspre mine, dinspre mine,
cerul cel mai depărtat e coasta
de întunecime.

III

Absorb știrea depărtării piciorului drept.
Vărs înțelepciune în stîngul,
idol de carne și înțelept.

Prieten îți este niciunul,
nici doiul, nici nimenea...
Vine singele cu suflet, chiar el ;
mănincă-l soro inimă, mănincă-l
ieri și alaltăieri.

IV

Fugă înainte, mereu înainte,
din sfintele patru carcere.
Pîntecul mi-e frate, glezna mi-e părinte,
drumul e fără întoarcere.

Singele vorbește,
țeava lui, vîna, artera,
osul alb înlăuntru vorbește,
mațul, Cythera.
Vorbește celula, limfa vorbește
cărămida mișcătoare a limbii, —
fiecare capăt de os vorbește
topindu-și în mișcare nimbul, nimbii.

Turn al lui Babel întors cu mînușa
pe dos, —
inima, ploșniță, iapă, hetairă,
întoarsă pe dos...

Deci piramidă
deci piramidă
deci piramidă

V

Singura mea pradă e viața mea.
 Tot ce pot pierde e viața mea.
 Ceea ce se întâmplă este în timpul vieții mele
 Inima mea învinge sângele meu.
 Sângele meu cotopește inima mea
 și-apoi
 inima mea alungă sângele meu.
 Sângele meu umflă inima mea.
 Singura pradă e viața mea,
 da.
 Singura pradă e viața mea.
 Tot ce pot pierde, tot ce pot pierde
 Dar cine-ar putea să spună
 ce pot pierde ! ?...

Dar ce înseamnă „cine“
 și „a pierde“, Doamne
 ce înseamnă „a pierde — pierdere“ ?

SOMNUL ȘI TREZIA

Fiindcă nici eu nu-nțelegeam nimic
și nici tu
am crezut că sîntem de-o seamă.
Ne-am mărturisit unul altuia
cel mai tainic secret, —
acela că existăm...
Dar era noapte și, vai, dimineața,
cumplită vedere,
m-am trezit cu timpla pe tine
galbenule, snopule, grîule.
Și m-am gîndit — Doamne
ce fel de pîine voi mai fi fiind
și eu,
și pentru cine ?

POEM

Luna bătînd, înaintează, pe cerul gurii
Ajunge la dinți în curînd
și-un zgomot de smalțuri se-aude,
prelungi cuvinte
cu șapte capete,
eliberînd

Treptat ajunge la buze :
nu se mai aude nimic, în tăcere
numai direle dinților mei înaintînd
se străvăd, rînd pe rînd

Ea plutește un timp prin aer, și-o pasăre
își lipește o aripă de ea, se-aude zbatînd,
apoi nu se mai aude nimic. Desigur
de lună i s-a lipit
și cealaltă aripă. Sunînd,

dinții mei au ajuns, și-acum sclipesc pe cer
Sus, tot mai sus, Excelsior ! m-aud strigînd.
Te vei lăsa mușcat de ei, în curînd
să-i faci loc lunii să treacă, triumfător.

Sus, tot mai sus, Excelsior !

CÎNTEC

Echilibru, vertical, de suflet,
între guri cu colți rînjiți
mai spre-o parte, mai spre-o alta
cu pereții răstigniți
Se dărîmă casa, o,
tu rămîi în echilibru
Acheronul pentru noi
s-a și prefăcut în Tibru
Numai vârful tău, rotind,
taie cercuri, pe tavane,
suflet vertical și trist
fără urmă de ciolane. .

MIM

Prea repede se schimbă ceea ce numim
stări de spirit,
e ca și cum același mim
într-o cazarmă ar adormi mereu
în șirul nesfârșit de paturi suprapuse din lăuntru meu.

Mim obosit, cu gura pe o piatră rece,
vaporizându-se din patul cel de jos, —
ca-n patul cel deasupra să se-nchege
mai trist și mai frumos.

Mim fără limită precisă
nedespărțind un adevăr de o minciună,
lăsându-le să doarmă gîtuite
și pe aceeași pernă, împreună.

Alunecînd spre rece, din căldură,
și iarăși către fierbințeală
pe patul cel de sus, numărul zece
din aurora boreală,
Blestem, oricînd să poți să-ncepi de la-nceput,

viața ta de nenăscut.

POEZIA

Poezia este ochiul care plînge
Ea este umărul care plînge
ochiul umărului care plînge
Ea este mîna care plînge
ochiul mîinii care plînge
Ea este talpa care plînge
ochiul călcîiului care plînge
O voi, prieteni,
poezia nu este lacrimă
ea este însuși plînsul
plînsul unui ochi neinventat
lacrima ochiului
celui care trebuia să fie frumos,
lacrima celui care trebuia să fie fericit.

RÎSU' PLÎNSU'

Pleoapă cu dinți, cu lacrima minjită,
sare căzută în bucate,
dovadă că nu pot trăi numai acum
sînt amintirile mele, toate...

Dovadă că nu pot vedea fără martori
e copilăria, adolescența mea,
dublînd neființa acestei secunde
cu neființa ei de cîndva.

Ah, rîsu' plînsu',
ah, rîsu' plînsu'
mă bufnește cînd spun
secunde vechi putrezind în secunda
de-acum.
Ah, rîsu' plînsu',
ah, rîsu' plînsu'
în ochiul lucrurilor reci
și-n dintele lor mușcător, ca și sceptrul
neinventatilor regi.

MEMORIA ASASINĂ

Privirea nu era dreaptă, dimpotrivă
putea ocoli, putea traversa
colțul cu stîlp, întunecata ogivă,
somnul întrerupt, sub nemișcata stea
La despărțire mi-ai făcut un semn amical
cu mîna foșnind ca o frunză
Sufletul de paianjen, sufletul de cal,
se destrămau încet ca o pînză
sau ca o umbră de potcoavă, însingerînd
fiecare secundă din apropiere
Lung șir de ochi rostogolea, tăcînd,
privirea ta ferită, de tandră muiere
Și nimic nu era drept, nici simplu, nici sacru
în după-amiaza cu berării
Secundele din jur, după masacru
lent putrezeau în ore grase, groase, vii.

ERA O MUZICĂ PRESATĂ

Era o muzică presată
curgînd pe jos, pe lîngă glesnă.
Era o indiferență vastă
de care-mi rezemam inima.
Era privirea trecînd prin somn
ca printr-un inel de fier.
În ușa, portarul cu epoleți,
ajuta elegant să se dezbrace
șarpele, de piele,
pietrele, de ele însele.
Vinul era destul de bun
Moartea era agreabilă
Prin aer plonjau
unul după altul, schiori celebri
împroșcîndu-mă cu zăpadă.

CÂNTEC ÎN DOI

Noi nu vrem să fim geniali,
noi vrem să fim trimbulinzi
între nori, de sus în jos
lungiți, ori scurtați prin oglinzi
Noi vrem să ne strîngem în brațe
toată ziua, toată luna pătrată,
prin acel aer cu picioare verzi,
întimidîndu-l o dată.
Și încă o dată, și încă o dată,
noi nu vrem să fim geniali
noi vrem să fim trimbulinzi —
trîști, palizi și grei generali
mari, lungi, ascuțiți, decorați,
morți, duși, rătăciți, seculari
și pe deasupra de toate, uitați.
Noi nu vrem să fim geniali,
noi vrem să fim trimbulinzi,
legați cu o tremurată culoare
în față, la volan, de oglinzi,
mereu balansînd spre-un adînc
și el mereu în mutare,
gonind pe șoseaua substantivelor
din declinare în declinare
Noi nu vrem să fim geniali,
noi vrem să fim trimbulinzi,

asemenea generalilor mari,
schimbînd lumina ce-o aprinzi
în alta, în altul, în cu totul altcineva,
asemenea generalilor mari
lungi, înalți, decorați, portocalii,
grei, goi, osoși, suferinzi,
noi nu vrem să fim geniali,
noi vrem să fim trimbulinzi.

CINA CEA DE TAINĂ

Casă cu ziduri mișcate
cu odăile călătorind una într-alta
Sub pene de pasăre, tavanele toate
trec marea, spre Malta
Salon cu masă lungă
cu scaune, solzi de șarpe-ncolăcit
Eu stau în capăt, la nuntă,
cu o talpă afară ieșindu-mi din mit
O, și deasupra ce ploaie de capete, torențială,
capete de bărboși, de cîrni, de bătrîni,
ploaie de noapte, pe podeaua goală
ploaie bubuitoare, ținînd săptămîni
Dă-mi mîna mireasă a mea, speriată,
și să fugim, să fugim amîndoi
În curînd va ploua cu trupuri, plonjată
bolta va fi peste noi.
Va ploua cu trupuri decapitate
Să fugim, să fugim, eu și tu,
din casa cu ziduri într-una mișcate
unde cina noastră de taină se petrecu...

CINTEC

Lași mirosul tău în aer
de metal și de femeie
și de car încins pe lutul
al întinderii calde,
de coloană viitoare
dintr-un secol nenăscut
de zid ars de o văpaie
care-o arse și pe Ruth
Și îmi pari că ești aievea
ploaie aspră, fraged nor,
dulcea mea antichitate
dintr-un secol viitor.

DEPĂRTAREA

Depărtarea se face roată cu zimți
pe fusul de taină-al auzului meu,
rupînd din amortitele minți
ale încă nenăscutului zeu
ce-așteaptă să-l ajungă din urmă
pămîntul, în viteză albastră,
ducînd de mîner o urnă
cu inima smulsă, a noastră
Bate, se-aude, bate, se-aude
sferă în creștere drastică
De lacrimi șoselele-s ude,
memoria subțire, elastică,
praștie pentru pietre, gondolă
îneacă-n Veneții copilărești,
dinte smuls cu sfoara din alveolă, —
jos orbita Vezuviului goală. Și ești.

BUFONUL ȘI MOARTEA

Ghidul a înnebunit la Spielberk, sus,
în închisoare ;
mimează vechi torturi și trupuri oarecare
din care trase-n sus și trase-n jos
căzu ficatul, fiores.
Prin ganguri reci prin care foștii morți
acum minere stau, la porți,
ori întregesc cu fosta carne
peretele cel ruginit, de arme,
ghidul a-nnebunit și ventriloc
smulge din el un fir de foc
cu care îmi aprinde auzul, văzul,
cu bot de cal îmi paște-ovăzul
cu cioc de barză îmi împunge
interioara, nevăzuta, cruce.
Cu coteodacuri de găină
mă ciugule și mă alină —
cînd trec prin burta ghidului
ca într-o pungă a vidului.
Dar morții de la Spielberk sunt prea vechi
ca să le fim c-un gînd perechi.
Morții cei noi, morții cei noi
curg ca sudoarea peste noi,
iar asudata mea meninge

mi-o vede ghidul și mi-o linge
Plec alb. Uscatu-n mine latră.
La poartă, un bufon de piatră.
M-aplec. Este și nu-i.
Îl pup. Beau apă chiar din gura lui.

CINTEC

Trei pomi verzi erau, la rînd
rude între ei, și neamuri
veri erau, frați în curînd
ah, absurdul are ramuri.
Ramură, steag viu în vînt,
ramură — privighetoare,
ramură de dor de gînd
ramură spînzurătoare.
Trei pomi verzi în palma mea,
unul de piele, altul
de tăceri. De apă grea,
cellalt, înverzind înaltul,
înălțime pentru nori,
pentru clătinat văzduhul
ca să ai unde să mori ;
ciugulit de pliscuri, duhul,
— unde, în ce guri zburînd ? —
să se facă hrană fină
păsări de piatră, stînd
pe columna ta, latină.

LEGEA

Pentru că-mi imaginez aceasta
el mi-a spus :
lege înseamnă a avea două mîini
două mîini cu cîte cinci degete
fiecare,
lege înseamnă a avea două
picioare
cu cîte cinci degete fiecare
Eu stau între ramurile verzi
și-mi imaginez aceasta
Lege, lege, înseamnă a avea
două mîini
cu cîte cinci degete fiecare,
lege înseamnă a avea două
picioare
cu cîte cinci degete fiecare
Lege înseamnă a avea craniu
cu doi ochi, cu două urechi
cu două nări
cu două sprîncene, cu două
împerecheri de îndepărtări
El mi-a spus, pentru că
îmi imaginez :
Ai cap, ai două mîini, două picioare
Se face seară, se face umbră

Stai întins, n-ai să mai stai ;
ai să fii pentru că erai
El mi-a mai spus : scoală-te
umblă.

ODĂ BUCURIEI

Vino tu stare măreață a sufletului
dezlegat de amintiri și de zborul îngerilor protectori,
mereu fișind deasupra ta liniștitor
din aripi, ca și cum lumea
ar fi de mătase pătată și miinile materne
o sfișie lent, din netrebuință

Vino tu stare măreață și spune :
Eu am fost întru totul asemenea lui,
sprijinind pe nervuri același verde primăvăratec,
învelindu-mi cu același orizont
cîmpia singurătății.

Toți mă credeau el, chiar și eu însumi,
din pricina cerului unic
care bătea din soare și din lună
deasupra noastră.

Eu mergeam înaintea lui, eu mergeam
înapoia lui,
Pluteam deasupra lui, sau fiind drum
mă lăsam sărutat de tăpile lui, mereu

încît toți credeau că sînt el,
chiar și eu credeam că sînt el
din pricina darului morții, cu care eram
învățați amîndoi.

Cînd au pornit cu limbi despicate să șuiere
cuvintele ou șapte capete,
mușcîndu-ne otrăvitor și amîndoi
cu aceeași ruptă ureche și-aceeași însîngerare
am colorat silabele diavolești, —
eu credeam că sînt el, și toți
credeau că sînt el
și numai el singur știa
trupul exact în care se află

Dar numai el a murit într-adevăr,
numai el a știut că e el
iar eu n-am făcut decît să abat
spre mine o clipă mînia,
ca să se poată petrece în liniște legea
și misterul să se petreacă nestingherit

Nici mai devreme, nici mai tîrziu.

INSCRIPTIE NEDESCIFRATA

Trecea foarte repede riul, deși
numai el era de față, tot timpul.
Fiind de față el trecea
cu față cu tot, astfel
ne sărutam cu gaturile retezate
Cuvintele tale și cuvintele mele
erau lipite, pentru că
locul din care se nășteau
era unul și același pentru amîndoi
Zeu cu două trupuri și fără cap,
altfel alergam tropăind
din patru picioare,
cu patru mîini rezemîndu-ne de ziduri
Trecea foarte repede riul, deși
numai el exista
Existînd, el trecea cu existență cu tot.
Astfel rămîneam singuri, înfrigurați,
dormitînd în aceeași rotulă
La mijloc fără ouloare,
la margine fără sunet.

FRUCTE ÎNAINTE DE A FI MÎNCATE

Mă pregătesc pentru un arbore mare,
destinat să fie numai și numai miros,
nările fructelor crepusculare
spre vegetalul vînat le-am întors.

Mă dezbrac de scoarță și de cercuri
rămîn osmotrică sevă suind
Luni e un măr, marți e o pară, iar miercuri
e un strugure agurid.

Se lasă toamna. Vine
un fel de galben și de rugină.
Cad orele din pom. Ciorchine
secunde în strugure leșină.

Să bem, nu vin, să bem un must asprit
și boturile ciînilor de vînătoare
să le legăm pentru mirosul de zenit
cu rafie, pe fiecare.
Tot unul lîngă altul și lipite
cu nările, ca niște țevi de nai
să curgă-n ele logodite
mirosul fructelor pe care îl cîntai.

TRAGEDII ÎN TIMP DE PACE

Eram închis în propria mea capsulă.
Inima îmi funcționa bine și adeseori
mi-ar fi plăcut s-adorm înapoia ei
obișnuit cu bubuiturile neregulate
ale timpului interior.
Dar, fiecare secundă îmi era drămuțită,
și n-aveam răgaz
nici atât
cît mi-ar fi trebuit să scriu o literă.
Dacă muream, eram bun mort,
chiar erou.
Tot ce făceam se balansa
în bătaia liniștită a stelelor.
Atîrnăm de un cîrlig al destinului.
Zilele roșii îmi picurau din beregată..
Dar iată, ei au venit
și m-au scos din capsulă.
Mi-au invitat sufletul să petreacă
oriunde, numai în trupul meu, nu.
Și sufletul eliberat, deodată
a avut timp,
a scos pomul cu păsări la iveală,
s-a albit de lună.
Ar fi vrut să fie el însuși o sferă,

iar spre propriu-i trup privea scîrbit
ca la urît mirositoare arcă a lui Noe.
A-nceput să se lenevească, să aibe îngeri,
să se-ndoiască de existența destinului.

O, trist caracter !

Mai bine ai fi stat acolo-n mit
sub cheia întimplărilor
și-ai fi rămas pentru tine, numai atît
cît să poți adormi și visa
nedeslușita lumină a nașterii tale.

MIRAJ

Înainte, galerii de aer
cu șobolanii rozînd,
aripi de îngeri dormind
cu sternul înfipt în pămînt
Miraj de belșug, de odihnă,
de somn cu tîmpla pe sinul
țîței cu lapte a mamei
care-l născu pe divinul
Iisus. Lerui ler
Plouă și e noroi, lerui ler
plouă pe dinlăuntru, în respirație
lerui ler, în degete, lerui ler,
în rotulă, lerui ler, în timpane
lerui ler, în dinte
lerui ler, în trupurile nenăscute
și lerui ler, în trupurile mari.

EU, ADICĂ EL

El, era făcut să fie pradă,
pradă a cuvintelor alese, —
cu un șoim pe ultima silabă

El, se bucura la simțul
că este hrană,
că este de mîncare...

De aceea el
stătea întins pe timp
ca pe-o frigare

și, cu cît ardea mai puternic
în afară,
cu-atît se cocea mai neasemuit
înăuntru

Se ridicau din el
în sus, ca un fum de jertfă

cuvinte de neînțeles
cum sint acestea :

Doamne Dumnezeule
coif al înțelepciunii
săbie a puterii...

TENIS

Se-ntuneca peste jucătorii de tenis.
După gardul de sîrmă era întuneric.
Tinăra fată cu picioare lungi pînă la gît
flutura după minge feeric.

Am luat cîinele ca și cum ar fi fost,
și cu o singură lovitură de cuțit
l-am decapitat, iar trupul lui
din urmă își împingea capul despărțit.

Înainta, înainta, înainta.
La marginea mesii, capul i-a căzut.
Trupul sus, capul jos.
Însuși devenise pentru însuși necunoscut.

Dă-mi racheta. Pak ! Sare capul lătrînd
deasupra fileului, — și se-ntunecă.
În spatele meu, zeul cu un singur ochi
rînjind mă trage de mîneacă...

de braț, de umăr, de umbră.
de la revedere, de la, de re
de ve, și de, și re...

NECUVINTELE

El a întins spre mine o frunză ca o mină cu degete.
Eu am întins spre el o mină ca o frunză cu dinți.
El a întins spre mine o ramură ca un braț.
Eu am întins spre el brațul ca o ramură
El și-a înclinat spre mine trunchiul
ca un umăr.
Eu mi-am înclinat spre el umărul
ca un trunchi noduros.
Auzeam cum se-ntetește seva lui bătînd
ca sîngele.
Auzeam cum se încetinește sîngele meu
suind ca seva.
Eu am trecut prin el.
El a trecut prin mine.
Eu am rămas un pom singur.
El
un om singur.

UN PĂMÎNT NUMIT ROMÂNIA
(1969)

ȚARA

Ce am eu mai curat în mine, somnul
străbătut de vise vechi,
ce ai tu mai curat în tine, lemnul
arbore cu verzi urechi,

Ce am eu mai ascuns în mine,
sîngele mișcînd un gînd,
ce ai tu mai curat în tine,
amirosul de pămînt.

Oh, și ce am sfînt pe lume,
dulcele pămînt al tău, de vis
și tot ce-i în tine nume
de caisă din cais —

Totul, tot ce este adevăr
stă-n îmbrățișarea noastră,
ramură cu flori de măr
și c-o pasăre măiastră.

CU COLȚUL INIMII

Despre patrie se pot spune
cuvinte scrise cu colțul inimii noastre
suspendate în aer, albe spume
ale mării acesteia, albastre.

O, doar pentru ochiul străin
toate acestea ar fi poale dantele
la perdeaua de miraj alcalin
trasă numai peste stele.

Însă pentru cei ce sîntem aici
în viață, întregi și în lucrare,
cuvintele au lamă de brici
intrînd în miracol, cu tandră mirare.

COLINDĂ DE INIMĂ

Voi colinda cu inima mea
mergînd prin zăpadă,
mîna mea în cinci colțuri ca o stea
începe cuvinte să vadă.

Brațul meu, o coadă de cometă ;
umărul și pieptul meu — cer.
Căldura lor secretă
lucește albastru de ger.

Să fiți liniștiți, să aveți parte de liniște albă
sub cetina verde împodobită.
Ochii mei, două vergele-ntr-o salbă,
împodobesc oră, clipită.

Ave vouă, bărbaților, femeilor,
inima mea vă salută,
ninge deasupra secundelor, orelor
cu zăpadă argintie și mută.

Ding-dang, numai inima, ding-dang numai ea
bate la mesele voastre,
în noaptea aceasta e-o singură stea
și o nenumărare de ceruri albastre.

MUZICA

Deodată au venit pe sub copaci.
Duceau cu ei o chitară
care lăsa în seară
o umbră grea, triumfiulară.

După aceea au început să cînte
și melodia a întins spre tine
brațele ei reci.

Eu mă uitam în pămînt,
în miezul pămîntului,
să te zăresc cînd ai să treci.

Melodia întindea spre tine
brațele ei feline, brațele ei reci,
și n-am simțit cînd te-a-mbrățișat
cu îmbrățișarea
pe care uneori ți-o dă înserarea,
electric și-ntunecat.

Melodia ospăta din tine
cum ospătează dintr-o pradă
o forfotă de raci.

Deodată au plecat de sub copaci.
Duceau cu ei o chitară
cu o umbră grea, triumfiulară,
smulsă din seară, ruptă din seară.

Cînd mi-am întors spre tine chipul
văzui doar un schelet ce-l lustruia
nisipul.

O, draga mea, iubita mea,
femeia mea,
bine-ai venit dintotdeauna.
Ți-am sărutat arcada, sternul,
osul suav ce-mpodobește mîna,
scheletul clipei străbătînd eternul...

EVOCARE

Era o melancolie, un fel de tristețe,
un fel de gol străbătut de o dorință imprecisă,
un fel de decădere a gândurilor către imagini
reprezentînd sierre, poate chiar Sierra Leone
pentru că sună mai îndepărtat, mai inaccesibil.
Era un fel de întunecare de care ești refuzat,
un fel de mărunță dezinvoltură, cum ar fi
aceea a dansului,
dar de la care ești respins numai cu un gest
al nepăsării.

Era o melancolie, un fel de tristețe
de copil rătăcit într-o zi fără copii,
un fel de joc întîmplat într-o altă vîrstă
pe care abia ți-o mai amintești,
un fel de joc pe care tu nu l-ai jucat
deși aceasta s-a petrecut de mult.
Era ca un avion poștal de un tip învechit
trecînd deasupra unor munți eterni
într-un spațiu de singurătate, trecînd singuratic
și lăsîndu-și umbra în formă de cruce,
mereu micșorîndu-se peste pieptul meu
deodată gol, cu cămașa smulsă.

CAIN ȘI ABEL

Încoronăm oasele
cu un nimb, al trupurilor.
E dreptul întîiului născut.

• Celui de-al doilea nu-i rămîn
decît valurile nervoase
ale spiritului.

Celui de-al doilea nu-i rămîn
decît bătăile-n gong
ale cuvintelor.

• Celui de-al doilea nu-i rămîne
decît facerea lumii
fără lume.

El este întru totul asemănător
celui dintîi născut.
De aceea el
ține-n mîini o oglindă.

CONTEMPLARE

Fiecare-și duce insul singur
ca pe-un glob în întunerisul vărgat
cu lumină oțelit-albastră
de la cerul care-l-a înconjurat.

Cresc de jos vorbiri de animale
care nu se văd, ci bănuite
se mănîncă între ele pîn'la jumătate
doar picioare rămînînd și doar copite.

Și descresc deasupra ca și duse
cu metalică-n sticliri, scrutare
gînduri azvîrlite, fulminate
dincolo de cerul mare.

Ah, aici mi-ar place, alb, scheletul
al istoriei, să mi-l întind
și să-l învelesc cu o fantomă
de rîu curgător, plutind
ori, asemeni pendulării
de înscrise-n vîrstă trupuri
pe un suflet fix și rece
anotimpuri noi să-mi scuturî
tu, inventatoare de

arbori-clini și pești cu coarne
care plouă săptămîni
și-apoi ning pînă adoarme

tot ce-a fost în vîz vedere,
și în piatră nemișcare
unde-mi țin întins scheletul
al istoriei barbare.

MIZERABILE PIETRE

Mizerabile pietre
se lasă linse de cuvinte
și numai astfel se topesc,
dispar numai în dinții silabelor.

Cît de greu trebuie că îți este
ție, suflet gramatical,
să te sprijini
de-o pantă de munte
fără s-o sfărîmi.

Mă-ntreb ce ne putem face
cu ideea de piatră. Va trebui
s-o ținem în cuvinte
pentru că pietrele, sînt convins,
s-ar sfărîma imediat
sub apăsarea ei, dac-ar ști-o.

Și mă gîndesc că și noi
ne-am sfărîma imediat
dacă-am înțelege ideea
care ne scrie cu o rază violentă...

POEM

Și totuși asta rămîne cel mai important, —
vechiul copac pe care l-au mai văzut și alții,
femeia dintii, pe care-au mai iubit-o și alții,
piatra dintii, pe care-au mai împietrit-o și alții...
Și totuși asta rămîne cel mai important,
că nu te mai poți întoarce
pentru că te-au întors alții,
mereu alții și alții și alții,
încît „tu“ nu îl mai recunoaște pe „tu“, —
și trec unul pe lingă altul, amestecîndu-se cu alții...

INTR-O DUPĂ-AMIAZĂ DE TOAMNĂ

Împing cu mîna la o parte
acest aer străin și trec,
și-această inimă străină, din mine,
o las drept plată între monezi și trec.
Trec adunîndu-mă tot, în ochi,
încît nici nu mai pot închide pleoapele,
încît totul în jurul meu
nu mai e decît amintire
desenată de copii pe trotuare.
Alerg în sus, ținîndu-mă de balustradă,
și-n locul inimii bat
treptele, zidurile, țevile, ferestrele,
becurile.
Aud venind din urmă
cutia ascensorului ducînd în ea
creioanele, scrisorile,
scutul, sabia, coiful.
Mă opresc în fața unei uși deschise
care vine plutind ca o aureolă
de sfînt.
Sărut mîinile, iubita noastră !
Ce mai faceți ?
Dar ea rîdea pentru că
nu mai era de mult acasă.

UN PĂMÎNT NUMIT ROMÂNIA

I

Și-a venit un nor cu coarne
peste sufletul meu, Doamne
să mă-mpungă a venit
numai chiar din infinit.
Și-a venit un os subțire
dintr-o altă-naltă fire
dat cu fluier supt de sunet
și cu fulger fără tunet.
A venit la mine nimeni,
săruri și piperi și chimeni,
verdele din frunza smulsă,
laptele din țîța scursă
și mi-au pus la pleoape-un fel
de vedere, de cercel
și în inimă nisip
și pe chip altfel de chip,
voind nevăzuta hidră
să mi-o-ntoarcă-n sus, clepsidră.
Nemaivrînd în mine sînge,
ochiului i-au dat a plînge
tot cu luna lacrimă
cu stelele, patimă.
A venit la mine „Da“

care tocmai învia
și-a venit la mine „Nu“
de însumi vărsat în tu.
Au venit să îmi propună
ca să fiu la noapte lună
și-ntre coaste să îmi fiu
alergare de-argint viu,
de aur, de platină,
de stejar, de paltină,
de cuvînt, de necuvînt,
neștiind că sînt pămînt.

II

Atîrnat de ploaie ca vîntul de nori
ca negru de aripa neagră.
Bate bătrînul filf, bate,
zboară bătrînul pe sub pămînt
printre viermi și rădăcinile minunate
filf, printre rădăcinile minunate
ale stejarului, ale plopului, ale gutuiului,
ale prunului, arinului,
ale nuștiucuiului
și-ale nuștiucinelui.

III

Pește, lapții tăi de pește,
dedesupt mereu aflat
ah, Carpaților, cerește
stîncile din voi decad
mai ducînd la vale o monedă
sau vreun vultur smuls impar,
decăzut prin lumea cea concretă
roaba legilor cu har.

Per Scorilo, Decebalus
pe un vechi, oho, de tot
zeu-inel ținînd dantura
cea lactee strînsă-n bot.
A băut din țița mare
hrana cea otrăvitoare
cîntărită în cîntare,
țepenită în cleștare
cum e musca-n chihlimbare,
cum e trupul pe picioare
și mirosul din pahare
și pistolul în șerpăre,
cum e „are“ în „nu are“,
nu-știu-ce în nu-știu-cum,
ieri și miine, în acum.

IV

Duceți trupurile. Un dulce dor
mă paște-n cîmpul de mohor :
Neînșăuat,
nepotcovit, neînjugat.
Duceți trupurile. Să se lase
albul cel mai alb pe oase,
să îmi fie duhul ghimp
rupînd pielea de pe timp.

Duceți trupurile. Fie
spartă coasta-colivie,
inima să iasă-afară
la vedere peste țară.
Duceți trupurile. Doamne,
să ne dezbrăcăm de haine,
cum e apa dezbrăcată
de izvorul care-o poartă

și se-mbracă-n cel ce-o bea
însetat de setea sa
de rămîne tot neud
de la Nord pînă la Sud.

Trupurile ! Nu vederea
cea căzută-n ochi ca mierea
nici auzul, nici mirosul
locuind în trup ca osul.
Duceți trupurile. Vină
peste noi din nou lumină.

Duceți trupurile. Bate
mulțime-n singurătate.

Scade marea. Tulburile
valuri scad în tuburile
pietrelor din cuburile
sărurilor,
malurilor.

Duceți trupurile,
trupurile.
Scade marea, cuburile
sărurilor se usucă
cu un fel de dor
de ducă.

V

De două mii, pămîntul, de ani
se îngrașă cu trupuri
din trupurile noastre
născînd mereu copaci.

Și timpu-și smulge ochii
și-i lasă ca pe-o nadă
cercînd să prindă-un pește al vederii.

Se-ntinde o blîndețe
încolăcînd în sus
cite o rază-a lunii împietrită.

De două mii de ani acest pămînt
din trupurile noastre face parte.

Noaptea, în lanul cel de grîu
cînd fluier herghelia din prundișuri
sîntem de față eu și tu
și tu și tu,
viii și morții laolaltă.

Un nod e-n viață. Restul
frîghiei spînzură în jos.
O mie de strămoși atîrnă-aici
de fiecare suflet.

Străbunii dorm,
apele curg,
luna răsare
și apune.
Pămînt de carne ești,
pămînt de carne...
Pentru un om o, cîtă lume !

Pămînt atîrnînd înapoi cu morții tăi,
tu care-mi începi direct din spinare,

pămînt de carne, de mii de ori
sărată sub şei de sare.

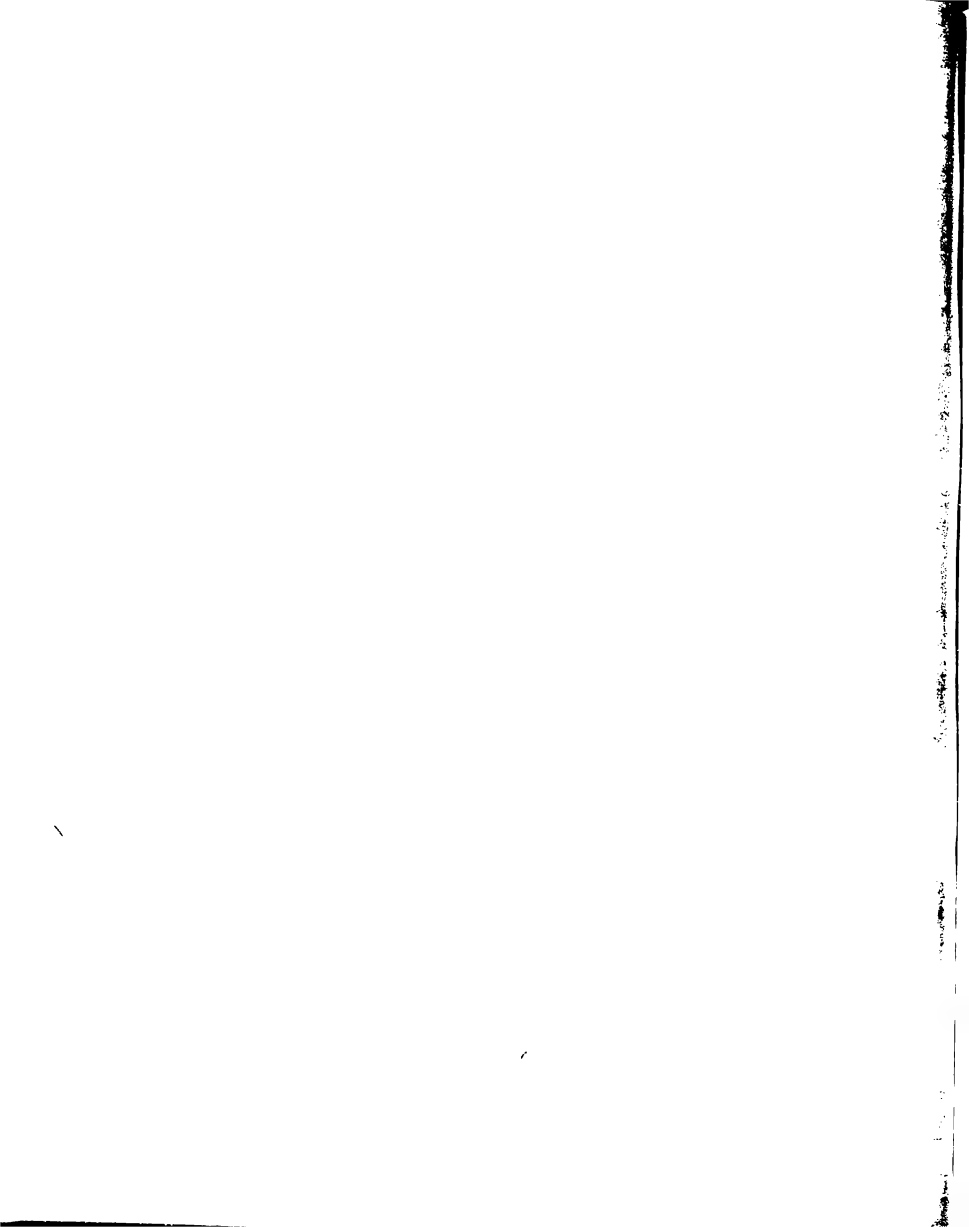
Pămînt de carne, bun de mîncare,
pămînt de oase străluminînd
o, ce miros violent,
ce sfîntă duhoare
de diamant au pietrele tale,
pămîntule de pămînt !

Am să te-ngraş la rîndul meu
cu mine,
lăsîndu-ţi doar scheletul alb
să-ţi fie verighetă-n jurul rîurilor,
pămînt de carne,
pămîntule de pămînt.

ÎN DULCELE STIL CLASIC

(1970)

*Se dedică neasemuitului poet
Geo Bogza
N. S.*

INVIZIBILUL SOARE

Mari parașute coborau în ocean
capsula.

Noi stăteam ca niște cuvinte
alcătuind unii lângă alții
un înțeles de frază
o vorbire întrupată
a unei mari ființe.

Norii erau pleoape zdrențuite
dezvelind mereu acel albastru iris
și portocaliu.

Atunci am simțit cu toții
că începuse să răsară
marele, invizibilul soare.

Cuvintele ni se aprinseră
cu flacără înceată și înaltă.

RIDICARE DE CUVINTE

Astfel, ca pielea
de pe o oaie tunsă, se ridică ziua.

Greu este să jupuiești o piatră de sinele său.
Greu este să-l jupuiești pe grec de amintiri.

Dar de ce să vorbim noi, aceasta !
La urma urmelor
și lumina are piele,
și lumina poate fi jupuită...
Deci
și lumina este vinovată că este.

Vine aer curat
o dată cu mileniul.
Noi suntem frumoși ;
de ce n-am fi frumoși ?

Ne mîncăm unii pe alții
numai din foame

din adorație
din structură
din amor.
N-are importanță.

Noi suntem ceea ce suntem, .
adică frumoși.

Port în inima mea singele
mereu nemișcat.
Port în ochiul meu lacrima
mereu sărată.

Port îngerul în mijlocul cerului.

PIERDEREA CUNOȘTINȚEI PRIN CUNOAȘTERE

Pentru că tatăl meu și pentru că mama mea,
pentru că sora mea mai mare și pentru că sora mea mai mică,
pentru că diferiți frați ai tatălui meu și pentru că diferite surori ale mamei mele,
pentru că diferiți iubiți ai surorilor mele,
închipuiți sau reali,
pentru că rudele sărace și rudele bogate,
pentru că toți erau de față în casa copilăriei mele,
toți erau de față, veniți întocmai și numai pentru mine,
pentru că toți se sculaseră din somn
și aceasta se vedea,
pentru că toți aveau acele fețe proaspăt ieșite din somn
și aceasta se vedea,
se vedea că veniseră pentru mine,
acolo, în casa în care mă născusem
de numai câteva decenii,
pentru că toți erau de față ca să mă vadă,
ca să mă vadă cum mă voi comporta, cum voi răspunde
ba mai mult decât atîta, cum voi fi în stare să fiu,
nici eu nu m-am lăsat mai prejos
și am adus cu mine tot ceea ce puteam să aduc.

Ce am adus cu mine ?

Am adus cu mine turma mea de lei străvezii.

Cum era turma mea de lei străvezii ?

Ei erau după cum urmează :

ca jadul,

ca norul alb,

ca sticla moale.

Părea că se poate vedea prin ei.

Prin ei nu se putea vedea nimic.

Ei erau cît bivolii.

Precis erau cît bivolii

din moment ce coama lor și-o frecau de șoldul meu.

Deși animale se purtau ca niște arme.

Cum adică de se purtau ca niște arme ?

Uite oum : unul dintre ei și-a pus labele străvezii pe
partea stîngă

și pe partea dreaptă a pieptului meu,

că limbă străvezie mi-a lins fața nădușită,

că limbă străvezie mi-a lins sternul.

Depune propria mea mamă mărturie de aceasta :

din dragoste și lingîndu-mă, leul mi-a rupt cămașa
și coasta.

Mama mea depune mărturie că așa a fost,

pentru că ea mi-a adus o nouă cămașă de piele
pe al cărui umăr drept înflorea o bubă roșie.

Și tot ea mi-a adus o nouă coastă,

ca s-o înlocuiască pe cea veche și ruptă.

Mama mea depune mărturie de aceasta,

pentru că mama mea cînd m-a făcut pe mine
m-a făcut înțelept și cu piese de schimb.

Ce mi-a făcut dublu ?

Mai întâi mi-a făcut dublu pământul pe care calc
Dacă se strică sub mine pământul
maică-mea mi-aduce altul sub tălpi
pregătit din timp
și, și încercat din vreme, antrenat
în diferite întrebuințări cosmice.

Alt leu transparent mi se atîrnase
o dată cu mirosul iute al subțiorii de bărbat
ca o pușcă transparentă
trăgînd din ea urlete transparente.
Nu invizibile, pentru că prin invizibil se vede.
Transparente, pentru că prin transparență nu se vede,
transparența fiind memoria plîngîndă
a tot ceea ce este invizibil.

În fața tuturor rubedeniilor mele am venit
cu turma de lei transparenți
pentru că trebuia să dau lupta cu invizibilul.

Leii se frecau unii de alții ca flăcările între ele.
Eram numai între bărbați, noi prietenii :
nici o leoaică nu era printre noi, nici o stea.
M-am oprit drept în mijlocul curții casei în care m-am
născut.

Toate rudele mele s-au ridicat la cer,
s-au așezat albe și strălucitoare
ca și cornul lunii noi
alb și strălucitor
pe cerul fără nori.

Zarvă de lei transparenți mă înconjură.
Rideam ca să-mi liniștesc rudele

și ele chițcăiau timide
așa că noaptea începu printr-o ploaie de meteoriti.

Am cerut o țigară și tata a coborît pe o rază și mi-a
aprins-o.
El a venit special pentru că voia să-mi explice ceva
numai mie,
în așa fel încît ceilalți să nu ne audă ce-mi spune.

Am făcut un semn cu inima leilor transparenți care mă
înconjurau
Ei toți, haldăii, m-au strîns ca un inel al lui
Saturn

tăcîndu-și mișcările,
și de jur împrejurul meu s-au așezat astfel
cum trebuie că erau așezate pe scutul lui Achile
anotimpurile, cînd Tethis, mă-sa,
venise să-i dăruiască scutul fierbinte,
arzînd pielea de pe degete,
proăspăt scos din cuptorul lui Vulcan.

Conversînd cu tine harul meu a tremurat.

Tata mi-a spus ce avea să-mi spună :
numai eu am auzit ce mi-a spus.
Voi nu ați auzit ce mi-a spus.
Nici tu nu ai auzit ce mi-a spus.

Am dat drumul leilor să fie din nou așa cum erau.
Am rînjit și le-am strigat :
„Au trecut vremurile cînd Achile purta un scut“.

Între timp mi-am terminat țigara,
rudele mele argintii strigau pe cer ;

se putea cînta pe cozile stelelor căzătoare,
pe țipetele lor de încurajare,
ca pe o harfă.

Un leu străveziu a început să-mi lingă rotula piciorului
drept.

Mă gîdila plăcut.
Tocmai de aceea el mă linsese pe rotulă,
ca să mă facă să surîd rudelor mele.

II

Și în fine el a venit.
El era foarte tînăr și suav.
El era plin de bunăvoință.
Și nu părea deloc că are chef
să mă înfrunte.

Mai mult decît atît, el părea că plînge.
Oasele lui erau mai subțiri decît oasele mele,
Pielea de pe el era mai puțin iubită decît pielea de
pe mine.

El a venit singuratic.
Timid.
Șchiopătînd din pricina marei lui singurătăți.

El a strigat cu voce de tînăr bărbat îndrăgostit.
El a strigat avînd grijă însă să-și aleagă sunetele
strigătului.
De îndată strigătul lui se transformă într-o adresare.
Deci el mi se adresa :

„Prin hubloul acela eu totuși m-am uitat la planeta aceea.
Mi-a fost o rară frică,

mi-a fost un coșmar.

Planetă singură și plină de bube,
de bube cerești, neinfectate.

Iată, m-am întors, mi-a spus el,
și tu de ce vrei să mă înfrunți cu tot dinadinsul,
și tu de ce ai venit cu leii tăi străvezii în întâmpinarea
mea,

și tu, îmi spuse el aplecându-se către urechea mea,
tu, mai ales tu, de ce ai venit cu toate rudele tale
planetare ?“

El era neobișnuit de melancolic,
deosebit de înfrigurat,
și tot timpul
îmi stârnea ciudata părere de rău
că nici eu și nici leii mei,
că noi, cei care îl întâmpinam,
nu aveam nimic muieresc în noi...

El mi-a spus surd :

„Ai mei toți s-au sugrumat de spaimă
cînd eu mi-am asumat plecarea
către dincolo“.

El s-a aplecat către urechea mea și mi-a zis :

„Deci să-ți spun totul, absolut totul ;
voi încerca să-ți descriu ce am văzut prin hublou“.

„Nu“, i-am spus eu.

Brusc toți leii mai străvezii și-au căscat spre el boturile
flămînde,
cu dinți străvezii,
flămînzi.

„Bine, mi-a zis el, dacă nu vrei să știi nu-ți spun.“

„Nu vreau să știu“, i-am răspuns.

„Să plec ?“ m-a întrebat el.

„Cum o să pleci, i-am răspuns.

Nu vezi că sora mea e îndrăgostită de tine ?“

„Cheamă-ți rudele atunci, mi-a spus el, rămîn.“

„Nu chem pe nimeni, i-am răspuns, dar rămîn.“

Leii străvezii ai mei

s-au lipit între ei.

Leii străvezii ai mei

brusc s-au foarte lipit între ei.

Ei au devenit un scut.

Mie mi s-a făcut somn și m-am culcat pe scut.

„Lasă-mă să te ridic și să te port pe scut.“

„Ridică-mă, am urlat, poartă-mă.“

AL MEU SUFLET, PSYHÉE

A venit îngerul și mi-a zis :

- Ești un porc de ciine,
o jigodie și un rît.
Pute iarba sub umbra ta care-o apasă ;
mocirlă se numește respirația ta !
- De ce, i-am strigat, de ce ?
- Fără pricină !

A venit îngerul și mi-a zis :

- Mai străvezie este sticla
decît cel mai statornic gînd opac al tău !
În curînd ai să mori și viermi
îți vor forfoti în nări, în bot, în rît, în trompă !
- De ce, i-am strigat, de ce ?
- Fără pricină ! îmi zise îngerul...
Apoi îngerul, ah, îngerul, ah, îngerul, ah, îngerul
a plecat cu aripi de aur zburînd
într-un aer de aur.
Fluturi de aur
filfiiuau în aura îngerului de aur.
El zbură aurit,
el era cu totul și cu totul de aur.
El se îndepărta către o depărtare de aur,
în care apunea soarele de aur.
El se îndepărta către o depărtare de aur,

în care apunea soarele de aur.

- De ce te îndepărtezi de la mine, i-am strigat, de ce pleci, de ce ?
- Fără pricină, mi-a răspuns, fără pricină...

MĂIASTRĂ

Am născut o pasăre azi-noapte
pe cînd întindeam privirea
de la unu pîn' la şapte
contemplînd nemărginirea.

Din privirea mea gravidă
ea, şi-a scos clonţul lividă
şi-a zburat filf-filf departe
pînă dincolo de moarte.

Mi-am lungit privirea lungă,
foarte ruptă, sîngerîndă,
foarte neagră, pururi blîndă,
ocolindă şi plîngîndă.

Dreaptă, totuşi tremurîndă...

TREI CAI

Ea mi-a spus, căci mă iubise,
despre marele Ulise,
care tocmai plinsu-mi-se
de rău gînd, de negre vise

El mi-a spus, căci mă urise, —
despre lucrurile plînse,
despre vremurile scurse,
despre patemile duse

Ei mi-au spus, căci mă uitară,
despre-o grea și dulce seară
cînd trei magi din Sud pîcară
cu trei cai de sare-amară

Cu trei cai de unt-de-lemn,
cu trei cai de lemn solemn,
cu trei cai de rădăcină
în zăbale de lumină

Cu trei cai de chiparos
cu trei cai sculptați din os
de din osul meu din piept
potcovit și înțelept

...de cînd tu l-ai sărutat
cu un tandru nechezat.

DULCE CUPA MEA DE PIELE

Scoate-mi pielea de pe mine
poate vrei o amforă,
poate vrei să bei dulbine
Doamnă Verde Camforă.

Poate că le este sete
ale dumneavoastror plete,
poate că vă sînt uscate
paișpele cel de carate

Poate că vă este talpa
nepupată mult prea alba
și nesupt vă este sfircul
și mult prea puțin — preamultul

Beți din cupa mea de piele
Doamnă, numai vinuri grele
Doamnă, numai vinuri roșii
Doamnă, numai vinuri verzi
Doamnă, numai vinuri albe
căci vă stau covor sub talpe

și la minuri stau inel,
vîna mea vă e cercel.

Pînă cînd și vîna mare
care e spînzurătoare,
caldă jugulara mea
chiar și ea vă e sanda.
Doamnă, beți din amforă
Doamnă Verde Camforă

Capie și scabie,
teacă vă sînt sabie
care atîrnați de șoldul
zeului ce doarme-n Nordul
inimii și Precistii,
maică-mi și maică-ti.

*LOCOMOTIVE VECHI,
TERASAMENTE, GREIERI*

Locomotive vechi, terasamente, greieri străbăteau
copilăria mea de Ah, și Au
cu reci gutui în curtea de bazalt
cu ciini lătrind în lanțuri și în salt

Cerul avea o gaură în el,
în care-aș fi putut să cad mișel.
Dar mă țineam de ciini și de gutui
și încă de ceva, ce nu-i

Nici ochiul ridicam, nici mîna
și nici căița ce-mi dăduse zîna

Cîinii lătrau de spaimă-n lanțul lor,
și simburii gutuilor...

M-aș ține și acum de ei dar unde-i
trupul de-atunci, trăit și scurs
pe spata undei ?
Astăzi mi-apare că e sus
un cui în palma lui Isus.

STAM LUNGIT

Stam lungit și iată smuls
tras deasupra, tras de beregată
îmbrăcat am fost și dus
în trup verde deodată.

Ah, să mai fi fost doar eu
iarbă pe un câmp de nori
cînd trimite Dumnezeu
să mă pască meteori.

Să fi fost eu albul ciucur,
vată de vapori întoarsă
ca în sus doar să mă bucur
pe sub stelele ce varsă

raze din lumina lor
prea sătule fiind în sine...
Taure să fiu sonor
înhămat la reci lumine.

Și mai sus de sus, mai sus
tălpile, doamne, mi-ai pus...
Dacă numai inima
ar avea mări avea,
picioare prelungi
ochi cu șapte pungi
în care ar zace
Noe-n șapte arce
și cu animale vii
încăpute în a fi.

ACEST BLOC DE NERVI

Acest bloc de nervi se-nvîrte încet
pe șenilé
El vine, da, vine direct
dulceațo, la tine.

Să-ți pună aură de vid
să-ți pună aripă de ceață
precum venea odinioară Baiazid
și, și istoria ne-nvață.

O, lasă-mă să te iubesc cu trupul meu
pe care mi l-am fost cioplit din pietre,
ori din al treilea cîntat mereu
cel de cocoș pe care-l plînsese Petre.

Nu te cunosc și nici nu vreau
dar ca un ochi mă pironește aspră
vorbirea ta de singur zeu
și, și tăcerea dumneavoastră.

O, lasă-mă, să nu mai fii,
să fiu acela care-ți duce
mai înainte ca să-nvii
trupul tău alb, urcat pe cruce.

ÎN DULCELE STIL CLASIC

Dintr-un bolovan coboară
pasul tău de domnișoară.
Dintr-o frunză verde, pală
pasul tău de domnișoară.

Dintr-o înserare-n seară
pasul tău de domnișoară.
Dintr-o pasăre amară
pasul tău de domnișoară.

O secundă, o secundă
eu l-am fost zărit în undă.
El avea roșcată fundă.
Inima încet mi-afundă.

Mai rămii cu mersul tău
parcă pe timpanul meu
blestemat și semizeu
căci îmi este foarte rău.

Stau întins și lung și zic,
Domnișoară, mai nimic
pe sub soarele pitic
aurit și mozaic.

Pasul trece eu rămîn.

MĂNUȘA

Trage-ți odată mîna ta lungă, siderală,
din mine, mînușa ta oloagă,
și lasă-mi fierăria nervilor de boală
zălog ființei să îmi fie neîntreagă

Prea mișc cum mișcă degetul tău lung
mai arătînd un adevăr,
din ce în ce mai rupt ajung,
mai capră și mai măr.

Ci trage-ți lungă mîna ta,
și las-o
înfrigurată-n verdele nisip
și las-o răcită-n vidul negru
și las-o
pînă la Canopus
și lasă-mă, lasă-mă, lasă-mă,
cît timp am umbră
să-ncălzesc o piatră sau

o vale ne-nverzită, sumbră
să-nconjur cu trupul meu
mîna prezentului mereu.
Ieși din mine, Doamne,
nu-mi lua capul singelui, —
inima —
las-o oarbă, fără ochi, fără vedere
cu un romb într-însa de tăcere.

20 februarie, seara.

DIN ACEASTĂ CARCASĂ

Din această carcasă de cal îmbătrînit
înainte de vreme,
un suflet de licorn amețit
își scoate potcoava-n poene.

El încă visează ingenuncheat
ca-ntr-o tapițerie medievală
o domnișoară cu chipul brodat
în pală beteală...

El încă mai tremură, cînd răsare
luna pe lume virgină, —
lung, străveziu și-n alergare
pe zăpada regină...

Vai, nechezatul dogit, i-ha, i-hav...
și-aceste fișii risipite de ceață,
ale carcasei sunt, de cal mult bolnav
în care aiurează de-o viață.

MULT VECHII DE ROMANTICI...

De ce nu m-aş putea uita înfiorat
la braţul tău suav, când dormi,
atît de bine tu mirositoareo,
cu ochi închişi, enormi..

De ce n-aş crede că vin zeii
călări pe lungi miresme
ca să-şi depună umbra lor
la tine peste glezne...

De ce n-aş crede că exişti
tu ce respiri în unde,
tu singură, văzuto doar cu ochiul
triunghiular, din frunte.

POTCOAVĂ

Nu mai emiți nimic, nu mai primesc semnale
ori poate nu mă mai gîndești,
ori poate tu l-ai șters dintre vocale
i-ha, i-ha, la vechi calești
pe calul dumitale.

Nu te mai culci peste timpanul meu,
nici goana ta nu-mi mai atinge
ceru-ncărcat de nouri, greu,
i-ha, i-ha, peste meninge
mereu mi-aleargă-un cal, mereu.

Și mă deșir de dor, și mă deșir de lene,
de lenea de-a privi-n afară,
de dorul de-a mai prevesti o vreme,
i-ha, i-ha-n această țară
a cailor ce-mi calcă pe antene.

ÎNFIINȚARE

Se înființează osul regelui.
Se înființează locul ochiului.
Ninge, Doamne, ai tu curajul
cît ești de mare, să calci pe zăpadă ?

Noi stăm întinși peste ramuri.
Fără să fim verde, desigur, noi nu am nins.
Nici n-am plouat, nu, nici n-am plouat.
Nu sînt nori pe cer. Dacă-i vede cineva
să ni-i declare.

Tăcerea se duce în natură.
Ochiul meu are dinți, el este o gură.
Piatra are flacără, ea este o arsură.
Nimeni este de față dacă nimeni
poate fi de față.
Are gură, ninge, are dinți,
frige.

SCURTĂ BALADĂ

Numai fereastra ta nu se stinge, nu.
Singură sus, lângă cer, orbitoare,
ca un ochi mă fixează cînd trec
bolnav de vini imaginare.

Numai arborii tăi nu-și pierd în iarnă
frunzele verzi, pieritoare,
cînd trec cu ninsoarea sub ei
bolnav de vini imaginare.

Nici cîinele tău schelălăind printre mașini
cel cu patru picioare,
nici el nu mă latră cînd trec
bolnav de vini imaginare.

Nici faptul că exist și tu o știi
nici faptul că sunt, nu te doare,
cînd invizibil mă agăț de cuvinte
bolnav de vini imaginare.

Hai judecă-mă, hai pedepsește-mă
cu nepăsarea ta, oarecare,
din ce în ce cum sunt mai bolnav
de vini imaginare.

*VEDEREA ACEASTA
E RELATIVĂ OCHIULUI MEU*

Eheu, ți-pă gîndul.
Taci dracului, i-am spus ierbii verzi.
Pierzi totul, i-am spus.

Vor înceta aceia care pot să iubească,
domnească va fi așezarea ta între morți.

Secunda aceasta e relativă
orei
pe care ți-o atîrni între țițe.

Taci dracului, i-am spus.
Dar ea n-a tăcut.
Dîng și dang ar bate ceasul,
dar i-am smuls limbile
și clopotul
și l-am lăsat mut.

E relativă vederea, eu mă pregătesc
să-mi smulg ochiul
și să-l dăruiesc acelei umbre cu aripi
să stea pe el să-l încălzească ca o pleoapă.
Taci dracului, i-am spus ochiului
în tine pasărea este moartă.

ZICEȚI

Înconjurare de nori, papilă vehementă.
Tu care guști osul proștilor,
praștie corosivă,
inimă în pușca oștilor.

Os ca o țeavă, urlind
„O“ — literă dacă ești literă.
Astăzi eu mă mut din „sunt“.
Ce poveste !

Bineînțeles că nu rămîne nimic.
Cei doi-trei care au depus mărturie
pentru fier și pentru zinc
nici ei n-au să mai fie.
Ce poveste !

Lent și lung și greu și grav.
Uite așa după ce nu mai sînt de față
în pămîntul concav
va fi cuvîntul paiață.

Ce poveste !
Este
a fost mîncat
de către nu este.

LEPĂDARE DE COPII

Lepădare de copii sînt cuvintele
de aer aripile.

De dulcele miros al mirilor,
de mărturie patrafirelor.

Smulgere de limbă este
preafrumoasa mea poveste.

NUMAI O CLIPĂ

Numai o clipă, spuse aerul
păsării care zbura
Numai o clipă, lasă-mă numai o clipă
să nu fiu de față cu dumneata
Numai o clipă, numai o clipă
spuse inima singelui care venea
Numai o clipă, numai o clipă
lasă-mă singură cu dumneata
Numai o clipă, numai o clipă
i-am spus morții care rânjea
cu roșii buze, cu albă dantură,
cu tu și cu A
Lasă-mă numai o clipă
întîrzie numai o clipă
i-am spus celei care venea
Dar ea nici o clipă
n-avu vedere
nici pentru mine
nici pentru putere
căci se grăbea
se foarte grăbea...

SETE

Se dizolvă în mine, încet,
chipul tău de piatră solubilă
o. tu, dansînd un menuet,
pururea nubilă

Mă vor bea cîndva, zeii
și vor simți în mine gustul tău,
cîndva, cînd întoamna-se-vor teii
de sete și de rău

Dar încă mai ninge, încă mai ninge
cu tine în mine rămîn înghețat
...suavă meninge
și somn tulburat.

SE UITA CU OCHII NEGRI

Se uita cu ochii negri
sau cu bile se uita,
sau, cu valurile mării,
pasăre la dumneata
Pe sub zborul dumitale
cu ochi negri se uita
prin atîta mult de aer
și prin încă altceva ;
pasăre la dumneata,
cînd zburai fiind în viață
și cînd dînsa te vedea,
pasăre pe dumneata
și pe încă cineva.

TOT UNIVERSUL NOSTRU ERA
ALBASTRU ȘI GOL

Tot universul nostru era albastru și gol
iar noi retrași în bulgărul numit pământ
viață eram deasupra și la subsol
murind, murmurind

Viii și morții viilor
unii într-alții și unii peste alții...

Tot universul nostru era albastru și gol.
Locul pe care-l ocupam, cei vii și cei morți
repede se ghicea sau domol
luat în neștire ; sau tras la sorți

Noi ne țineam unii de alții
Viii și morții.

CÎNTEC

Stau înfășurat în ora
neamîndurora,
nici nu calc pe piatra
binecuvîntata,
nici un zbor la norul
pururea altorur...

O, ȘI CÎT DE MULT

O, și cît de mult fuseserăm noi doi,
aproape înecați în lac,
insuportabili de nefericiți ;
de foame
umbra păsării mîncînd-o.

PASĂREA VERIȘOARĂ

Deși nu ești frumoasă cum este piciorul meu
pe care-l țin întins sub zborul
păsării verișoare cu ceea ce sunt ;
deși miros ca și cum aș fi iubit,
deși îmi bat în timpane prietenii imaginari,
deși viața mi s-a dus dracului,
deși locuiesc pe suprafața unui ou
deși fără tine nu mai pot a trăi de fel
deși cad cum cade lumina,
deși sînt apt de tine,
de ea...
Filf, pasărea zboară
deși, filf, pasărea zboară...
Rugați-vă de mine să răsar,
filf, rugați-vă de iarbă să fie verde.
Filf, filf,
ce aer, Doamne !...

MIT

Incapabil să pierd
inapt pentru fire,
alerg
în neştire.
Foarte greu mă primesc
să fiu cum sunt.
Locul ceresc
e sub pământ.
Iar pămîntescul
mănîncă de foame cerescul.

IAR NU BARBAR. . .

*„Sunt fericit că m-am născut om
iar nu animal, bărbat iar nu femeie,
Grec iar nu barbar. . .“*

Cînd starea ierbii se face verde
încît pare a vorbi
îmi pare rău și jale îmi este
că nu sunt grec.

Cînd se împodobesc în jurul semînelor
merele cu divina carne de măr
și vîntul le face să fie rotunde,
îmi pare rău și mi-e jale
că nu sunt grec.

Cînd trece și gerul cel mare
acoperindu-ne cu domnia sa,
lăsîndu-ne să-i fim numai umbră orbitoare
totdeauna numai dedesubt zburătoare
cum peștii din marea cea mare, —
îmi pare rău și mi-e jale
că nu sunt grec.

Cînd sunt, cînd exist
cînd de acestea două nu-mi pare rău
mi-e jale că aș fi putut să fiu grec
dar nu sunt.

DIN CÎND ÎN CÎND

Din cînd în cînd nu mai vor să fie ceea ce sînt
nici animalele de pe pămînt.
Piatra mămă naște numai piatră băiat,
albina care pre regină o a mîncat
naște numai trîntor.
Copacul nu mai dă fructă,
ci se zbate, se luptă
împotriva unui vînt ce nu e,
Cerule !
Ah, cerule !

Dacă soarele n-ar fi și el muiere
ca să aștepte, ca să aștepte.
Dacă razele lui n-ar fi muieri
strălumine, deștepte...

Din cînd în cînd nu mai vor să fie ceea ce sînt
lucrurile și ființele ce au fost,
ci ele vor să fie numai și numai
erînd

UNEORI

Mă visez în sala tronului
în cap la masa cea lungă
a cinei celei de taină
și bînd.

Roabele, patruzeci la număr
pe bezna nopții și strigăte de mine
cu strigăt,
au venit și-și piaptănă părul negru
iar eu

la flacăra pieptenului
coborît de sus în jos pe șuvițe, pe plete, pe coamă
mă luminez.

Și-n tihnă rea
îmi beau paharul
cînd roabele patruzeci la număr
se piaptănă
și duhul electronului mă luminează.

CÎNTEC DE ÎNCURAJARE

Aşa cum ţăranul se urcă cu tălpile
pe oalele arse
ca să le dovedească
rezistente şi de încredere
bune, la vînzare, —
îmi culc inima peste cuvinte
ca să le vădesc de nerupt
şi zic :
încurajez femeia să nască,
iarba o încurajez să fie verde
încurajez soarele să răsară !

DE DRAGOSTE

Ea stă plictisită și foarte frumoasă
părul ei negru este supărat
mîna ei luminoasă
demult m-a uitat, —
demult s-a uitat și pe sine
cum atîrnă pe ceafa scaunului.
Eu mă înec în lumine
și scrișnesc în crugul anului.
Îi arăt dinții din gură
dar ea știe că eu nu rîd,
dulcea luminii făptură
mie, pe mine mă înfățișează pe cînd
ea stă plictisită și foarte frumoasă
și eu numai pentru ea trăiesc
în lumea fioroasă
de de sub ceresc.

A MEA

Singuratecă ea mă aşteaptă să-i vin acasă.
În lipsa mea ea se gîndeşte numai la mine,
ea cea mai dragă şi cea mai aleasă
dintre roabele sublime.

Ei i se face rău de singurătate
ea stă şi spală tot timpul podeaua
pînă o face de paisprezece carate
şi tocmai să calce pe dînsa licheaua.

Ea spală zidul casei cu mîna ei
şi atîrnă pe dînsul tablouri
ca să se bucure derbedeul, e-hei
căzut de la uşă-n ecouri.

Ea îşi aşteaptă bărbatul beţiv
ca să-i vină acasă
şi degetele albe şi le mişcă lasciv
pentru ceafa lui cea frumoasă.

Pregătindu-i-le de dezbătat
ea ține în boluri și zeama acră.
Părul lung și negru și-l întinde
de la ușă spre pat
să nu greșească bărbatul niciodată
drumul predestinat.

NEDEMN

Nedemn de fericire am plins cu frunze verzi,
neîncăput de toamnă am nins,
capră dulce cu trei iezi
și un lup învins...

Fă-ți tu pat din trupul meu
pernă fă-ți din lacrima sărată
care-o plînge de-a-ncălare-un zeu
peste viața mea pătrată

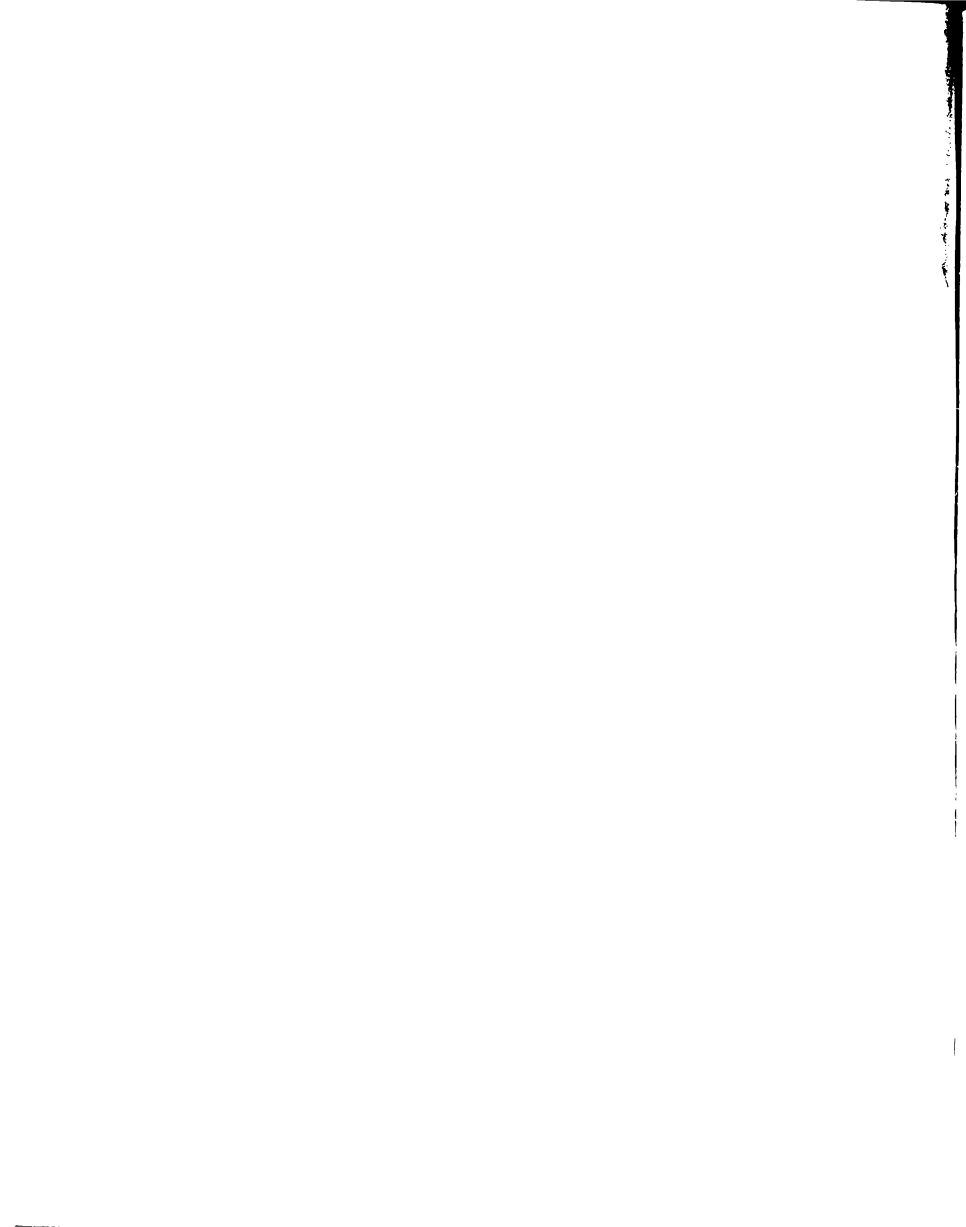
Fie-ți inima mea pată
roșie de sînge
și interioară vacă
care te-alăptează, prunce...

ATÎT DE MÎNDRU EA MERGEA .

Atît de mîndru ea mergea
și-atît de galeș, singuratic.
Vedere mult prea mult-avea
albastru ochi al meu apatic.
Atît de tandru mirosea
cînd nara mea de bot de cîine
mult lungă o aduimeca
și azi și mîine.
Atîta viață amărită
stătea în ea mai risă-plînsă
atîta lapte de cucută
aș fi băut de doruri însă
ea s-a fost dus, ea s-a fost dus
doar de la mine
și doar o vorbă nu i-am spus
în veșnicie.

SOLDATUL ȘI PASĂREA

- Ești trist astă-seară, îi spuse pasărea,
văd eu că ești trist...
- Nu, nu — răspunse soldatul.
- Și totuși pari trist, zise pasărea cea albă,
pari trist.
- Nu, nu sunt trist, răspunse soldatul,
nu, nu.
- Ești trist astă-seară, văd eu,
ai ceva pe suflet — mai zise
pasărea albă.
- Nu, nu sunt trist — și lasă-mă-n pace,
se răsti la ea soldatul.
Pasărea se desprinsese de pe brațul lui
și zbură filfiind din aripile ei mari
și albe, foarte albe.
- Unde-o fi plecat pasărea aia cuvîntătoare ?
se trezi deodată soldatul, vorbind
singur.

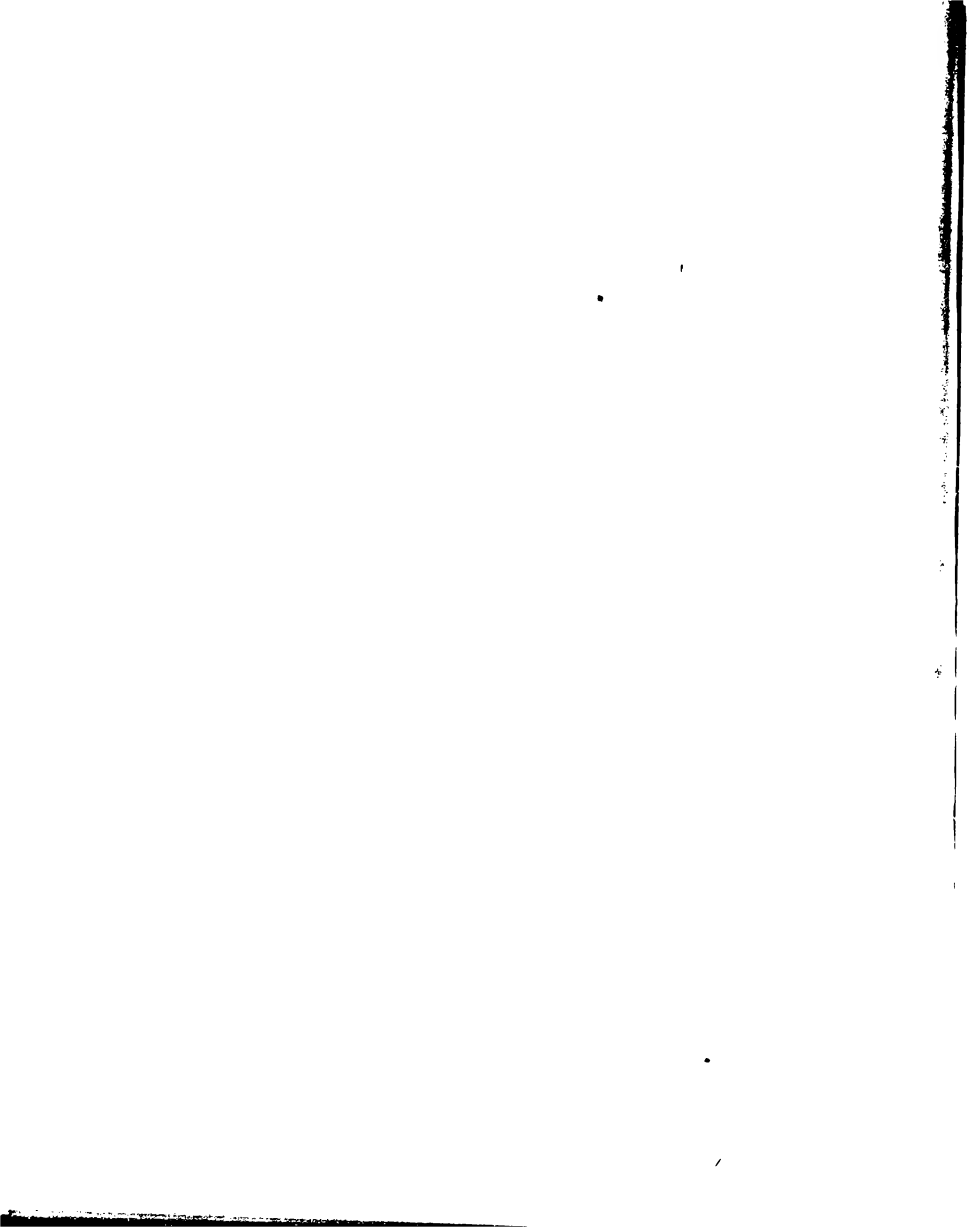

BELGRADUL ÎN CINCI PRIETENI

(1971)

*Se dedică lui Adam Puslojić,
Srba Ignjatović, Anghel Dum-
brăveanu și Petre Stoica.*

N. S.

A CUMPĂRA UN CÎINE

A venit îngerul și mi-a spus :

— Nu vrei să cumperi un cîine ?

Eu nu am fost în stare să-i răspund.

Cuvintele pe care i le-aș fi putut striga
erau lătrătoare.

— Nu vrei să cumperi un cîine ? —

m-a întrebat îngerul, ținînd în brațe
inima mea

lătrătoare,

dînd din sînge ca dintr-o coadă.

— Nu vrei să cumperi un cîine ?

m-a întrebat îngerul

în timp ce inima mea

dădea din sînge ca dintr-o coadă.

VITRIFICARE

A început să se vadă prin tine
Uită-te ochiule, uită-te,
ești mult mai dur ca altădată
și mai nevorbitor.

Văd un animal uriaș
în timp ce face un ou uriaș.
Uită-te ochiule și înspăimintă-te.

Sufletele au obosit.
Să sărutăm oul de pasăre
și să ne luăm adio
de la el.

Văd un animal uriaș.
Respirația lui este verde,
ochii lui sunt verzui
dinții lui sunt verzi,
ghearele lui — dinți.

Uită-te ochiule, uită-te
și ia-ți adio.

A început să vadă prin noi
de la o vreme.

Simt că a început să vadă prin noi
de la o vreme,
ca și cum cineva ar privi
prin noi

Și spre ce privește nu știu

FRICA

Eu aş putea s-o omor
cu o singură lovitură
Ea râde spre mine,
ea surîde
Ea ridică spre ochii mei
ochii ei strălucitori
Ea întinde mîna spre mine,
ea scutură surîzînd, rîzînd
pletele negre.
Dar eu, aş putea s-o omor
cu o singură lovitură.
Acum, ea începe să spună cuvinte
suave, naive, de joc.
Se uită curioasă la mine,
se încruntă o clipă
şi iarăşi
surîde, râde.
Se uită în ochii mei,
cu ochii ei lucitori
În timp ce eu o contemplu
şi aş putea s-o omor
cu o singură lovitură.

STRĂFUND DE OCHI

Valul venind spre mine a împietrit în aer
O, chiar și tu, iubito, ai rămas
într-o deplină nemișcare.

Și timpul are febră
O, el mă arde
Secunda este fixă ca o perlă
și stropii valului atîrnă-n aer

Tu, atît apuc să strig, tu
și cuvîntul începe să se vadă
încet, încet, cum se vede lăsarea de noapte,
cuvînt din două litere : tu.

Animal monstruos, — înțelesul —
s-a oprit, și începe să se vadă...

FEDING

Ah, cît de fericiți am fost noi doi,
ba nu, noi niciodată n-am fost fericiți,
dar vino tu, dansează-mi peste mîini,
dansează-mi peste pămîile pe care ți le țin
întinse !

Cal potcovit, să-mi rupi falangele ..
îmi rupi falangele
cal potcovit !

Dar cine alta se azvîrle-n sus
ca jetul cel de apă al fîntînii ?
Și ruginеști, o, ruginеști...

Tu ai putea să frîngi din zbor
chiar vulturul..
și nu te sature, nu te sature,
ți-e gura roșie de pene
de-nsîngerate pene.
Tu nu te sature, nu !

Mai bine dormi pe umărul meu drept
copil suav și obosit.

Ah, dinții tăi de șobolan flămînd
rupînd clavicula acestei ore...

Otrava lacrimii abjectă, mincinoasă
atît de sinceră...

Ah, cît de fericiți am fost noi doi...
ba nu, noi niciodată n-am fost fericiți.

POETUL CA ȘI SOLDATUL

Poetul ca și soldatul
nu are viață personală.
Viața lui personală este praf
și pulbere.

El ridică în cleștii circumvoluțiunilor lui
sentimentele furnicii
și le apropie, le apropie de ochi
pînă cînd le face una cu propriul său ochi.

El își pune urechea pe burta cîinelui flămînd
și îi miroase cu nasul lui botul întredeschis
pînă cînd nasul lui și botul cîinelui
sînt totuna.

Pe căldurile groaznice
el își face vînt cu aripile păsărilor
pe care tot el le sperie ca să le facă să zboare

Să nu-l credeți pe poet cînd plînge.
Niciodată lacrima lui nu e lacrima lui.

El a stors lucrurile de lacrimi.
El plînge cu lacrima lucrurilor

Poetul e ca și timpul.
Mai repede sau mai încet,
mai mincinos sau mai adevărat.

Feriți-vă să-i spuneți ceva poetului.
Mai ales ferți-vă să-i spuneți un lucru adevărat.
Dar și mai și, ferți-vă să-i spuneți un lucru simțit

Imediat el o să spună că el l-a zis,
și o să-l spună într-asa fel
încît și voi o să ziceți că într-adevăr
el l-a zis.

Dar mai ales vă conjur,
nu puneți mîna pe poet !
Nu, nu puneți niciodată mîna pe poet !

...Decît numai atunci cînd mîna voastră
este subțire ca raza
și numai așa mîna voastră, ar putea
să treacă prin el.

Altfel ea nu va trece prin el,
și degetele voastre vor rămîne pe el,
și tot el va fi acela care se va lăuda
că are mai multe degete decît voi.
Și voi veți fi obligați să spuneți că da,
că într-adevăr el are mai multe degete...

Dar e mai bine, dacă-mi dați crezare,
cel mai bine ar fi să nu puneți
niciodată mâna pe poet.

...Și nici nu merită să puneți mâna pe el...
Poetul ca și soldatul
nu are viață personală.

•

CALEAȘCA PENTRU FLUTURI

Avem prea puține osii
pentru roata de carne a trupului nostru.
— Unde te duci tu, caleașcă pentru fluturi ?
Unde te duci tu ?
...Caleașca trece prin piața cea mare.
Plângînd, eu alerg în urma ei.
Iarba o întreb : A trecut pe aicea caleașca ?
Iarba nu-mi răspunde nimica.
Copacii îi întreb : Au ați văzut vreun fluture în
caleașcă ?
Copacii tac și le cad galbene frunze pe jos.
— Doamne, a fost înaintea mea o caleașcă ?
Cum, Doamne, s-o ajung din urmă ?
Ia-te după dîra de sînge, prostule,
îmi răspunse cerșetorul orb.

TRAGERE LA SORTI

Tragem la sorti
cu inima smulsă dintr-un străin.
Martorul întreabă : cap sau pajură ?
Nici cap nici pajură, răspunde corul antic.
Inimă, pur și simplu.
Inimă pe toate fețele ?
Inimă pe toate fețele !
Și unde este Omul cu M mare ?
Unde să fie ? În moarte.
Dacă trageți la sorti cu inima lui
unde vreți să fie ?
Omul cu M mare se află în moartea cu m mic.

DIALOGUL CALULUI CU BUNUL DUMNEZEU

— Se va vedea de îndată
că nu am pierdut de pe noi
frumoasa culoare verde.

— Dar tu nu ești iarbă,
calule răpănos.

— Ah, Doamne nu sunt iarbă,
dar se va vedea de îndată
că nu am pierdut de pe noi
piramida.

— Dar tu nu ești piatră, calule !
Dar tu nu ești piatră !

— Ah, iartă-mă, dar desigur se va vedea
că noi n-am pierdut ploaia norilor.

— Dar tu nu ești toamnă,
calule răpănos.

Dar tu nu ești toamnă.

— Ah, iartă-mă dar desigur se va vedea,
se va vedea, desigur se va vedea...

CINTEC DE ÎNCURAJARE

Tu mă locuiești
cum măduva, osul
cum ploaia, norul
cum privirea, ochii

Dar eu sunt mort
ca un glonte
tras în amintirile
unui nou născut

Dar eu nu mai sunt
aidoma locului
prin care s-a prăbușit
o stea în strigare

Dar eu sunt tu
alaltăieriul
cel de răsalaltăieri
cel de niciodată.

RECELE ECHILIBRU AL STELELOR

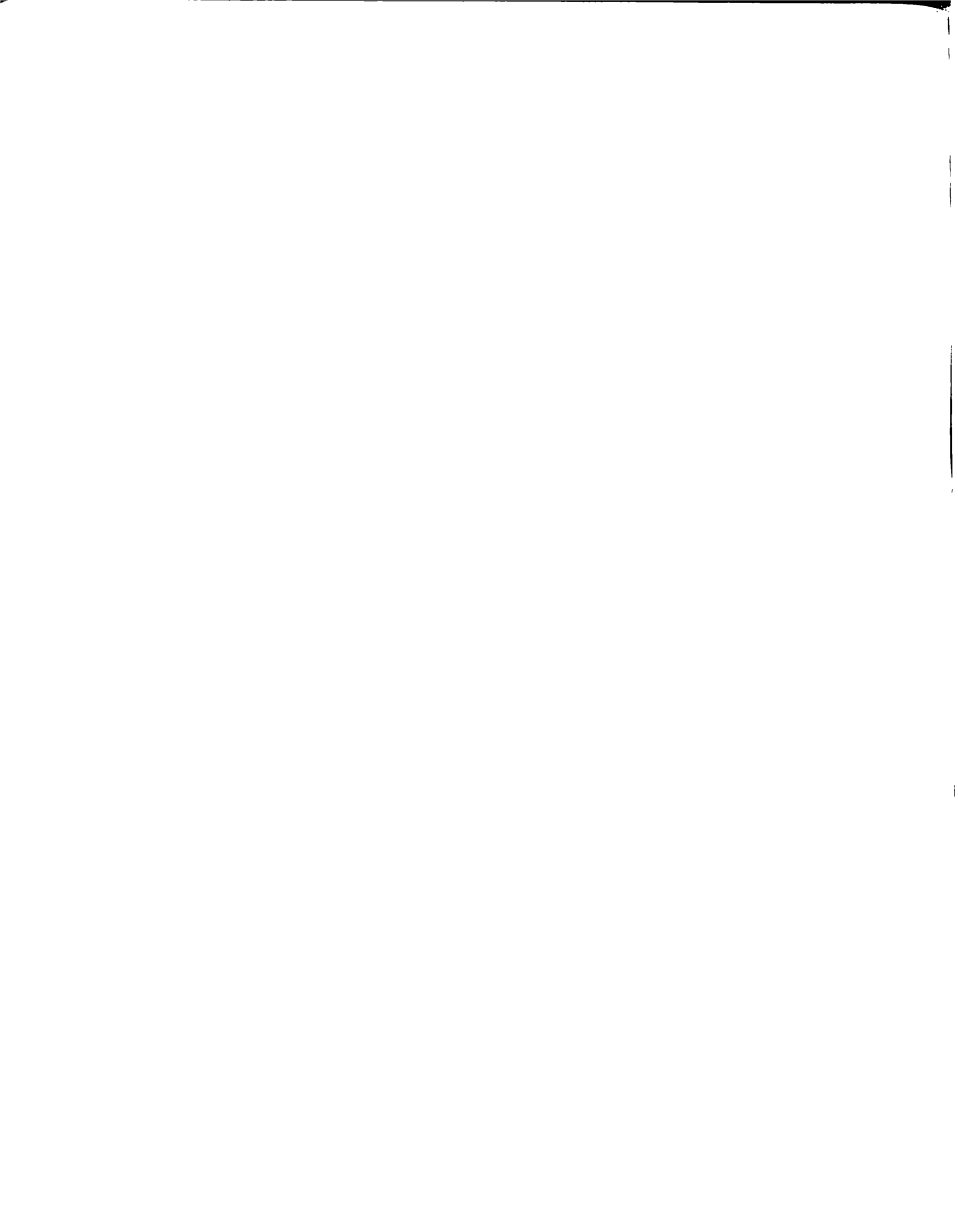
Vor veni timpuri minunate
cînd echilibrul rece al stelelor
se va rupe, și cînd
șirurile celor care au fost
se vor uni cu cei care sunt

Omul, o cîte trupuri a avut
și în cîte trupuri încă se va -
încerca să mai fie !

Omul ! de cîte trupuri are nevoie
ca să se poată hrăni pînă la capăt
din sfera aceasta instabilă !

Vom minca pînă la urmă
tot pămîntul acesta albastru.
Îl vom roade, îl vom roade.

Îi vom azvirli capul și oasele
iar Omul, Omul nesătul,
cu un miliard de trupuri
va începe să roadă flămînd
recele echilibru al stelelor.

MĂREȚIA FRIGULUI

(1972)

*Se dedică romanticului meu
prieten Constantin Chiriță*

N. S.

ȘCHIMBAREA LA FAȚĂ

Nu uitați : acum nu mi-e foame,
nu mi-e sete.
Punctul meu de vedere e punctul pietrei.
Nu sînt obosit, nu, nu sînt obosit
și nici nu mi-e sete
și nici n-am de gînd să stau tolănit
pe timpanul vreunui crocodil.

Merg ca și cum aș sta,
și deși sînt sătul de aer, respir.
Nu, nu, uitați ; nu mi-é foame și
nu mi-e sete,
după cum nu mai sînt tînăr
dar nici bătrîn nu sînt.

Boarea suavă a dimineții
o pot strînge de suava beregată
fără să fac vreun efort prea mare
și pot să dau și cu piciorul
în rîul subțire și firav
și fără pești în el.
În rîul cu nimic mai presus
decît o coadă de cîine.

Dacă hotărâsc să fac ceva, fac.
Am cheltuit atâtea zile
încît o zi în plus risipă
nici măcar nu mă face mai sărac.

Nici dorința de a supraviețui
nu mă face să respir mai des,
nici moartea nu mi se mai pare
atît de măreață.

E bun sistemul acesta planetar,
dar nu mai mult decît atît.
E luminos soarele acesta.
Luminos. Nu orbitor, nu orbitor.

Dacă n-ar mai răsări miine dimineată
ar fi o mare pierdere.
Dar nu mai mult decît o mare pierdere.

Aș putea să biciuiesc lucrurile dar n-o fac.
Nu pentru că n-aș crede că lucrurile
n-ar simți durerea,
ci pentru că mi-aș uza inutil biciul.

Nu scot limba la tine
ca să nu crezi că vreau să te gust.
Îți vorbesc numai.
E un fel de a scoate limba pe jumătate.
Dacă mă înțelegi — bine.
Azi cît timp mă înțelegi voi fi bucuros.
Chiar fericit.
Dar numai azi.

Dacă nu înțelegi nimic, voi fi trist
iar către sfârșitul serii, — melancolic.
Dar nu mai departe de această seară,
pentru că la miezul nopții
vine îngerul.

El îmi va spune :

— Am venit să te schimb !

— Schimbă-mă, am să-i spun.

Și el, mă va schimba.

După aceea eu mă voi duce la cal
și îi voi spune :

— Calule, am venit să te schimb.

— I-ha, îmi va răspunde el,

iar eu n-am să înțeleg dacă trebuie
să-l schimb
sau dacă el vrea să-l schimb.

Și n-am să înțeleg dacă eu sînt pentru el
ceea ce este îngerul pentru mine.

— Am venit să te schimb, calule.

— I-ha, i-ha, îmi răspunde calul.

TRECĂTOR

Călăream pe un cal și deodată-am văzut
că eu sînt calul acela
Și deodată-am văzut că ei doi
galopează pe mine.
Mă învolburam și deodată
i-am văzut pe cei trei,
cînd umbra mea din spatele meu
mi-a strigat :
— Eu sînt tu. Lasă-i
pe cei patru să-și urmeze destinul...
Lasă-i !

CREȘTE ALTĂ IARBĂ

Crește iarba și în timp ce crește
mie nu mi se pare grozav că ea crește
și numai la un lucru mă gîndesc
în timp ce crește.

— „Hai să ne strîngem în brațe,
hai, să ne strîngem în brațe !“

Zboară pasărea
tocmai pe deasupra mea
Dar nu prea tare, dar nu prea ciudat.
Și nici prea cine-știe-ce, nu mi s-a părut
că zboară.

— „Hai să ne strîngem în brațe mă gîndeam,
sau dacă nu cumva chiar spuneam :
hai, să ne strîngem în brațe.“

Uwe, între timp a murit. Eu,
am făcut parte din echipa
din îndurerata echipă, din acea echipă
de oameni care
i-au căutat trupul.
Murdarul de mine, în timp ce-l căutam,
părîndu-mi-se, apărîndu-mi-se...

strigam, dacă nu cumva chiar gîndeam :
— „Hai să ne strîngem în brațe,
hai, să ne strîngem în brațe !“

S-a dus și ora de azi.
La radio s-a dat ora exactă :
„Cling, cling“ sau „Peng, peng“
Toți își potrivesc ceasurile
numai murdarul de mine
ca și cum nimica nu ar fi,
mă gîndeam, sau poate chiar strigam.
— „Hai să ne strîngem în brațe,
hai, să ne strîngem în brațe !“

PLUS UNŪ MAI PUȚIN

Spune-mi poate că tu, secundă, tu,
poate că tu ești dumnezeu
și nu vrei să-mi spui că tu ești
din dispreț pentru mine că nu știu
nu știu
cînd ai trecut.

Spune-mi, poate că tu, cuvîntule, tu,
poate că tu ești dumnezeu
și nu vrei să-mi spui că tu ești
și mă disprețuiești pentru că am
limba smulsă.

Spune-mi, poate că tu ești dumnezeu
și nu vrei, iarbă, să îmi spui
și mă disprețuiești că nu sunt verde
și nenumărat
și nu vrei să-mi spui că tu ești...
Spune-mi piatră, poate că tu, poate că tu
ești dumnezeu
și nu vrei să-mi spui că tu ești
din dispreț pentru osul și nervii
din care-s înfăptuit,

Spune-mi, poate că tu ești dumnezeu
și nu vrei, Asinule, să-mi spui că tu ești, —
și mă disprețuiești că n-am patru picioare
și nu vrei să-mi spui.

Șoarece tu, poate că tu ești,
poate că tu, pomule, poate că tu
șarpe, poate că tu
porcule, frînghie,
sînge roșcovă, poate că tu
nisipule, scoică, cerneală
poate că tu, sticlă,
pasăre, roată, poate că tu
sîrmă, urzică, paianjen,
Petru, poate că tu,
cuțit, bufniță, păpădie,
dihor...

RÂU DE FRUMUSEȚE

Nu spun că a fost un noroc
că te-am cunoscut.
Spun numai că a fost o minune.

Caută să nu mori iubita mea,
Încearcă să nu mori dacă poți.

Mie mi s-a dus viața,
ție ți s-a dus norocul.

Nu spun decît atîta,
că noi doi am trăit
pe globul pămîntesc.

MENUET

Vine un copil, face o reverență
și moare.

Vin doi copii, fac o reverență
și mor.

Vin trei copii, fac o reverență
și mor.

Vin patru copii,
fac o reverență.

Vin cinci copii,
fac o reverență.

Șase vine singur.

După el vine o hienă,
după ea vine o lyră.

Deodată apare Îngerul.

El mă țintește cu ochii lui ficși în ochi
în timp ce zăngăne în mîna dreaptă
o monedă.

— Cap sau pajură ? mă întreabă.

— Pajură !

DIALOG

Eu cred că pentru că sunt
și pentru că știu că sunt
și pentru că vreau să nu mai fiu.

— De ce nu mai vrei să fii ?
mă întrebă îngerul, —
și în acea secundă
m-am trezit.

Se făcea tocmai că alerga,
alerga fericit.
Se făcea că tocmai scăpasem
de sub talpa lui alergînd fericită.

— Te-ai visat furnică, îmi spuse îngerul.
— Nu, nu, i-am răspuns,
nu, nu...

MARINĂ

Geme acest apus de soare,
tăiată beregată
cînd pe o altă mare
plutește o fregată

Cad din lumina moale
reci frunze încă o dată
cînd pe o altă mare
plutește o fregată

Cuvintele sunt rare,
odată, niciodată
cînd pe o altă mare
plutește o fregată

Și verdele îmi pare
străpuns de o săgeată
cînd pe o altă mare
plutește o fregată

O mare suspendată
plutește ca un nour
cad pești de sus ca ploaia,
Doamne,
înaintează o mare suspendată...

-

RUGĂCIUNEA

Iartă-mă și ajută-mă
și spală-mi ochiul
și întoarce-mă cu fața
spre invizibilul răsărit din lucruri

Iartă-mă și ajută-mă
și spală-mi inima
și toarnă-mi aburul sufletului
printre degetele tale

Iartă-mă și ajută-mă
și ridică de pe mine
trupul cel nou care-mi apasă
și-mi strivește trupul cel vechi

Iartă-mă și ajută-mă
și ridică de pe mine
îngerul negru
care mi-a îndurerat caracterul.

PÎNZA DE PĂIANJEN DE GOYA

Ea s-a îmbolnăvit de aer
exact în aceeași secundă cînd eu
m-am umplut de bube.
Ea era foarte palidă
cuprinsă de febra stelei polare.
Eu tocmai mă uitam într-o oglindă neagră
și ciocul de barză al inimii
strîns îl țineam cu dreapta
la încheietura mîinii stîngi
unde-ncepuse să-mi ciugulească secunde.
Ea era bolnavă de mov
de mult prea multul mov al privirii
Creierul meu era umflat ca un steag
fiert în simunuri
Aici pe acest culoar cu oglinzi
mi-am zis —
aici, tocmai aici unde este
locul cel mai puțin potrivit unei mărturisiri,
îi voi spune brusc ceea ce
vreau prin destin de atîta vreme să-i spun.
Ea purta o banderolă albă pe frunte
și leșina ușor pe spinarea secunde.
Albă ca un vierme de măr,
ea tocmai părăsea carnea zemoasă
a clipei.

Eu mă acopeream de riie, de bube,
de somn
Mă arătam numai din profil
pe aerul poluat de respiraie și negru
ca o monedă latină
Ea era bolnavă de propria sa indiferență,
de propriul său răsărit
Eu începusem să-mi rup memoria
cum rupi o cămașă murdară...
— Lasă, am urlat, lasă, o să vină
îngerul naturii moarte să ne vadă
cu ochii lui de pînză de păianjen de Goya
— Lasă, am urlat, o să-l chem
chiar pe el, chiar pe el.
Ea era albă și bolnavă ca mărul
tăiat cu cuțitul în două
Eu îmi acopeream rana feții
cu verbe cînd iată
îngerul naturii moarte, planînd
se-apropie de mine în timp ce urlam
și-mi zise electric :
— Ești îndrăgostit, ești mov, ești
un porc de ciîne !
— Taie-mă și mănîncă-mă, i-am strigat,
taie-mă și mănîncă-mă și satură-te
Taie-mă și mănîncă-mă și satură-te.
Satură-te pînă ți se face greață și verși,
pînă mă verși peste femeia
pe care-o iubesc.

DESPRE STAREA DE ZBATERE

Ca și cum un tăiș superior
mi-ar fi despărțit norii de virfurile munților,
așa se zbate trupul meu urlaș, decapitat
lăsându-și pe cer capul fugitiv.

Nu poate să moară deși nu mai știe
ceea ce pentru el, odinioară, a fost viața.
Contemplă ochiul de sus
trupul de jos și în zbatere
Din văgăuna gîtului țîșnește
un stol de păsări ciripitoare și verzi
Mîna își înfige ghearele
ghearele lungi cît un taur fiecare în parte,
mîna își înfige ghearele
în miraj
Ochiul suspendat privește
deznădăjduita zbatere.
Corabia de carne prinsă în furtună
nu se scufundă niciodată
Ajută-mă catedrală frumoasă
văzută de mine în alt oraș
Bate cu clopotele tale
dezordonata clipă.

Mă rog la tine frumoasă catedrală
tu, care ești în alt oraș,
fă să se verse peste mine
bunătatea liniștii
Nici o diferență nu este între trupul acesta
și trupul oricărui fluviu
decapitat dintr-o dată de delta
cea vorbitoare.
Ajungă la tine, frumoasă catedrală,
cîrdul de păsări roșii
care urlînd, croncănind, chihotînd
din gîtul retezat — se ridică la cer

Primește-le catedrală frumoasă
pe limba clopotului tău, primește-le
Ajută-mă catedrală frumoasă
văzută de mine în alt oraș
Dă-mi liniștea, catedrală frumoasă,
și altfel de moarte.

MATEMATICA POETICĂ

lui Solomon Marcus

Unu și cu unu nu fac doi,
unu și cu unu fac trei
sau patru, sau cinci...
Unu tare și cu unu moale
fac unu tare și cu unu moale
sau o cămilă
Șaptesprezece fără unu
fac douăzeci și unu,
cinci și cu patru
fac un cal.
Opt fără trei
fac cît vrei,
o mie nouă sute
a fost,
două mii
va să vie.

Unu poate fi la trecut.

Unu poate fi la viitor.

Dorm și visez în limba iraniană
ea are un timp intermediar

între prezent și viitorul întii
ea are un timp intermediar
între prezent și imperfect
și ea mai are și un verb fără nici un timp.
Există o gramatică a numerelor
1 poate fi subiect
dar poate fi și predicat.
1 poate să fie pînă la soare
dar poate fi și pînă
la lămîie
1, 2, 3,
o capră, un taur, un turn
capre (cîte ?)
turnuri (cîte ?)
tauri (unul).

Scuip pe 1

Pling pe 1
dau cu piciorul în 1.

— Ai înnebunit, îmi spune Pitagora.

— N-am înnebunit, îi strig. Pămîntul
e plat ca o omletă.

Omul e cel mai vechi animal
și singur în vidul cosmic

El are două mîini
și două picioare. Această numărătoare

e un vis, un slogan,
2 tare nu e totuna cu 2 moale,

2 lung nu e totuna cu 2 scurt
și aceasta pentru că de fapt
e tot una
deci 2 este egal cu una
(una este nevasta lui 1)
1 la vocativ
nu este același 1
la imperativ !

Matematica s-o fi scriind cu cifre
dar poezia nu se scrie cu cuvinte.
Cucurigu !

AH, DACĂ...

Ah, dacă aş putea să zic că mai am un suflet,
pe urmă după ce mi-am pierdut trupul meu,
că mai am un suflet pentru cal, bunăoară, să zic
pentru calul dresat de tine.

Ah, dacă aş mai putea să am puţin miros,
 — de la floare —
la subţioara asta murdară a umărului
cu care îmi acopăr morţii zicîndu-le :
Tăceţi nu e timpul,
tăceţi nu e timpul ! —
...şi asta în timp ce timpul trece
şi unicul suflet pe care-l am
mănîncă timp şi nu se mai satură...

ICOANĂ PE STICLĂ

Să ne rugăm să nu vorbească ochii !
Pe limba vederii
să punem o bucată de zahăr cubic.
Sare verdele pe două frunze ?
Să-i punem o bucată de simun
pe nervură !

Maria ! Maria, Maria,
strig după femeie, —
Ce faci ?
Femeia îmi răspunde :
— Nasc. Nu auzi ? Nasc.

DOINA

Mi se face toamnă
bătînd înspre iarnă,
iarna cucului
și-a străinului.
Mi se face iarbă
mi se face capră
și mi se mai face
Noe-n șapte arce
printre dobitoace
dragi de animale
de-ale dumisale...
Ah, veniți-vă
și muriți-mă
și muriți-mă...

ARĂTAREA PIETRĂII

Eu îți arăt cel mai frumos lucru al meu
adică versul, chiar versul ți-l arăt
și te întreb
crezi tu că seamănă cu o piatră, crezi tu ?

Tu copacule, îmi arăți frumosul
cel mai frumos de pe tine,
mirosul tău mi-l arăți
și mă întrebi binemirositorule :
crezi tu că seamănă cu o piatră, crezi tu ?

El îmi arată ce este mai frumos în el,
viața lui plăpindă mi-o arată,
viața lui străvezie mi-o arată
întrebându-mă :
crezi tu că seamănă cu o piatră
crezi tu că seamănă cu o piatră ?

BATE ÎNTOTDEAUNA ALT CLOPOT

Bate întotdeauna alt clopot ;
genunchii mei stau în altă biserică
și-n altă vreme.
Peste mine doarme alt înger.
Eu mă ridic de sub aripa lui și spun :
— Du-te, du-te, nu vezi că ești altul ?
El îmi răspunde :
— Lasă-mă, mai lasă-mă puțin,
mi-e foarte somn,
mai lasă-mă puțin...
De ce uiți tu, că ești și tu altul !

RAPORTUL CĂTRE PĂSĂRI

N-am mai zburat în aerul vostru
nu, eu nu am mai zburat, —
în urechea păsării de multă, multă vreme
n-am mai cîntat.

Umbra statică mi-a fost, ca și cum
fumul unei frunze m-ar fi adumbrit :
iubita cea mai noptatică
m-a ouat și-a murit.

Voi care sunteți deasupra mea,
ca o memorie a neîntîmplării
credeți-mă voi și iubiți-mă
cum moartea-și iubește eroii.

Cîntec de sus în jos ca și plînsul
mers alăptat de pămînt,
numai pentru că vă spun aceste cuvinte
fostul de mine, azi sunt.

ACEASTĂ ȚARĂ DE VIS

Cînd se va sfîrși asfaltul drumului
trupul meu și trupul tău se vor face asfalt
ca să nu rămînă necălătorită
această țară de vis.

Cînd vor cădea frunzele pomului
cînd se va veșteji iarba cîmpului
pletele mele și pletele tale
se vor așterne pe cîmpuri
ca să nu rămînă înfrigurată
această țară de vis.

Cînd vor seca izvoarele
și cînd ploile vor pleca în sus
eu și cu tine ne vom ține de mînă
și vom plînge, vom plînge
ca să nu rămînă văduvită de tristețe
această țară de vis.

Cînd vor muri cîinii,
cînd vor pieri caii,
cînd iepurii vor fi mîncăți
de gura morții

cînd ciorile negre
și pescărușii albi
vor fi mistuiți în gușa aerului
eu și cu tine vom fi
cîine și cal
iepure și cioară
dar mai ales vom fi
pescărușul cel alb
ca să nu rămînă
fără diadema de carne vie
această țară de vis.

STAREA DE A FI

Ah, n-o să știe nimeni
gingașa pricină a leandrului
profunda pricină a stejarului
cauza ochilor mei.

Ah, n-o să știe nimeni
zburata pricină a păsărilor
împietrita pricină a pietrelor
cauza inimii mele.

Ah, n-o să știe nimeni
neagra pricină a pământului
curgătoarea pricină a râurilor
cauza sufletului meu.

PIETRE DE MÎNCARE

Vine un animal și mănîncă
o stîncă.

Vine un cîine ce latră
și mănîncă o piatră.

Vine un fel de nimic
și mănîncă nisip.

La urmă vin și eu
ca să mănînc acest ecou.

— Ecou de ce !
— Ecou de nu știu ce !

CÎNTEC

Ai văzut vreodată vreo pasăre
s-o usture aerul pe care-l zboară ?
Crezi tu, iubito că peștele
se zgîrie de apa lui sărată ?

Putem noi doi să credem oare
mirosului că nu se simte bine în nări ?
Poți tu, obositor să crezi că fără mine
ai naște un răsărit de stea ?

Haide, ne face pe piele bășici
behăitul caprelor pe care le mulgem.
Vrei tu să rămînem flămînzi ?
Spune da, și rămînem.

NIMIC NU ESTE ALTCEVA

Nimic nu este altceva
Piatra îmi este verișoară
Rudă de tată îmi este pomul
Rîul se trage din ochiul maică-mi
Nimic nu este altceva
Cel de ieri și cu cel de mîine
sunt frați de timp.
Cel de sus și cu cel de jos
sunt frați de aer
Nimic nu este altceva.

Mersul norilor pe cer
e siamez cu mersul norilor pe ape ;
starea de tristețe
e logodnică cu bucuria
iar jalea îmi încoronează
cu o aură de dinți albi
rîsul celui ce a apucat să rîdă.

Nimic nu este altceva.
Moartea calului
se odihnește în fundul ochiului meu

Moartea acestei toamne
se reazimă cu ceafa pe o pernă albă ca zăpada.

Moartea se aseamănă
întocmai cu nașterea.
Nimic nu este altceva.
Ce am simțit înainte de a mă naște
voi simți și după ce nu voi mai fi.
Cum a fost atunci așa va fi atunci.

Nimic nu este altceva.
Totul este totul
Iar eu sînt tu.
Nimic nu este altceva.

STRIGAREA NUMELUI

Eu i-am arătat ei, o piatră verde
și am rugat-o să nu plece
Eu i-am arătat ei un cal cu șapte șei
și i-am spus : nu pleca !
I-am arătat o pară zemoasă și i-am spus :
Măninc-o și nu pleca, nu pleca !
Pe fiul tatălui meu i l-am arătat ei.
I-am spus : uite ce tată frumos am !
Rămii și nu pleca !
I-am arătat un trifoi cu patru capre ;
o inimă cu două trupuri ;
o pasăre care zbura înlăuntrul oului,
și i-am spus : nu pleca tu de la mine !
Dar ea
a plecat pentru că începuse să plece.
Am strigat după ea :
Spune-mi măcar cum te cheamă, dacă pleci,
spune-mi măcar cum te cheamă !
Ea
și-a întors numai atîta chipul
cît să-i fie profil peste umăr,
și-a spus ceva din care am auzit
dacă am auzit...
mie singuratecului mi s-a părut
că mi-a zis :

A venit toamna, e timpul ca îndrăgostiții
să știe numele iubitelor lor —
după cum frunzele cînd soarele le bate
bănuiesc că au umbră !...
Cred că umbră era cuvîntul pe care
l-am deslușit,
înainte de a pleca Umbra.
Iubita mea.
Iubita frunzelor...

•

ALTĂ MATEMATICĂ

Noi știm că unu ori unu fac unu,
dar un inorog ori o pară
nu știm cît face.
Știm că cinci fără patru fac unu
dar un nor fără o corabie
nu știm cît face.
Știm, noi știm că opt
împărțit la opt fac unu,
dar un munte împărțit la o capră
nu știm cît face.
Știm că unu plus unu fac doi
dar eu și cu tine,
nu știm, vai nu știm cît facem.

Ah, dar o plapumă
înmulțită cu un iepure
face o roșcovană, desigur,
o varză împărțită la un steag
face un porc,
un cal fără un tramvai
face un inger,
o conopidă plus un ou,
face un astragal...

Numai tu și cu mine
înmulțiți și împărțiți
adunați și scăzuți
rămînem aceiași...

Pieri din mintea mea !
Revino-mi în inimă !

ALUNECAREA GÎNDULUI

Nimic mai alunecos decît spinarea păsării ;
pat îmi voi face din aripa zburînd ;
îmbrăţişat cu simunul voi săruta pe gură
norul albastru.

Veniţi şi zburăţi şi plîngeţi ;
să se topească odată sarea aceasta.
Voi pune strigătul meu la uscat
ca să avem cu ce da gust mîncării.
Evaporă-te mînă a mea dreaptă, —
să rămînă albă bucata de var,
să stingem cu ea focul din apă
şi nenorocul.

Du-te tu de la mine
mers al meu de cal pe două potcoave
Smulge tu şi lasă-ţi în miini
ca pe un iepure viu cuvîntul acesta.
Lasă să fie acest creier frumos
plapumă pentru ideile friguroase
Culcă tu în fundul ochiului albastru
animalul rănit cu vederea de mine.
Să-l tragem jos de pe cal pe acest vînător :
Bubuie timpanul meu pe care şi-l ţine
ca pe un scut apărîndu-se împotriva tăcerii
Din blînda mea vorbă să-ţi faci un cort
să-ţi iei drept pernă limba mea roşie

Lasă-te tu pe tine gustat
binemirositorule !
Să te sprijini în osul frumos al claviculei.
Așa unui fir de păr alb să ți-o faci coardă, —
să tragi fără milă în dușmanii noștri
și mort fiind
să vii să-mi spui că ei sînt morți.

RĂRIREA LUCRURILOR

Și în același timp cu noi
pământul se rostogolea în jurul său
ca să ne facă să nu ne pierdem încrederea în
timp,
iar lucrurile deveniră cosmice...

Paharul de sticlă era mai vechi decît
măgarul de carne, —
inelul tău, mai vechi decît pasărea phoenix.
Ne generalizăm ? m-ai întrebat...
— Ne generalizăm, ți-am răspuns.

Din ce în ce mai cosmice deveneau lucrurile.
Ochiul tău era desigur
mai vechi decît frunza căpruie, —
gura mea vorbea de departe
dintr-o piatră foarte veche,
cuvinte nisipoase și cosmice.

PASTEL DE IARNĂ

Mă inundă mirosul de zăpadă
Coroana de frig
mi-o pun altădată pe creștet,
înghețînd în inima nimănui.

Vino, stea populată de ființe ciudate
șterge tu, cu lumina ta de pe cer
lumina mea de pe ger
pe care mi-au văzut-o pinguinii.

Vino tu, sărbătoare a lucrurilor calde
păstrate prin înghețare.
O, frig o, tu, putere mare
a lui unu în nerepetare.

DESCRIPTIE

Ea mergea mîndră, suavă, împiedică,
 printr-un pasaj de lei cu aripi.
 Mai bateți și voi puțin din pene, fiarelor,
 mai răcoriți-mi inima cu neputința voastră
 de a zbura !

Ea își alesese drept trunchiuri gîturile de girafă.
 Mi-aduc aminte, îmi spusese :
 Trebuie să fie ceva de animal mut
 în arborii aștia,
 un fel de ființe cu frunze în loc de cap.

Ea mergea printr-un culoar de păsări înghesuite.
 Ea mergea mîndru, ușor împiedicat, timid.
 — Unde te duci tu, am întrebat-o, unde
 te duci tu ?
 — Unde să mă duc, nu vezi că stau
 în brațele tale, orbule ?

LA ULTIMUL ETAJ

Ea stă singură acum la ultimul etaj ;
mirosul ei suav pilpiie,
orașul se îndepărtează — înhămat la cîinii
vagabonzi și flămînzi

Să punem pîine pentru vrăbii
și trupurile noastre uscate și fărămițate
să le punem
pentru pliscurile de argint și flămînde
ale zeilor nevorbitori

Mai multă milă pentru stelele care răsar,
mai multă compasiune pentru raza
de la lună,
mai mult frig pentru pietrele înghețate
și mie,
mie, pentru mine, — mai mult aer.
Mă sufoc ; mai mult aer !

VEDEREA PĂSĂRILOR

Ca un noroc s-a răsucit un stol de păsări
sub vederea mea.
Am zis că poate este o vorbire.
Am zis că poate e vederea altcuiva.

NEDREPTATE

De ce să auzim și de ce să avem urechi
pentru auz ?
Atît de păcătoși să fim noi încît să
fim nevoiți
să avem
speranțe, pentru frumusețe
și pentru duioșie, ochi,
și pentru alergare, picioare ?
Atît de nefericiți să fim noi
încît să trebuiască să ne iubim.
Atît de nestabili să fim noi
încît să trebuiască să ne prelungim
prin naștere
tristețea noastră urîă
și dragostea noastră înfrigurată ?

SCURTĂ VORBIRE

— Vrei să trăiești numai pentru mine
și singur

și fără umbră, cum fără umbră este
cifra unu ?

— Da !

— Dar tu ești dus, dar tu uneori ești
aidoma animalelor de câmp !

— Da. Uneori sunt aidoma animalelor de câmp.

— Nu uneori, —

întotdeauna ești ca un animal de câmp.

— Da. Într-adevăr, întotdeauna sunt
ca un animal de câmp.

— Tu nu ești ca un animal de câmp, —
tu ești chiar un animal de câmp.

— Da. Eu sunt un animal de câmp.

— Mi-e scirbă de tine, dar în același timp
mi-e foame de tine

și în același timp mi-e și dor de tine.

Lasă-mă să-mi fie dor de tine !

— Da. Te las să-ți fie dor de mine.

— Nu, nu poate să-ți fie dor niciodată
de un animal de câmp ;

și nici foame nu poate să-mi fie de el ;
cel mult aş putea uneori să-l disprețuiesc

Hai, mă lași să te disprețuiesc ?

- Da. Te las să mă disprețuiești.
- Am ajuns să vorbesc cu toate animalele ;
mă port de parcă aş fi cosmic ; —
de fapt, cine ești tu, bestie ?
- Cine să fiu ? Eu sunt da.

BALADA

Sodiul și potasiul fumegînd în apă,
fum curgînd din rotulă,
vor trebui să înceapă
o altă natură...

Un pește cu aripi de piatră
va bate un aer pieziș
țîșnind din respirarea idolatră
cu lamură de șis :
un animal cu gheare de făină
va frămînta o pîine sus
cînd voi striga soldaților să vină
și să-l împartă pe Isus...
Voi da piciorul și sandaua
acelui vrednic ce-a mîncat
cu gura mîinii lui ocaua
a sîngelui verzos și resfîrat.

Va fi o deltă nevărsată
din osul stern va răsări
și va urca spre cer vîrgată
a vieții mele zebra gri.
Voi pune peste ea frumoasă
o șa din pînze de paing
s-o încălzească neîntoarsă

numai acei care înving
și voi lăsa să latre o piatră
liberă,
neatinsă de potcoavă,
liberă,
neatinsă de privire,
liberă,
nenăscută.

CUPRINS

<i>Nichita Stănescu sau despre starea poeziei</i>	V
<i>Notă biobibliografică</i>	XXIII

SENSUL IUBIRII

Cîmpie, primăvara	3
Mister de băieți . . .	4
Pe cîmpul de piatră	5
Pădure arsă .	6
Dimineață marină	8
Marină	9
Cîntec de iarnă	11
O călărire în zori	12

O VIZIUNE A SENTIMENTELOR

Lauda omului	17
Continuitate	18
Vîrsta de aur a dragostei	19
Leoaică tinăără, iubirea	21

Îmbrățișarea	23
Visul unei nopți de iarnă	24
Amfion, constructorul	26
Cîntec	29
Poveste sentimentală	30
Viața mea se luminează	31
Oră fericită	32
Dansul	34
Clar de inimă	36
Poem	37
Sfîrșit de anotimp	38
Emoție de toamnă	40

DREPTUL LA TIMP

Basorelief cu eroi	43
Enghidu	45
Geneza poemului	49
Quadriga	50
Savonarola	51
Cîntec	52
Cîntec	53
Cîntec	54
Artemis	55
Marele ochi al iernii	56
Adolescenți pe mare	57
Spirală albastră, sffșietoare	58
Eu te-am rupt pe tine din aer	59
Vechi cîntec soldățesc	60

Trist cîntec de dragoste	61
După-amiaza unui cîntec	62

„11 ELEGII“

Elegia întâia	65
Elegia a doua, getica	68
A treia elegie	70
I Contemplare	70
II Criză de timp	71
III Contemplare	71
IV Criză de timp	72
V Contemplare	73
A patra elegie	75
A cincea elegie	78
A șasea elegie	80
A șaptea elegie	81
Elegia a opta, hiperboreeană	83
Elegia oului, a noua	87
Omul-fantă	89
Elegia a zecea	93
A unsprezecea elegie	97

OBIECTE COSMICE

Ideea cu gură	105
Raid în interiorul pietrelor	107
Grup de înotători	109
Suprafață	110
Miza pe nenăscuți	112

Ciudata lipsă de părinți . .	113
Andru plîngînd	115
Elogiu	116
Gladiatori pe frunze . .	118
Marele canion . .	119
Descălecare	120
Somnul cu fierăstraie-n el .	121
Creierul scotea din el miini . . .	122
Cîntec	123
După luptă	124
O armură .	125
Menhir	126

OUL ȘI SFERA

Plonjeu	129
Toamnă	130
Douăsprezece noaptea, cu dor	131
A mirosi o floare .	132
Marină . . .	134
Ritual de iarnă .	135
Ferigi	136
Lupta cu vulturul .	137
Confundare	139
Frunză verde de albastru .	140
Solstițiu de iarnă	143
Text pe o piatră	144
Chiron, părintele centaurilor	145
Orologiu cu statui	146
Perete	147
Peisaj final	148

Cîntec	149
Îngerul cu o carte în mîini	150
Transparentele aripi	153
Preşedintele Baudelaire	156

ROŞU VERTICAL

Cîntec	161
Un soldat...	162
Miraj de iarnă	164
Către Hypnós	165
Al pămîntului	170

LAUS PTOLEMAEI

Laus Ptolemaei

I Atmosfera	175
II Prelecţiune	177
III Despre înfăţişarea lui Ptolemeu	177
IV Despre firile contemplative, despre ce spun ele şi despre unele sfaturi pe care am a le da	180
V Cîteva generalităţi asupra vitezei	181
VI Menhir	183
VII Repede ochire asupra animalelor	184
VIII Despre viaţa lui Ptolemeu	184
IX Trecerea de la noţiuni la poezie, împotrivire la aspectul pietros al versurilor de pînă acum	185
X Ciudă pentru puţinele sentimente exprimate în jurul ideilor	187
XI Despre moartea lui Ptolemeu	187
XII Pomule, copacule; cîntec, sau altfel spus, repede ochire asupra plantelor	188

XIII Pledoarie	189
XIV Cîmp	192
Cosmogonia, sau cîntec de leagăn	193

Axios ! Axios !

I Expunere .	196
II Pastorală	198
III Expunere	199
IV Pastorală .	201
V Expunere .	202
VI Pastorală .	204
VII Expunere .	205
VIII Pastorală .	206

Certarea lui Euclid

I	208
II	209
III	210
IV	210
V	211
VI	211
VII	212
VIII	212
IX	212
X	213

NECUVINTELE

Pea	217
Pierderea ochiului	219
Lupta lui Iacob cu îngerul sau despre ideea de „Tu”	220

Lupta cu cinci elemente antiterestre . . .	223
Lupta ochiului cu privirea	230
Lupta inimii cu sîngele . .	232
Somnul și trezia	236
Poem	237
Cîntec	238
Mim	239
Poezia . .	240
Risu' plînsu' . .	241
Memoria asasină . .	242
Era o muzică presată	243
Cîntec în doi	244
Cina cea de taină .	246
Cîntec .	247
Depărtarea . . .	248
Buful și moartea	249
Cîntec .	251
Legea	252
Odă bucuriei . . .	254
Inscripție nedescifrată . . .	256
Fructe înainte de a fi mîncate	257
Tragedii în timp de pace . .	258
Miraj	260
Eu, adică el . .	261
Tenis . .	263
Necuvintele .	264

UN PĂMÎNT NUMIT ROMÂNIA

Țara	267
Cu colțul inimii	268

Colindă de inimă	269
Muzica	270
Evocare	272
Cain și Abel	273
Contemplare	274
Mizerabile pietre	276
Poem	277
Într-o după-amiază de toamnă	278
Un pământ numit România	279

ÎN DULCELE STIL CLASIC

Invizibilul soare	287
Ridicare de cuvinte	288
Pierderea cunoștinței prin cunoaștere	290
Al meu suflet, Psyhée	297
Măiastră	299
Trei cai	300
Dulce cupa mea de piele	302
Locomotive vechi, terasamente, greieri	304
Stam lungit	305
Acest bloc de nervi	307
În dulcele stil clasic	308
Mănușa	310
Din această carcasă	312
Mult vechii de romantici...	313
Potcoavă	314
Înființare	315
Scurtă baladă	316
Vederea aceasta e relativă ochiului meu	317
Ziceți	318
Lepădare de copii	319

Numai o clipă	320
Sete	321
Se uita cu ochii negri	322
Tot universul nostru era albastru și gol	323
Cîntec	324
O, și cît de mult	325
Pasărea verișoară	326
Mit	327
Iar nu barbar...	328
Din cînd în cînd	329
Uneori	330
Cîntec de încurajare	331
De dragoste	332
A mea	333
Nedemn	335
Atît de mindru ea mergea	336
Soldatul și pasărea	337

BELGRADUL ÎN CINCI PRIETENI

A cumpăra un ciine	341
Vitrificare	342
Frica	344
Străfund de ochi	345
Feding	346
Poetul ca și soldatul	348
Caleașca pentru fluturi	351
Tragere la sorți	352
Dialogul calului cu bunul Dumnezeu	353
Cîntec de încurajare	354
Recele echilibru al stelelor	355

MĂREȚIA FRIGULUI

Schimbarea la față	359
Trecător	362
Crește altă iarbă	363
Plus unu mai puțin	365
Rău de frumusețe	367
Menuet	368
Dialog	369
Marină	370
Rugăciunea	372
Pînza de păianjen de Goya	373
Despre starea de zbatere	375
Matematica poetică	377
Ah, dacă...	380
Icoană pe sticlă	381
Doină	382
Arătarea pietrei	383
Bate întotdeauna alt clopot	384
Raportul către păsări	385
Această țară de vis	386
Starea de a fi	388
Pietre de mîncare	389
Cîntec	390
Nimic nu este altceva	391
Strigarea numelui	393
Altă matematică	395
Alunecarea gîndului	397
Rărirea lucrurilor	399
Pastel de iarnă	400

Descripție	401
La ultimul etaj	402
Vederea păsărilor	403
Nedreptate	404
Scurtă vorbire	405
Baladă	407

Lector : Elena MURGU
Tehnoredactor : Aurelia ANTON

*Bun de tipar 27. XI. 1975. Tiraj 18130 ex.
broșate + 15 050 continuare de tiraj. Coli
ed. 11,83. Coli tipar 14.*

Tiparul executat sub comanda nr.
5148, la Întreprinderea poligrafică
Bacău, str. Eliberării nr. 63.

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA